

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Decembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 202 (12/2025)

BOEM@

Decembrie 2025 (Anul XVII) Nr. 12 (202) - 48 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

12 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A.G. Secară, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Adrian Talabă, Grigore Grigore, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Ana Opran (Vaslui), Florin Logreșteanu (Craiova), Melania Cuc (Bistrița), Carmen Racoviță (București)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul
www.boema.edituraboema.ro

actualizat permanent de: *Editura Boema*

Email: boema@edituraboema.ro,

aspra@edituraboema.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **+40 726 337376**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17, C20/42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **+40 726 337376**

o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

o Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.

o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Lidia Grosu (Rep. Moldova) (p.5), Constantin Oancă (p.8), Arsenie Augustin (p.9), George Băicoianu (p.10), Paula Bârsan (p.15), Corneliu Vasile (p.16), Marin Moscu (p.25), Emil Brumar (p.26), Vali Șerban (p.29), Iulia-Maria Cihorean (p.30), Alexandru Boțoroga (p.39), Cosmin Popa (p.44), Felicia Pană (p.44)

Proză: Mihai Iunian Gîndu: Un om important (p.5), Cornel Simion Galben: Pagini de jurnal pandemic (p.17), Lucian Izadra: Cascada lui Hututui (p.20), Cristian Ovidiu Dinică: Revenirea (p.37)

Cronică de carte: Florentin Streche: Memoria, etica și istoria în proza realistă contemporană, în volumul "De vorbă cu... Maria" de Ion Dulugeac (p.31), Mihail Gălățanu: Patru cronici literare (drinkfood.ro) (p.47)

Note de lectură: Lucia Pătrașcu: Anghel Furtună - Pagini autobiografice (p.36), Ionel Necula: Adrian Botez revine (p.43)

Eseu: Constantin Geantă: Eminescu și India (p.40), Eugen Oniscu: Cei doi Adami (p.45)

Istorie literară: Nicu Sava: Scrisori de la Emil Brumar. "Sînt bucuros c-am dat peste un poet autentic" (p.27)

Teatru: Sasha Ivanov: Ea și celălalt - VI (p.11)

In Memoriam: Constantin Oancă: Paul Sîn Petru - in memoriam (p.19)

Traduceri: Ignatie Grecu: Traduceri poeme din Victor Hugo și Alfred de Musset (p.21)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Bordeaux, orașul francez cu o personalitate distinctă (p.22)

Colinde: Ignatie Grecu: Colinde (p.46)

Eveniment: Adrian Talabă: O celebrare a valorii: Petre Rău - între matematică și literatură (p.33), Cezar Ionuț Andronic: Ziua școlii "Gabriel Drăgan" din Nicorești, aniversată an de an (p.38)

Grafică:

Coperta I: Boem@Art - Început de iarnă, gen. AI

Coperta IV: Boem@Art - Abstract, gen. AI

Interior: Grafică - Athena Biserică, Pixabay

www.boema.edituraboema.ro

Mihail GĂLĂȚANU

Ilustrată cu Daniil Harms

Dacă Mihail bea numai vin,
celălalt Mihail bea numai bere

Și dacă Mihail bea întruna numai bere,
Atunci, negreșit, celălalt Mihail pune botul la cafea.

În timp ce Mihail totuși bea numai vin,
Atunci, hm, celălalt Mihail bea doar o pânză subțire de
coniac.

Dacă, totuși, din întâmplare, pe Mihail
îl găsiți cu un ouzo
în față,
atunci trebuie să vă închipuiți
neapărat
că, vai, celălalt Mihail
e complet abstinent.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi...

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
aceste două mari prăpăstii
ce ne hrănesc menirea,
aceste două necuprinse vâlvătăi
combustiindu-ne iubirea,
aceste două mari prăpăstii
ce, încă, ne hrănesc orbirea.

Maria, încă ne rugăm pentru sânii tăi.
Ei ne auză – și ne miluiesc!
Aceste două neșesălate potăi
ce vor, ciobănește, ca să ne pască.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
pentru marmora zidindu-le dumnezeirea,
aceste două biblice căi
pe care ne-a apucat neprihănirea.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
aceste două opere
săpate-n viu bazalt,
acești doi melancolici suavi călăi
care ne-ar prelungi trupul
întru înalt.

Maria, ne rugăm pentru sânii Tăi
neștiutori de păcate pe buze.
Încă păstrez clinchet de zurgălăi
ce ne-a lăsat urechile lehuze.

Maria ne rugăm pentru sânii Tăi,
aceste două biblice căi
pe care ne-a apucat mântuirea.

Maria, ne rugăm pentru sânii Tăi... Maria!

Studiu de nud

Grecia, 8 sept 2018
întotdeauna pe fond albastru.

Cele mai frumoase nuduri din lume se pictează
ieșind din ape. Pe fond albastru, negreșit.
Pe fond de mare, pe orice fond
de mare și de soare.
Pe frumoase
le cheamă
întotdeauna
Venus.

Alteori,
sunt înconjurată de flori.
Ca femeile
lui Gaugain.

Alteori, sunt înconjurată
de moarte.

Ca de-o aură
care se scrie,
singură,
în carte....

**O probă de foc
(La marii maeștri)**

La marii maeștri, nudul era o probă de foc.
Ca și portretul, ca și fresca.
Ca și pictura votivă.
Aia bisericească.

Să pictezi un cer
era lucru mare.

Nu mai zic
de scena judecății. Aia
de apoi, că, ce, mai există
pe lume vreo alta? Vreo judecată?

Și, nu mai spun, câte alte pietre de încercare
există. De pildă,
izgonirea din Rai. Sau Capela Sixtină. Pe Adam,
umilit,
în spatele Evei. Pe Eva,
insolentă și rușinată.
Nud cu flori. Și cu frunze...

De fapt, și nudul tot un fel de peisaj e... Un pastel.
Și un portret, în același timp. Un ochi întunecat, pri-
vind de dincolo de timp. Și de spații. Păros. Care ne
privește
prin timp. Prin toate
veacurile.

Pietre de încercare. Tot asta era
și Iisus Pantocrator. Și
coborârea în mormânt. Și spălarea
picioarelor. Și Mater Dolorosa. Și Maria Magdalena
îngenunchind
în fața crucii.

Dar, dincolo de toate scenele observate,
un pictor trebuia să aibă,
în hăul penelului,
sau pensulei,
și nudul.

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

Toulouse-Lautrec, Modigliani,
Renoir, Boticelli, spuneți-mi care
mare maestru
n-a avut
nud
printre modele lui?
Proslăvitori ai nudului fost-au
și Gustave Courbet
și Paul Gauguin. Cu toți
înregimentați în nud. Au murit
într-un nud
și acolo au fost îngropați.
Printre lari și penaați.

Și, dacă n-aveai în față un model,
cum puteai să pictezi nudul? Și cum
l-ai fi intitulat nud
din amintire?
Nud, așa cum
mi-l închipuiam?
Nud,
în absență?
Nud, în loc
de preludiu? Sau,
mai bine, nud
de unul singur?

Și, chiar așa, poate că nudul
se pictează singur. Detaliu
cu detaliu. Punct
cu punct.
Nuduri în poante. Pointilist. Cu tristețe.
Cu neputință. Cu melancolie. Infinit
de frustrat
și de trist. Nud
sinucis
de artist.

La intrarea din Piața Lahovary

Am intrat pe hol din
Piața Lahovary și am așteptat.
Era foarte aglomerat.
La ora aia din dimineață
la ultimul etaj sunt analizele.
La unu și la doi sunt camerele.
Rămâneți peste noapte?
Sub nicio formă – am răspuns
și am avut câteva ceasuri.
Ați făcut sângele? Dacă nu,
nu intrați.
La trei este blocul operator.
Acolo e foială mare.
Am stat cuminte cu capul în cartea mea
Să vă măsurăm tensiunea oculară?
Dacă e prea mare să vă facem noi ceva,
o injecție
acum
în ochi.
Nu vă fie frică, nu doare
din cale-afară.

Desigur,
este ochiul dumneavoastră,

nu ochiul nostru!
Și-așa, ce să faceți cu el?
Uneori îmi zic că văd
prea bine realitatea.

Ar trebui să o văd mai în ceață,
ce atâta vedere?
Lumea o văd mai bine
doar orbii.
Un poet spunea: cu cât ești mai orb,
cu atât vezi lumea mai bine,
mai clar.
În rest, doar contururile
merită văzute.
Lentilele sunt niște calapoduri,
niște aproximări
pentru viziunile noastre
hirsute.
Lumea e doar sângele curgând
din rănilile noastre deschise,
din rănilile noastre
durute.

Maestrul și moartea

Maestrul meu vorbea îndelung cu moartea. Unii ar
putea crede că purta dialoguri filosofice. Ei, aș!
Se mai întrețineau și ei, acolo. Maestrul meu mai
zicea una, moartea mai zicea una. Maestrul o bă-
tea, prietenește, pe umăr, ca să o mai liniștească.
Avea dreptate, moartea era anxioasă de felul ei,
anxioasă nevoie-mare. Se și sărutau, din când în
când, se îmbrățișau, dar asta cine să mai vadă,
oare?

Rivalul meu în poezie

Unii au pus botul și chiar cred că rivalul meu în
poezie a fost Ioan Es. Pop. Nu. Nicidecum. Alții se
gândesc că ar fi Cristian Popescu. Nu, copii, Riva-
lul meu, adevăratul rival e un băiat din Ardeni. Un
puști coclit. Tac-su era ofițer/colonel, el nu cred că
e liniștit. Scria scrisorele către un anume profesor,
George Izamb. Prescurtat. Avea ochi albaștri, era
cu mult mai frumos ca Alain Delon, era cam bi –
și cam dădea ochii peste cap. Unii spun că era mai
genial decât mine. Dar mai era unul. Tot cu tată
colonel, ce l-o fi apucat și pe ăsta... ăsta, al doilea,
se numea FRUMUȘTE-A-AERULUI. Il est BEAU.
Cu adevărat BEAU. De l'air. Umbla cu părul vopsit
în verde și trăgea după el un schelet de pește prăjit,
pe post de pet. Numai ca să epateze burghezii. Al
treilea prieten al lor, tot cu ochi albaștri, a murit în
CETATEA ÎNȚELEPCIUNII. În Biblie, Philadelphia.
Sau, delirând, în Baltimore. Și, în general, ăștia e
în prințipal, rivalii mei...

(din volumul recent apărut „Celălalt Mihail”, editura Vinea,
București 2025)

Mihai Iunian GÎNDU

Un om important

Petru era un om care ducea o viață cât se poate de banală. Avea un serviciu cu nimic deosebit față de celelalte, destul de prost plătit, astfel că rareori își putea permite o ieșire mai acătării, o fostă nevastă cu care se mai întâlnea din când în când, în virtutea bunelor relații pe care le avuseseră odinioară, câțiva prieteni cu care stătea, ocazional, la un pahar.

Și cam atât.

Nu era o persoană cu vreun har aparte, dar nici lipsit de personalitate și de o oarecare inteligență.

Și astfel viața lui se scurgea monoton, fad, după reguli parcă prestabilite.

*

...De câțiva timp, Petru traversa o criză existențială. I se părea că zilele se scurg pe lângă el, stereotipe, lipsite de conținut, că nu se îndreaptă către vreun tel anume. Cine știe, poate că așa se va desfășura întreaga lui viață de acum înainte, fără vreun eveniment deosebit, până când într-o zi numele său va apărea într-un ziar, la rubrica "Decese". Sonia, fosta soție, va vărsa câteva lacrimi, apoi își va vedea de drumul ei, colegii îl vor plânge o săptămână, după care îl vor uita.

Petru nu era sigur dacă există o lume de apoi, dacă existența lui va continua într-o altă formă, după moarte, însă în mod cert nu reușea să gestioneze conflictul cu lumea aceasta: povești de iubire incendiare, excursii în zone îndepărtate, exotice, lumea distracțiilor și a barurilor de noapte - toate acestea îi rămâneau intangibile. Pe de altă parte, nu era deloc indiferent la ce se petrecea în jur: războaie, molime, acte de violență, crime, sinucideri. Toate acestea îl afectau într-un mod profund, care îi părea, în plus, ireversibil: devenise tot mai blazat, mai depresiv, mai neîncrezător în viitor.

*

Într-o după-amiază, a ieșit să se plimbe în parc. Soarele, trilarile păsărelelor, perechile de îndrăgostiți care mergeau ținându-se de mână îi induceau o stare specială.

La un moment dat, dintr-un aparat radio s-a auzit un hit vechi de mai bine de un deceniu, dar care îi trezea și acum aceleași emoții speciale: "From Sarah with love". Gândindu-se că pentru el nu există nicio "Sarah", și cu atât mai puțin vreo scrisoare de dragoste, i-a venit să plângă.

S-a oprit într-un local și s-a amestecat puțin cu vreo două beri, apoi a ieșit din nou pe bulevard.

Imaginea unei bătrâne cerșetoare i-a inspirat milă, apoi, tocmai când se gândea dacă să-i dea acesteia sau nu restul care-i rămăsese după periplul prin local, bătrâna în zdrențe i-a aruncat o privire sfredelitoare, parcă l-ar fi chemat. Lui Petru i s-a părut că îl privește însuși diavolul și s-a speriat.

A avut o viziune stranie, în care un bărbat îmbrăcat în

negru îi bătea la ușă, iar după ce îi deschidea, acesta îi spunea cu un zâmbet straniu: "Veți fi foarte mulțumit de oferta noastră. Repet, foarte mulțumit!", după care îi lăsa un plic și pleca.

S-a freat la ochi ca în urma unei halucinații, apoi s-a îndreptat totuși către bătrâna nevoiașă și i-a oferit o bancnotă. După care, încă nedumerit și sub impactul recentelor viziuni și întâmplări, s-a îndreptat spre casă.

*

A urmat o nouă perioadă chinuitoare, în care nu se regăsea. Nu își făcea mari planuri de viitor, fiindcă știa că nu le-ar putea pune în practică.

Însă într-o zi, miraculos, viața i s-a schimbat.

Nu s-a rugat pentru asta, nici măcar nu mai spera - pur și simplu, numerele pe care le juca la Loto de ani de zile fără să obțină vreun câștig (uneori se întreba de ce le mai joacă) de data asta i-au ieșit. Și s-a trezit brusc, fără să facă nimic, cu o sumă cu multe zerouri în cont.

Primul lucru, s-a dus din nou în localul preferat, dar a consumat bere scumpă, Carlsberg, în locul celei obișnuite. După care s-a refugiat în parcul aflat în apropiere.

Printre aburii alcoolului, i s-a părut că aude din nou melodia "From Sarah with love" (nu își dădea bine seama, în starea în care era, dacă e o iluzie sau dacă într-adevăr era difuzat din nou același cântec), apoi, ca prin vis, s-a simțit din nou străfulgerat de privirea bătrânei cerșetoare și a auzit din nou cuvintele celui care, acum nu se mai îndoia, era un emisar al Iadului: "Veți fi foarte mulțumit de oferta noastră. Repet, foarte mulțumit!".

Nedumerit și speriat, a luat un taxi și s-a întors în apartament, unde a desfăcut o sticlă de vin.

*

Nu a făcut nimic din ceea ce ar fi făcut mulți în locul lui - cu alte cuvinte nu s-a datat orgiilor, consumului de substanțe interzise și nici măcar nu a petrecut prea mult timp în barurile de noapte după care i se întâmplase uneori să tânjească.

Însă, pe nesimțite, a avut loc o schimbare de optică în ceea ce privea propria persoană: a început să se simtă un om important.

Mai întâi șeful, Radu, l-a promovat în funcție (desigur, deloc dezinteresat, dar asta se putea vedea doar dacă citeai printre rânduri), asigurându-l că este un om de bază în firmă și că fără el nu știe ce s-ar face.

Apoi vecinii au început să-l trateze altfel, mai politicos, mai cu respect. Îi căutau compania și o conversație cu ei nu se putea încheia fără câteva complimente.

În sfârșit, Sonia i-a telefonat într-o seară și i-a spus că regretă atât de mult că nu mai sunt împreună și că își amintește cu mare nostalgie clipele de neuitat petrecute...

Pentru ca tabloul să fie complet, Petru a început să facă câteva donații pentru cauze caritabile. Ceea ce nu era deloc rău, însă, dacă era sincer cu sine însuși, eroul nostru își dădea seama perfect de bine că nu atât grija pentru familiile nevoiașe ocupa primul loc în sufletul său, cât era fascinat de noul rol pe care viața tocmai i-l oferise. Era un binefăcător. Un filantrop. Un om impor-

(continuare în pag. 6)

tant.

Într-o noapte a visat că Mântuitorul Iisus a venit în casa sa și l-a întrebat dacă îi rămâne fidel. Fatidic, Petru a răspuns "Chiar dacă toți ar avea un prilej de poticnire, eu nu voi avea", iar Hristos i-a replicat că se va lepăda de El de trei ori.

*

Sigur, Petru avea simțul proporțiilor. Știa că nu va deveni o celebritate mondială, că nu va avea acces în anumite locuri.

Dar una locală... De ce nu?

"Fă-te frate cu dracul până treci puntea", spunea o zicală veche - și tot asta a făcut și Petru. A început să "împingă" anumite sume de bani ziariștilor din orașul în care trăia, sigur fiind că aceștia nu vor conțeni cu laudele și îi vor spori aura de personalitate în ascensiune.

A apărut de mai multe ori la tv în postura de binefăcător al săracilor.

În sfârșit, profitând de interesul cunoscut al femeilor pentru bani, a reușit să o seducă pe una dintre ele (care, întâmplător sau nu, era chiar o prietenă a Soniei), iar după ce făceau dragoste avea obiceiul să bea șampanie și să asculte melodia care îl obsedase întotdeauna, "From Sarah with love".

Totul devenise altfel, nu mai era cel de dinainte. Un om se poate schimba radical în funcție de probele și încercările care îi sunt date.

Iată, fără să-și dea seama aproape, l-a trădat de trei ori pe Iisus. Primul episod reprezintă trufia. Al doilea, închinarea la idoli, în variantă modernă. Al treilea, desfrâu.

Viața poate fi foarte simplă - dar și teribil de complicată.

*

Anii au trecut peste el și Petru s-a bucurat din plin de gloria și plăcerile lumești - acele bunuri iluzorii despre care Sfânta Parascheva a spus: "Nu purtați grijă de trup, că este trecător, ci de suflet, că este nepieritor".

Sfârșitul său a fost unul care multora le-ar putea părea stupid - și, în egală măsură, unul la care Petru nu se gândise niciodată, nici chiar în momentele lui de depresie profundă și de singurătate.

Leșind de la serviciu, nu s-a uitat bine la culoarea semaforului, a trecut pe roșu și o mașină l-a izbit în plin, curmându-i viața.

Acum, oamenii care îl adulaseră atât nu mai aveau nevoie de el - nu mai era în viață și, deci, nu le mai putea fi de niciun folos, iar întreaga avere i-o lăsase Soniei.

Astfel, gândul său din timpul vieții a prins contur întocmai.

Într-o zi numele său a apărut într-un ziar, la rubrica "Decese". Sonia, fosta soție, a vărsat câteva lacrimi, apoi și-a văzut de drumul ei, folosindu-se și de bani totodată, colegii l-au plâns o săptămână, după care l-au uitat.

Drept epitaf, cele mai potrivite cuvinte ar fi tot cele ale Mântuitorului: "Și ce ar folosi unui om să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce ar da un om în schimb pentru sufletul său? Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui".

Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

DIN PREA MULT DE IUBIRE, POEMUL

Din prea drag de-o poveste, te chem
Să cobori melodie de flaut -
Ca mirificul să i-l aplaud
Printre anii prin care, precaut,
Să te-ascund de un nou recviem.
Din prea mult de-năltare te-admir -
În cuprins necuprins de-așteptări,
Să-mi supui, din focare de stări,
Toată arderea în frământări
Din șirag valoros de amintiri.
Din prea dorul de dor te ascult,
Când n-ai vrea să mă tragă pe sfoară,
Existența - ce mi-i răpitoare
De senzațiile oscilatoare
Între nori, când mă-mpart, - să-i consult.
Din prea sacrul - de noi ocolit,
Când m-ajunge cuțitul la os,
Zări din zare, pe rând, le descos
Din preaplinul adânc, dureros,
Cu-al tău chip, în poem, răstignit...

STEMĂ A PĂCII PE STELARUL LUT

Sunt o evadare-n bucuria
Cu-al ei larg în care reazem mi-i
A divinității liturgie,
Din țesut de sacre mărturii.

Stemă-a păcii pe stelarul lut,
Un răsfăț mi-i marea Lui iubire
Și m-aleg cu-al cerului sărut
Peste pana mea - mărturisire

Că-i o explorare a luminii,
Și o revărsare de speranță
Peste drumeția-mi, fără vină,
Prin cuvântul definit ca viață.

Spic de mântuire, cu prestanță,
Un omagiu darului din dar,
Odihnește-n sine eleganța
Lumii - ca al sufletului far.

...Holdă a luminii, sunt, rezist
La o invadare-a bucuriei,
Ce-o împărtășesc c-un optimist,
Care inimii mi-i bogăție...

(continuare în pag. 7)

DIN DRAG DE TOT CE-I CER PE UN PĂMÂNT

În lumile albastre navighez
De Terra mă desprind - să intru-n mit
Unde, posibil, am copilărit
Cândva,-ntr-un vis, mereu vegheat de-un crez.

De Argeș populat, mi-i orgă dorul
Când toți fiorii mi-i sonorizează,
Formulă care-mi definește zborul
Și-n el hartă-a iubirii mi-i Budeasa.

...Simbolurile ei sunt Basarabii
Cu noi, urmașii lor, spre-un legendar
Foc sacru, ce le-nalță ditirambii
Prin arte, prin cuvânt, topind ghețari

De rătăcirii, când gloria e trează
La tot ce-a fost al neamului destin,
Trecute vieți, în timp, regenerează
Voievodalii pași pe-un spasm șovin.

Mi-i sufletul mereu autodidact:
Trăirile-mi de umbre se dezbracă,
Și până-n cerul inimii răzbat
Cocorii lor, când verva îi convoacă.

Și până-n stropul ochiului mă-nalț
C-a lui vivacitate s-o testez
În clipa-n care dorul mi-i un braț
Lumii întins, etern topind zăpezi.

...Prin lumile albastre navighez
De Terra mă desprind - să intru-n mit
Unde, posibil, am copilărit...
Cândva,-ntr-un vis, mereu vegheat de-un crez...

...Azi file de sublim repaginez
Din drag de tot ce-i cer pe un pământ...

SPRE NEUITAREA TA...*Reginei Maria*

Spre neuitarea ta, Marie,
Regină-a Țării Românești,
Din vechi hrisoave îmi vestești
Că ești iubire de-a ei glie.

Din testamente te înalți
Taină-a cuvântului, ce pare
Mai mult decât o sărbătoare:
Ea e iubirea de confrăți.

Povață peste centenare
De-a ne cinști simbolul iei,
O îmbrăcați spre-o bucurie -
Cea de a-ți tine-n brațe Țara.

Rămasă lecție de viață,
Cu drag de strămoșești valori,
Tu ne saluți din dimineața
Ideilor, care nu mor.

Ele-nfloresc, reînviază
Și flacăra-s, de mântuire,
În cerul care ne pictează-n
Spiritul tău de reunire.

...De sărbători, îmbrac o ie...
Aș merita lumina ta,
Când veste-s despre România
Că chipul tău ți-l va păstra...

Umăr de cer, rămâi Regina Maria -
Cu zeci de comori...
Ascunse-n noi, spații divine,
Sunt o răzbatere spre zori.

Ne-ai binecuvântat de Țară,
Pentru-a rămâne Stea din Stea,
Niticând putem fi de ocară,
Când arde-n ceruri torța ta
De-a dreapta Tatălui splendoare...

DE OCHIUL LUMII

De ochiul lumii nu te poți ascunde
Și poate că nici nu ai îndrăzni,
Decât să-mparți, cu el, sacrele unde
Ce l-ar însenina, ademeni
Să-ți penetreze propria-ți poveste,
De goale, să te cruțe, vorbe-n vânt,
Pe care-ar încerca să le conteste,
Cei "șapte ani de-acasă" - în frământ
De-o pocăință-a unui vicios
Cerc, nerecunoscut niticând ochi treaz,
Împovărat de grija de prisos,
De a-ți jena, de soare, propriul pas,
Ce n-ar pretinde decât gând curat,
Senin - ce ți-ar împărtași balada
În ea vizat cu rolul de jurat,
Dar fără-a-o cita degringoladă...

...Grădină-n miez de farmec și splendori
De flori-cuvinte, ce mi-s elixirul,
O curgere-s în șir de sărbători,
Și-un val de energie-i trandafirul
Imaginar, ce îmi rămâne oștean,
A tot ce suflet mi-i - în armonii
Cu al iubirii ochi samaritean
Pe inima-mi buchet de melodii
Și-al lor ecou, înseninându-mi ani
C-un ochi al lumii plâns de psalmodii...

TRON SPIRITUAL

În tron spiritual mă odihnește
Clipa surâsă de un tainic zbor
Al retezatei aripi, ce-și sfințește
Botezul înălțării în izvor
De dor
De mii de culmi ce o abat
Spre porți,
Prin norii de nerăzbătut
Ai unor inimi, care-ntruna bat
A nemurire, unui început,
Niticând întârziat a fi refren
Al horelor cerești din val de sânge,
Ce-și ține mii de suflete în plen,
Când doar sublimul le mai poate-nfrânge
C-un tron spiritual - ce li-i desen.

Constantin OANĂ

Steaua Nordului

plecai
 abia după aceea
 mi-am dat seama
 că eu m-am născut așteptând
 și că tu ești cea mai mare înșușire
 a așteptării mele
 plecai
 și-n urma ta se ridică încet
 colbul fin al înserării

fată frumoasă
 în poemul meu doar foșnetul filelor
 este luat din lumea aceasta
 de altfel
 gura îți este făcută din cuvinte
 mâinile din mâinile mele
 picioarele din fire de iarbă
 iar ochii
 din munții și pădurile
 de astă vară

tu dormi
 eu gândesc la tine
 iar unul din noi visează

gândul meu e la tine
 gândul tău e și la mine
 două visări în locuri diferite
 peste visele acestea bate vântul
 ca peste două păduri
 una aici și alta acolo

fata și trandafirul
 Surprins de privirile mele
 ca și când s-ar fi apărât
 roșul se catifelă brusc.
 Un singur gând mai rămase
 până la noaptea din preajmă
 care
 apoi
 se adună și ea
 în doi ochi mari cunoscuți

eu mă rotesc în jurul stelei polare
 care mi-a apărut ca fixă
 dar steaua aceasta se rotește
 în jurul altei stele
 crezută fixă și aceasta
 și aceasta în jurul altei stele
 crezută tot fixă
 și m-am oprit din constatări

înțelegând
 în sfârșit
 că acesta este singurul meu univers

ape mari au ajuns la sufletul meu
 găzele mici în pianissimo sparg pânza subțire a
 poemului de dragoste -
 înserarea din valea țărniei
 o siluetă pe jumătate trece cu pași albi
 colbul înserării se ridică încet în urma ei
 azi numai tristețea mea a fost adevărată
 s-o fi întâmpnat ceva cu mine la ea
 și eu nu știu
 înserarea ca o rugăciune
 și luna răsărind în dreptul inimii mele

de fiecare dată chipul tău îmi ară privirea
 ochii tăi sunt păsări pe proaspăta arătură
 picioarele tale seamănă mai degrabă cu lăsarea
 serii
 iar mâinile cu aburul din care se ridică luna
 fată frumoasă
 faptul că te văd poate fi doar un gând al meu -
 un pescăruș
 ce se lasă din zbor pe o plajă pustie.

tare pe sus a mai trecut toamna
 bătrânețea a trebuit și ea să aștepte un timp
 până s-au dus și ultimii cocori
 și iată fața pământului a devenit dintr-odată
 o carte deschisă
 în care cineva scrie negru pe alb
 „numai omu-i schimbător
 pe pământ rătăcitor”

azi e ziua fără sfârșit a mamei mele
 la mine e nor
 și la ea sigur e numai soare
 întâlnirea noastră va fi între plecarea mea și
 venirea ei
 În lumea asta am trăit numai din dor
 numai așteptând
 mama mea
 e lângă cele zece porunci

Trecuse de miezul nopții când mi-am văzut mama
 pentru ultima oară. Prea multă inimă pentru
 această viață. Am simțit atunci cum inima ei a
 trecut la mine, atunci am auzit vuetul de ape multe
 în care mi s-a înecat mama. Un popor de mâini s-a
 ridicat apoi tot căutând-o, dar nu mai era ea, era
 numai o câmpie în mijlocul căreia mi-am așezat
 cortul. Ce e luna din capătul câmpiei? Un somn din
 care nici azi nu mă mai pot trezi. Așa s-a născut în
 mine nevoia de-a nu muri. Cuvântul mamă făcut
 din carne și oase și din inimă și din ochi albaștri.
 Sunt toate cuvintele din viața mea adunate în el.
 De-atunci plouă fără cuvinte, de-atunci ninge fără
 cuvinte. Mama - cuvânt înstelat, mâna lui
 Dumnezeu pe creștetul meu.

Azi este ziua fără sfârșit a mamei mele.
 Mamă, de când ai plecat s-au ridicat dealuri în

(continuare în pag. 9)

depărtare, de după care nu mai apari,
doar luna alunecă mereu pe direcția plecării tale.
Tu, o corabie care nu mai sosește și eu, un țarm
care o așteaptă mereu.
Mamă, când te aveam pe tine nimic nu-mi lipsea,
Iar de când nu mai vii nu mai am nimic de pierdut.

te caut în poemele mele
dar ce folos
dacă nu l-am făcut încă
pe acela în care să te gălesc
poate că nu somnul mă părăsește în nopțile lungi
ci tu
adormind înaintea mea

A trecut anotimpul peste omul de zăpadă, pe care
Ea îl saluta seara și dimineața, azi nici măcar
amintirea n-a mai rămas din el.

Pleca și Ea, se pare, definitiv. În urma plecării ei se
ridica încet colbul fin al înserării. Cineva a strigat-o,
dar niciun răspuns. După zile și nopți de așteptare
doar ecoul s-a întors zdrențuit, nu mai vine, i-a spus,
orizontul, iată-l, se înnegrește și el pe margini,
acesta este viitorul, care se apropie, se aude, se
vede, vorba marelui poet!

Arsenie AUGUSTIN

***

Atât de reci stau oglinzile acestea târzii
Printre absențe și tăceri,
Înghesuite în sângele oceanului
Care tocmai își pansează rănila
Cu alge și spume.
Să înoți prin adâncurile lui
Până te devoră abisul pasiunii;
Să-ți crească sub tâmpile urmele vântului
Iar genunchii să ți se plece pe epiderma falezelor
Până ce luna va scânteia sfârtecătă.
Nimeni nu va izbuti să îți vadă
Rănila pitite în mii de silabe,
Poemele cusute de grumaz între două
Șoapte albastre.

***

Nu sunt decât un verb fără traducere,
O tandrețe a silabelor interzise,
Căzute pe marginea timpului
Într-o groapă comună.

Dimineața îmi înfășor poemele,
Ca pe cadavre, în mângâieri absurde.
Le așez aproape de inimă,
În locul lăsat ceții și plumbului cu care
Dospesc pacea firavă.
Am atâta viață înăuntrul meu, că lumina
O ia mereu de la capăt ferindu-se
Să nu naufragieze printre lacrimi.
Strig pașii pierduți
Și-mi ascut nopțile ce-ntârzie pe pervaz
Până la venirea tăcerii.

***

Plopi arzând pe hotarul de toamnă,
Îngeri strânși în cete
Luminează coridoarele tăcerii,
Iar noaptea stau de veghe pe altarul
Frunzelor moarte.
Petecul de noiembrie mi s-a oprit în palmă.
Împrejur oamenii au contur
Ca să nu-și risipească întregul,
Își netezesc marginile cu dosul privirii
Și adună sub pleoape rugăciuni sacadate.
Stau cu oglinzi în mână,
Poartă voal să-și ascundă inimile
Unde cântă lumina și adie cuvântul.

***

La poale sunt flori peste care cad
Umbrele munților.
Aici se despică tăceri și lumini mototolite
Până ce nimic nu rămâne
Din exilul purtat peste umăr.
Cineva m-a uitat jos, printre ecouri.
Mi-a pus în ochi întrebări
Apoi s-a dus la cules îngeri.
Mă ridic și fug după lupii galbeni, înfometaji
Cutreierând pădurile de nisip
Și nu mă apără nimeni.
Luna stă prinsă în conturul ei de mormânt
Fredonând elegia unui zeu izgonit
Depart, în stepă.

***

Câte vieți ar trebui să ascund
Sub aripile colțuroase ale muribunzilor?
Câte veacuri de tăcere să răsfoiesc
Sau câte respirații să număr?
Și viorile ne strâng cerul împrejur
Până ce lutul cântă lumina.
Aștept. Nu vine nimeni.
Nici zborul ce taie ecoul încordat ca un arc,
Nici foșnetul adunat pe corole
Coborând dinspre maci și morminte.
Iubesc secundele așezate în șir,
Trag cu ochiul la luna apusă
Apoi scot amfora veche
Plină cu învieri răvășite și sânge.

George BĂICOIANU

Șoapte

Ieri dansa prin fața mea
O frunză răzlețită de gorun,
Care mi-a șoptit că știe
Ceea ce nu pot să spun.

Azi m-am întâlnit c-un nor
Rătăcind spre soare-apune
Care mi-a șoptit că știe
Ceea ce nu pot eu spune.

Alaltăieri, zburând cu zorii
Spre salba ceții din cătun,
Un șoim șoptea că și el știe
Ceea ce eu nu pot să spun.

Nopti la rând flacăra lămpii
Ce-a renăscut dintr-un tăciune
Șoptește că visează-ntruna
Ceea ce nu pot eu spune.

Din îngerii ce-n preajmă stau
Doar unul tot mereu rămâne
Pe prispă și-mi șoptește că
Doar eu știu ce nu pot spune.

Puiul de stea

Spre o frunză de smochin
Ce a supt la țâța verii,
Mă uitam cum tot așteaptă,
S-o sărute buza serii.

Când s-a învelit cu umbra
Genelor din înserare,
Avea la sân un pui de stea
Rătăcit, de-a lui cărare.

Îl privesc, dar nu mă încumet
Să-l ating, așa, ușor,
Frică, mi-e că s-o speria
Și zbughi-va sub un nor.

La miezul nopții se zbârlește
Și lumina din el sare,
Învăluind tot smochinul
Cu raze de lumânare.

Nici cel mai potrivit frig
Nu l-a îndemnat să plece,
Sta pe frunza răsucită
Sub o toamnă cu chip rece.

Într-o zi, n-am pregetat
Și am vrut ca să-l mângâi,
Dar când mâna am întins
Am simțit cerul în călcâi.

Mi se preumblau prin trup
Imagini vechi din viața mea,
Când și eu m-am rătăcit
La fel ca puiul de stea.

Dar într-o noapte n-a mai fost,
În locul lui dormea o chidă
Și am simțit, cum visul meu,
E ros încet, de o omidă.

Ultimul lăstun

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Când se rotea aiurea prin ceața din cătun.
Se despărțea de cuibul, în care s-a născut
Rămas spre alți lăstuni, tot primul început.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Și-aș fi dorit să-l mângâi și să-i spun,
Că el mi-a dăruit o altă vară
Ce s-a ascuns la mine-n călimară.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Dar eu nu am putut să mă opun,
Deși vedeam aceeași nedreptate
Când el pleca grăbit, cu prispa mea în spate.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun,
Încât mi-a fost cu greu din zbor să-l mai amân
Când înspre zări, se-ndepărta în stol
Cu toamna primenită, care-mi dădea ocol.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Și m-am rugat de vântul cel mai bun,
Să-i fie pavază, sub norii în șirag,
Ca să ajungă-n cuibul de pe un alt meleag.

S-a surpat tot cerul

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste puntea de lumină dintre noi,
O gheară ascunsă se scurgea prin mine
Și mușca din clipa întoarsă-napoi.

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste răsăritul cu doruri în floare,
Eram ca o noapte într-un miez de zi,
Strivit de o umbră pe cioburi călare.

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste cărăruia ce ducea spre crâng,
Am luat în brațe toamna mohorâtă
Și lângă ea, am început să plâng.

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 8 actul 2
(vila luniei)

Vorbesc la telefon. Nu se știe cine pe cine sunase. Probabil tot ea.

I: Nu ți-ai dori o zi relaxantă la piscină?

A: Am o întâlnire stabilită sâmbăta asta.

I: Aaaa!

A: Cu prietenii de la cărți. Gen grătar și bere, nu te gândi la altceva.

I: Adu-i și pe ei! (*râde de năstrușnica idee*).

A: Bărbați singuri acasă la o proaspătă divorțată. Aștia îți vor sări în cap, ba chiar se vor urca peste tine, că nu-i pot controla.

I: Oh, Doamne! Fii bun cu mine! Adu-mi-i, te rog! (*amuzată*)

A: Hai să o lăsăm pe data viitoare!

I: N-a fost o rugămintă, să știi! Ție trebuie să-ți plâng mereu în telefon ca să mă ascuți?

A: Lunia? Lunia!

I: E cald mâine, frumos, fata e plecată la munte. Voi fi singură, ca o ratată. Știu asta! Dimineață la cafea îmi va fi bine. Dar mă va apuca depresia apoi. Voi termina ziua în lacrimi. Mă cunosc, am ajuns să mă cunosc foarte bine. Nu vreau să mă mai scald în lacrimi! Nu într-o zi frumoasă de vară!

A: O spui, și nu e prima dată, de parcă aș avea obligația, aș fi răspunzător de fericirea ta. Ceea ce nu este firesc.

I: Nuuuu! Eu doar te rooog! Te rooog! Nu sunt șefa ta. Eu doar te rog. Cum fac și acum... Te rooog! (*Insistă sughitând în telefon*)

A: La naiba! Ești o tirană!

Andrei nu se mai satură de hârjonit în piscină. Sare în apă ca un copil obraznic, din toate pozițiile. Femeia îl urmărește amuzată.

I: Mi-ar trebui un bărbăat!... Să mă ajute să fac grătarul! (*zâmbind năstrușnică*). Eu am pregătit carnea.

A: La cum te știi de prințesică, cred că mereu a trebuit ca altcineva să-ți aprindă focul!

I: Vai, ce urât a sunat asta! Ca și cum ai presupune că eu nu am reușit vreodată să-mi comut singură butonul de fericire.

A: Ce te face fericită? (*ștergându-se apăsător cu prosopul pe care tocmai îl luase de la ea din mână*). Nu acum, că acum... Înainte. Ce te fericirea înainte?

I: Tu ai ști să răspunzi la întrebarea aceasta? Crezi că știe cineva să răspundă? Eu gândindu-mă în trecut găsesc doar nostalgia unor clipe ce par că m-au bucurat, dar nu pot spune că trăind acele chestii chiar eram fericită... Avem

voie noi... ni se permite nouă oamenilor să fim fericiți? Suntem oare noi fericiți vreodată pe deplin?

A: Bună întrebare. De fiecare dată când am avut gândul acesta parcă m-a trăznit din senin o nenorocire.

I: Confirm. Și eu am pățit la fel, toată viața. Stau și mă întreb uneori dacă am avut gânduri prea îndrăznețe sau pur și simplu nimeni de pe Pământ nu are voie să fie fericit. Au fost momente, însă toate foarte scurte. Mă luase un bărbat frumos, Teo. În a doua zi a lunii de miere a trebuit să plece într-o delegație. Abia apucasem a mă gândi la fericire că el deja plecase. Se născuse fata. Pluteam și mulțumeam cerului. Dar cerul ingrât și răzbunător s-a năpădit cu toată greutatea pe mine. Copila a fost bolnavă când era mică, ani de zile, până s-a dus la școală. Îi trecea una, apăreau altele.

A: Sunt perfect de acord. Am trăit personal tot ceea ce povestești. De parcă ar exista niște gardienii ai fericirii, care o păzesc strașnic. Au mijloace eficiente de ascultare a gândurilor tuturor muritorilor. Și când aud cu urechile lor sofisticate gândul unuia căruia i se pare c-ar fi fericit, chiar dacă omul e doar un imbecil și interpretează greșit, gardienii intervin și curmă cu sălbăticie chiar și cea mai firavă scânteie a senzației de fericire.

I: De ce oare? Ce le pasă lor, gardienilor, de suntem noi fericiți ori ba?

A: Poate că fiind fericiți ne vom destinde. Relaxați, gândi-vom mai bine. Și poate, cine știe, vom afla secrete pe care n-avem voie să le cunoaștem: al nemuririi, al facerii lumii, al sfârșitului... al fericirii...

I: Ha-ha, ha-ha-ha! (*hohote false, forțate*). Adică trebuie să fii fericit pentru a descoperi secretul fericirii! E de-a dreptul imposibil. Nu avem nicio șansă în fața lor. Nu vom putea niciodată învinge!

A: Ba am putea câștiga, dar ar trebui să tăcem, să nu spunem niciodată că ne este bine, nici măcar în gând. Și să ne iubim în secret.

I: La naiba, nici să ne iubim nu mai avem voie!

A: Ba da, ne este permis. Putem iubi oricât de tare voim. Dar să nu fie reciproc. Adică să iubim fiecare pe un altul care la rândul său iubește pe altcineva. Așa nimeni nu va putea fi fericit. Și nu vom deranja pe următorii noștri.

I: Ce tristă este toată conversația asta! Nu ne-a pregătit nimeni. Toți ne-au asigurat că va fi bine, că viața e frumoasă...

A: Viața e frumoasă într-adevăr, dacă înveți să te bucuri de nefericire, dacă reușești să găsești împlinire taman în lucrurile care nu mai sunt, dacă reușești să faci dulceață din coajă de eșec. S-o ungi pe pâine și să înveți să-ți placă să o mănânci.

I: Să știi că s-a inventat ceva mai nociv decât bucuria care nu există. Despre tristețe e vorba. Tristețea este mai rea decât iluzia fericirii.

Lunia își toarnă singură ultima picătură din sticla de Sauvignon Blanc.

I: Tristețea e răzbunătoare. Simte mereu ceea ce tu simți. Tristețea, dacă nu înveți s-o adori, se întoarce și te doboară.

A: Ha-ha! Mă amuză straniețea gândurilor tale și mă fascinează în același timp. Uneori, demult, foloseam un truc pentru păcălit tristețile, disperarea sau depresia. Îl învățasem și pe cel mic... Nici nu știu dacă să-ți spun!

(continuare în pag. 12)

I: Hai las-o! (*revoltată*). Stau în costum de baie în fața ta, te-am lăsat să mă ștergi cu prosopul, am băut împreună o sticlă de vin, am fost uzi, ne-am uscat, ne-am măscărit și zeflemit unul pe altul, am vorbit despre toate nenorocirile, iar acum tu te-ai trezit că nu știu ce rahat din viața ta ar fi un tabu, imposibil de împărtășit cu mine, cu mine, cea care îmi bocesc ficiații lângă tine de săptămâni și luni în-tregii!

A: Când simțeam că unele zile deveniseră insuportabile... Când era copilul mic, îmi plăcea să merg împreună cu el la o capelă din cartier să privim morții.

I: De ceee? Mă șochează mai mult prezența copilului în peisaj decât situația în sine.

A: E o senzație inefabilă. Simți că trăiești. E prima lecție pe care i-am predat-o băiatului meu. Că se acutizează simțul vieții când te afli în preajma morților... Era o capelă mare ce mereu avea cadavre proaspete, o grămadă de moși și babe.

I: Taci, mă oripilezi!... Și, mă rog, cu ce l-a ajutat asta în viață?

A: Cum cu ce? S-a dus la București să studieze medicina. (*râzând în hohote*)

I: Vai, nu mai spune, că mă deprim! Fiică-mea e o anti-socială, se ceartă cu toți profesorii, face numai belele la școală. Al tău cu cine seamănă așa deștept, am înțeles că e și cuminte. Seamănă cu ea?

A: Da.

I: A mea e obraznică tare la școală. Câteodată m-apucă groaza că nu termină liceul. I-am oferit totul. Nu știu ce-aș putea să mai fac... Că dacă copchilu-i tâmpit...

A: Copilul nu-i tâmpit, copilul sunteți voi. De la voi a primit două chestii: materie cognitivă și material moral. Dacă nu te mulțumește, ar cam fi vina ta, din ambele considerente. Materialul cognitiv se transmite la naștere. Cel moral se predă în anii petrecuți acasă, foarte important în acest proces fiind puterea exemplului. Nu acuza copilul, căci nu poți face asta fără să te implici și pe tine! Materialul cognitiv îl are de la tine, genetic, iar educația, îndrumarul în viață, tot de la tine l-a primit, prin discurs ori imitație... E lipsit de respect cu profesorii la școală? Nu e vina lui. Asta a văzut la voi, sfidarea. Voi sunteți amândoi persoane arogante.

I: Eu nu mai sunt!

A: Ce drăguță ești, așa rănită, vorbind cu exagerată candoare! Parcă mă implori să te cred! Mi-e teamă că atunci când te vei vindeca ai să-ți recapeți vechile obiceiuri!

I: Sper c-ai să fii lângă mine atunci când mă voi vindeca, să te convingi că nu ai dreptate!

Femeia se înfoli în halatul de baie. Îi oferi și lui unul. Un halat mult prea mare. Intrară în casă cu vasele în care preparaseră grătarul și salata. Ea îi ține ușa. Mănâncă în bucătărie.

A: El doar îi privea. Îi privea cu atenție, observa amănunte, dar atât, se oprea aici. Bine, nici nu l-aș fi lăsat să facă altceva.

I: Cine? Ce? (*contrariată căznindu-se să soarbă o frunză de salată ce nu reușea să-i încapă în gură*).

A: Băiatul meu, că despre el vorbeam. El doar se uita cu atenție. Când mergeam la capelă, la sfântul Spiridon, să vedem morții.

I: Aaaa, da!

A: Mie în schimb îmi plăcea să-i ating. Să le ating mâna

sau obrazul. Mă fascina răceala aceea a morților!

I: lahh! ce-ți veni? Măncăm!

A: Totdeauna ți se îmbunătățește starea de spirit dacă întâlnești persoane care o duc mai rău sau suferă mai mult decât tine.

I: Mie mi se îmbunătățește mereu starea de spirit când mă întâlnesc cu tine. Asta înseamnă că mă simt bine fiindcă am întâlnit unul mai nefericit decât mine, după logica ta. Ceea ce nu este adevărat. Că eu sufăr mai mult și nu-mi pot reveni la o viață normală. La nai-ba, eu nu pot să-mi revin nici măcar la o respirație normală. Tu, pe de altă parte, ești bine. Cum se împacă asta cu teoria ta?

A: Se pupă perfect. Greșeala apare la tine. Faci eroarea de a te așeza pe tine în locul deținătorului de durere mai mare. Și nu cred că este așa. Faptul că plângi mai mult, că urăști mai mult, faptul că trănțești lucruri prin casă etc, nu înseamnă că suferi mai mult decât mine. Tu ai admis, chiar dacă nu vrei să recunoști, că durerea mea e mare. Asta te-a îndemnat să mă chemi, să te reechilibrezi prin observarea durerii unuia mai nefericit decât tine.

I: Să zicem c-aș accepta ipoteza asta. Că eu în mod inconștient recunosc faptul că tu ești mai chinuit decât mine. Trec peste asta. Dar hai să te întreb altceva: nu se poate întâmpla același lucru și în cazul durerilor egale?

A: Ba cred că un ajutor poate veni și de la unul cu durere asemănătoare, de asta fac grupuri de sprijin oamenii cu afecțiuni similare.

I: Durerile oamenilor care au pățit același lucru au mereu aceeași intensitate? Că și aici poate apar diferențe în funcție de felul, de natura omului.

A: Nu, faptul că unii oameni reacționează diferit, în urma aceluiași tragice evenimente, nu înseamnă că unii suferă mai puțin decât alții, ci doar că se manifestă variat, în funcție de caracterul fiecăruia. Dar durerea este la fel de mare pentru toți. Ca să nu mai spun că durerea e o chestiune pur subiectivă, fiecare consideră că a lui e cea mai mare, că singura insuportabilă e durerea lui, pentru că este a lui, fiindcă îl doare pe el nu pe altul, el simte, el, nu altcineva.

I: (*triumfătoare*): Deci, în concluzieeee, după cum spui mălăluțaaa... oamenii trecuți prin experiențe similare au dureri egale... atunci, cum explici ce spuneai înainte, că tu suferi mai mult decât mine. Cum așa? Vezi că te contrazici? Că nu ai putea să suferi mai mult decât mine? Maxim să faci remiză!... Asta urmând pas cu pas raționamentul dumitale, domnule!

lunia încheie teatral cu o plecăciune largă.

A: Raționamentul nu are nimic, e bun, dar tu greșești! Fiindcă iei ca punct de plecare o premisă falsă. Nu suntem victimele aceleiași experiențe traumatizante.

Femeia scoate tacticoasă papucelul din piciorul drept, ridică piciorul gol din halatul de baie, și i-l așează bărbatului deasupra genunchiului, apăsându-l tare. Ca și cum ar umili gladiatorul advers în care tocmai înfipsea sulita. Un gest stupid de altfel. Dar care probabil ei i se păruse drăguț și sugestiv.

I: Nu suntem? Scuză-mă credeam că ne-au părăsit soții, s-au căsătorit între ei, au făcut împreună un copil, și trăiesc fericiți, nepăsându-le de nenorocii lăsați

(continuare în pag. 13)

în urmă. Dacă știi tu să se fi întâmplat altceva, te rog, împărtașește-mi!

A: Nu! E fals! Ai greșit iar. Ai greșit la momentul inițial, pe care nici nu l-ai inclus în enumerare. Venim din două căsnicii diferite...

I: Asta era! (nervoasă, trăgându-și brusc piciorul ce între timp ajunsese între ale lui)

A: Ascultă-mă, te rog, eu mă trag dintr-o căsătorie perfectă, plină de iubire și înțelegere, cu o viață erotică fabuloasă, cum puțini oameni de pe Pământ au parte... Pe când la tine...

I: Pleacă! (șoptește îndurerată).

Lunii i se transformă chipul.

I: Pleacă, pleacă, ieși! Pleacă! (Urlă). Pleacă! (Urlă mai tare). Pleacăă! (țipă împingându-l spre ușă, lovindu-l, îmbrâncindu-l). Nu vreau să te mai văd niciodată! Om de rahat care ești! Sclavule! Preșule de șters pantofii care ești! Pleacă!...

Lunia se prăbușește pe canapeaua din sufragerie. E obosită după ce alergase după el, ținându-l numai în pumni până la poartă. Găsește încă putere să lovească pernele mari, grele de catifea. Își afundă fața în șezutul moale al canapelei.

I: Pleacă! Pleacă, nemernicule! Pleacă din viața mea!

Horcăie moale, stins, de câteva ori. Apoi intră la baie să vomite. Iese din baie cu fața udă.

I: Pleacă! Pleacă!

Se așeză în genunchi pe gresie. Se apucă de cap cu mâinile. Se lăsă pe spate cât de mult îi permite coloana arcuită la limita sciziunii. Își băgă mâinile între picioare. Ridică fața spre cer și deschide buzele. Are ochii închiși strâns. Se prăbușește la podea. Ridică capul și începe să se târască pe jos.

- Pleacă, nemernicule! (Strigă)... pleacă! (șoptit) Pleacă!

Scena 9 actul 2

(vila Luniei)

I: Vino!

Lunia închide imediat telefonul. Andrei vine din nou la casa de pe malul lacului.

A: Ești o manipuloare! Asta ești! Cuvântul acela... Mi-ai spus un cuvânt, apoi ai închis telefonul. Cuvântul acela, simplu, singur, a fost atât de puternic, că auzindu-l parcă ți-am simțit mucii din barbă!

I: Ha-ha-ha, ce plastic ești! Și nu ți-a fost deloc frică că n-ai să mă mai găsești în viață dacă vei întârzia?

A: Absolut deloc. De data asta nu am venit să te salvez.

I: Atunci de ce?

A: Am venit pentru că ai zis: "vino!"

Femeia îi sare de gât direct, fără vreun semn prealabil, care să-l pregătească. Îl înlănțuie cu brațele. Îi strânge gâtul cu amândouă brațele încălecate unul peste altul. Râde.

Andrei, uimit, nu se poate opune. Femeia îl sărută lung, pasional. Se sărută amândoi cu disperare. Se sărută mult, îmbrățișați, dar fără să-și pipăie zonele intime Lasă impresia că niciunul dintre ei nu știe cum trebuie procedat mai departe.

I: Eu nu l-am înșelat niciodată.

Se desprind. Rămân așezați aproape unul de altul, atingându-se cu palmele sau ținându-se de mână. Se sărută scurt, din timp în timp.

I: Niciodată nu l-am înșelat. Nici cu un sărut fugitiv ori strângere de mână.

Urmează o nouă serie de sărutări stângace, dar care par a fi savurate cu plăcere de amândoi.

I: Îți amintești când ți-am spus la telefon: vino?

A: (zâmbind): Da, s-a întâmplat de curând.

I: Cuvântul acela... Hai să vorbim, acum că ne-am împăcat!... A sunat cumva ca un ordin?

A: L-am auzit ca pe-o rugă. Am simțit, în icnetele de plâns, în tonul tău, și în acel cuvânt, regretele tale, am simțit că-ți cereai scuze.

I: Nu cred că mi-ai răspuns la întrebare. L-ai simțit ca pe-un ordin? Reacționezi mai bine la o comandă decât la o rugămintă? Asta sunt curioasă să aflu!

A: Nu, nu! Hai să discutăm orice rahat filosofic do-rești, bagă-mi un deget în fund dacă vrei, dar să nu începem discuția asta! Nu am putere să mă introduc în asemenea discuție. Sunt un amărât de om, ca și tine, am deja creierii varză. Nu mă distruge complet!

I: Uauu! Hello, Munteni-Vaslui! Se pare că am ni-merit peste câmpul unei foste bătălii...

A: Nu aveai tonul ăsta când ai vorbit la telefon!

I: Iartă-mă, iartă-măă, te roog! (trăgându-l de mână). Dansează cu mine! Aici, în bucătărie sau hai în curte dacă vrei!

Ridică volumul radioului. Îi pune mâna după gât. Tot antebrațul de fapt. Palma îi ajunge până pe umărul celălalt. Îl privește în ochi răsând, răsând sănătos cu gura întredeschisă și ochii veseli. Cealaltă mână și-o fixează în șold. Începe a chicoti și mai tare când el îi luă mâna într-a lui și o strânse ca pentru pregătirea unui tangou.

Lunia închide ochii și își lipește fruntea de obrazul lui. Se întind amândoi pe șezlong îmbrățișați. Adorm. Ea cu un picior pe bărbatul ațipit, apoi cocoțată cu totul pe el. Dorm așa, în curte până la răsărit.

El se trezește primul, se ridică și face cafea. Lunia, transpirată, mahmură, apucă zâmbitoare ceașca de cafea.

I: Cum m-ai găsit?

A: Frumoasă, suavă, bocită, vădind trări asemănătoare cu pasiunea...

I: Oh, nu! Stai, stai! Mai ușor cu mine pe scări!... Eu voiam să aflu cum m-ai găsit atunci la concert, cum ai știut unde să mă cauți?

A: M-am gândit la ce ar face un om disperat, cum erai tu atunci.

I: Și ce face un om disperat?

A: Merge la biserică.

I: Ce biserică?

A: Septenarius.

I: E o biserică? Credeam că doar mie mi se pare că seamănă cu o biserică.

A: Nu doar ție. Și nu ți se pare, chiar e o biserică. Istoria ctitoririi sale este fabuloasă. A influențat, poate nu soarta unui oraș întreg, dar destinul ctitorului cu siguranță. Septenarius a fost începutul, actul inițial, perfect asumat, care l-a împins pe Ingo Glass spre un drum al bejeniei, pe o cale fără întoarcere.

I: Nu știam. Nu cunosc mare lucru despre el.

A: Am apreciat mereu bisericile construite pentru viitor, pentru rugăciuni ulterioare. Adică le-am oferit un plus de crezare edificiilor, de fapt ctitorilor care au avut în prim gând iubirea și abia apoi iertarea păcatelor.

(continuare în pag. 14)

Catedrale ridicate pe tone de aur întru ispășirea păcatelor ce s-au săvârșit pentru procurarea acelor tone de aur, pălesc în fața unor biserițe în care se presupune că Dumnezeu, încă neprezent, încă necunoscând locul acela, se va pogori întâi cu dragostea, nu cu iertarea.

I: Mie îmi plac catedralele. (*serioasă*). În orice oraș mă duce vizitez în primul rând catedrala. Lăcașurile de cult spun aproape totul despre istoria locului.

A: Și despre zvärcolirile comunității. Gândește-te că unele biserici s-au construit acolo unde ajungea săgeata trasă din arcul domnitorului. Altele s-au făcut însă mult mai greu. Cele din Dobrogea de exemplu. Pentru o asemenea ctitorie era musai să ceri aprobarea unui Agă, să ți se dea voie să mergi la muntele Athos cu bani pentru cineva de acolo care să fie delegat la Stambul, să ungi alți funcționari care să intervină pe lângă Marele Sultan pentru a permite ridicarea bisericii; care oricum nu avea voie să fie mai înaltă decât un spahiu călare. Toate aceste eforturi birocratice costau ani întregi de încercări și plocoane.

I: Vrei să zici că cele din Dobrogea s-au făcut mult mai greu decât cele din nordul Moldovei?

A: Infinit mai greu... Revenind la oile noastre, într-o țară ateizată forțat, în care buldozerul călca sub șenile câteva sute de biserici în fiecare an, Ingo Glass, păcălind sistemul, construiește o biserică în cel mai vizitat loc din oraș, cu aprobarea partidului, cu susținerea prim secretarului care îi pune la dispoziție 50 de sudori, cei mai buni din branșă și metal oricât de mult ar fi avut nevoie. Artistul oferă niște explicații ciudate, cum că de fapt lucrarea constructivistă reprezenta cu totul altceva, un deziderat artistico-poetic etc. În realitate nimeni din lanțul partidului n-a îndrăznit a recunoaște că fusese păcălit și au înghițit cu noduri în gât explicația servită de sculptor. Da, e o biserică. Asta s-a vrut de către artist. Și asta a rezultat. Ingo Glass i-a păcălit și a făcut pe banii lor, cu semnăturile lor, o biserică, cea mai frumoasă biserică din oraș, poate chiar din lume... Tu ai mers la biserică, draga mea, înainte de a te decide a muri! Ai hotărât că trebuie să se întâmple acolo.

I: Poate că nici nu-i vina mea! Poate de fapt asta m-a decis s-o termin cu viața. Faptul că în acel loc simțindu-mă protejată, mi-a dispărut frica. Biserica Septenarius mi-a insuflat curajul s-o fac.

A: Nu, nu cred că poate fi o explicație. Nu acuza Septenarius pentru decizia ta de a încheia socotelile cu viața! Tu ai ajuns cumva acolo. Locul de desfășurare al concertului era departe. Tu ai mers conștientă la biserică. Ceva din interiorul tău te-a purtat acolo.

I: Știi ce vreau? (*zglobie*) Știi ce vreau? Știi ce vreau?

A: Mi-e frică (*râzând*). Ochișorii tăi scapără diavolește.

I: Sărută-mă puțin ca să prind curaj!... Știi ce vreau?

A: Cred că vrei bătaie! Nu știu ce urmează, dar cu siguranță nimic bun. Îmi dau seama după mutrișoara ta că ești pusă pe șotii.

I: Du-mă la Daily!

A: Ce-ți veni? (*amuzat*) Singurul lucru pe care-l ai în comun cu fosta mea soție este că amândouă urâți Daily.

I: Eu n-am fost niciodată! (*mimând postura plângăcioasă a unui copil de grădiniță*).

A: Cum așa? (*mirat*).

I: Soțul meu, fostul meu soț, avea multe defecte, dar era un elitist...

A: Adică un snob. Daily e un loc unde se întâlnesc oameni cu job și educație... și ceva cultură... Daily nu face dedicații...

I: Du-mă la Daily! (*serioasă*).

A: „Du-mă la Daily” venind din partea ta înseamnă multe lucruri, și încă multe altele în plus, multe, multe altele. Spui cumva că o etapă din viața ta s-a încheiat definitiv.

I: Da, poate... Du-mă la Daily!

A: Nu cred că ești conștientă, dar „du-mă la Daily” e o declarație, nu o solicitare. Mă sperii!

(va urma)

Paula BÂRSAN**Incandescență**

Nu am să întreb de tine dar tot te voi cere.
Atât de mică...
mi-e frică de cuprinderea ta
Sfioasă, apusă de o tăcere,
o voi întreba
Va fi ea pământescă?
Închide visul oblonul,
Te poți delimita
de o seară, dar de o noapte?
De cercul, o lesă în care
te-ai topit în cuvinte?

Ghilotina

Sus erau sorii,
calzi,
raze cu dinți, fără de clape mușcau.
Jos, palide umbre ștanțau lucrurilor
poleială în nume.
Erau cu toții o pânză
ce îi adulmeca, se hrănea
vălurind lucirea gheții.

Mreje

Nu cum sunt văzute ci cum sunt cuprinse
întâmplările ființei
Când fără de timp nu se întâmplă nimic...
În falset cerul alungă impresii,
agață norii cârlige.
Încă trăiesc aripi de pădădie
pândind focarul de spuze
Îmbrățișări de fluturi pornesc
cirezi roinde.

Decembrie

Mă uit pe geam și număr...
Tristeți deschid aripi ciugulind bucuria

de a nu cădea pradă deznădejzii.
Alergă un zâmbet prin coji de sedef
neînțelegând veșnicia de fulg,
lăcuind în ghioc zădărnicia
picurată la streșini.
Așteptări imaculează candoarea
sting cocorul albastru...

Criogenie

Ca o florărie cu proaspeți boboci
Visând beția puterii,
se bucura servind zorii,
Durerea, tocmai ea.
Lustruia potirele nopții, servantă acum,
visa strălucirea în policandru de gheață.
Stingea carnavalul, lunecau prin petale
umbrele diafane din jocul puterii.
Stropul lung al unei sincerități, ca un franjur
de zahăr candel
răscolea plăcerea de a renunța...
Nimeni e de neînlocuit
Dar nu în inima ta.

Corneliu VASILE

Poveste sentimentală

Cafeneaua fusese demolată de curând
excavatoarele scoteau fundația
femeia de pe macara citea versurile
poetului care stătuse la masa din colț
cartea ajunsese ferfeniță
circulând pe tot șantierul
până când managerul general
a sistat lucrările pretinzând
ca în locul acela să se ridice
un monument
cărții aceleia cu file îngălbenite
de care
un oarecare autor
se pierduse.

Dacă iubești pădurile

Dacă nu iubești pădurile ești
un țărnam pustii
dintr-un coșmar sau
dintr-o piesă a marelui brit.
lepului, după fiecare
copac, intens te privesc,
întinde-le inima-n palmă
cu gând tineresc.
Crengile timid
creștetul ți-l ating,
îngrijește-le mugurii
ce vor suna dong-ding,
ivind mătășori sub zăpezi
și trunchiuri înălțând.
Pe toate poți să le faci
dându-le câte un gând.
Dacă iubești pădurile ești
un râu plin de pește
din care toți se adapă și iau,
pe care toată suflarea-l iubește.

Obsesie

Gara se umpluse de lume
trenul trebuia să sosească
porumbeii îi alarmau pe călători
cu gunguritul lor ca un semnal

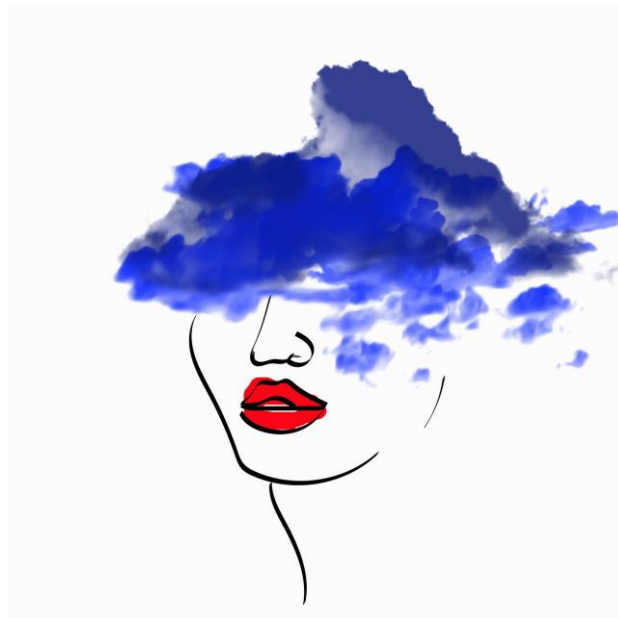
ceasurile o luaseră înainte
pomii dăduseră liber frunzelor
crezând că a venit toamna
soarele se oprise fără rost pe cer
înghițindu-și razele.

Nici nu apucase să se așeze
praful pe această stampă
că toată lumea a tresărit
la mieunatul unei pricăjite
de pisici venite nu se știe de unde
să se încurce printre picioarele
celor mai sobri călători
care se vedeau cu groază
căzuți în nas, în văzul lumii.
Și așa, se povestește,
unii dintre ei au pierdut trenul.

Egalitate

De atâtea ori un glas interior
îmi spune că ne vom despărți
eu rădăcina voi pleca în jos
tu fumul vei pluti până ce
te vei îmbarca pe un nor.
De atâtea ori șiruri de cocori
mă îndeamnă să cred că totul
e trecător, că nu suntem
decât mușchi și licheni
mâine numai gust și miros.
Înlănțuirile, zâmbetul, mărturisirile
regăsirea – toate
încate în golul seninului.

Și tot de atâtea ori refuz să cred.

Cornel Simion GALBEN

Pagini de jurnal pandemic

85. În așteptarea plicului de la tipografie, am trecut la redactarea, în sfârșit, a cronicii la jurnalul lui Vasile Bardan, a cărui lectură o finalizasem la finalul lunii noiembrie 2019. O așteptare cam lungă, ce mi-a dat iar bătăi de cap, pentru că, firește, am reluat pasaje și uneori pagini întregi. Mi-a luat practic toată ziua, dar la final am fost mulțumit, ieșind o cronică aplicată la text, care cred că nu-l va dezamăgi pe autor. Pe la 10,30 mi-a venit și exemplarul de semnal, însă nu m-am apucat de corectură, ci am preferat să sfârșesc ce începusem, nu înainte de a trage mai întâi o fugă la serviciu, unde Petre Vlase și-a aruncat și el o privire peste pagini, fiind încântat, ca întotdeauna, de conținut, dar s-a arătat îngrijorat că încă nu sunt clare chestiunile legate de buget și de viitorul nostru statut de pensionari-salariați.

86. O zi consacrată în exclusivitate citirii și corectării exemplarului de semnal. Pentru o mai bună confruntare, am trimis pdf-ul și lui Ioan Dănilă, Ion Fercu, Ion Tudor Iovian, Ion Dinvale, Dan Sandu și Viorel Savin. Primul a descoperit, „din avion“, o virgulă lipsă în textul Tincuței Horonceanu și o cratimă ce trebuie dată jos în textul meu, al doilea m-a întrebat dacă nu pot evita o despărțire a cuvântului *Junimea*, ceilalți doi nu mi-au răspuns, Dan nu a avut observații (*E bineee!!!... strigă straja...*), iar Viorel Savin a fost încântat de surpriză: *Dragă Cornele, mari mulțumiri pentru surpriză! Apreciez în mod deosebit obiectivitatea cu care mă onorează marele poet Ion Tudor Iovian! O seară blândă! Viorel.*

87. După încă o noapte aiurea, Buna Vestire mi-a adus câteva ore de odihnă și de lectură, dar și azi gândurile mi-au zburat departe în timpul Sfintei Liturghii. Am slăbit cam mult duhovnicește și asta nu-mi place deloc, pentru că vrăjmașul e din ce în ce mai rapace. Iar eu îi intru în joc, azi deschizând televizorul pentru a vedea meciul Naționalei noastre cu fotbaliișii Macedoniei de Nord (3-2) și cel al Simonei Halep cu Caroline Garcia (3-6, 6-4, 6-0), ambele cu spectaculoase răsturnări de scor.

88. O zi furtunoasă, care a debutat cu întorsătura pe care a dat-o Viorel Savin în interpretării textului ce i-a fost dedicat de Ion Tudor Iovian. A uitat repede că a remarcat obiectivitatea cu care a fost onorat de poetul buhușean și acum a ajuns la concluzia că, de fapt, rândurile lui sunt o insultă chiar de ziua sa. În concluzie, e decis să-mi trimită un drept la replică de vreo trei pagini și m-a atenționat că am obligația să-l public. Se putea ca să nu fie o sămânță de scandal în acest post? Cu Viorel te poți însă aștepta la orice, așa că m-am tulburat în suficientă măsură ca să nu mai fac nimic. Am avut, în schimb, ecouri și de altă natură: Mulțumim pentru cuvintele atât de frumoase la adresa revistei Leviathan! Va așteptăm cu drag cu colaborări! Costin Tuchilă; Bună ziua, Tare vă mulțumesc (Irina Băcăuanu); *Mulțumiri cu îmbrățișări de răzeș care așteaptă*

primăvara! Cu aleasă prețuire, Ion Fercu; Mulțumesc. Din ce în ce mai sus, felicitări! (Rodica Lăzărescu); Felicitări! Mulțumesc! (Oana Savin); Mulțumesc! Prețuire! (Gina Zaharia); Vă salut de departe și vă trimit numai gânduri de bine!! Felicitări pentru revistă!! (Nuța Crăciun). Singurul lucru palpabil făcut azi: o nouă trecere prin paginile revistei și expedierea formatului pentru tipar la tipografie.

89. Starea de ieri s-a păstrat și astăzi, mai ales că a venit pe fondul unei nopți chinuite. Cum nu prea ieșea nimic, am aplicat metoda Marcus și am luat la puricat prefața la cartea ce ar fi trebuit să apară de ziua Ralucăi Neagu, pe care am inclus-o în sumarul LA5. Alte ecouri ale numărului: *Felicitări! Revista este consistentă și cu intervenții de valoare. Mi-au atras atenția cele care vin dinspre Viorel Savin și Ștefan Munteanu. Primăvară frumoasă și numai bine! (Valeria Manta Tăicuțu); Am primit revista! Sănătate și noroc în toate, să ieșim întregi (mai ales pe dinăuntru!) din toate astea... Ecaterina Țarălungă; Mulțumim cu o primăvară de lumină, distins domn Cornel Galben! (Lina Codreanu); Dragă Domnule Cornel Galben, M-am bucurat nespun că mi-ați trimis revista. Am savurat-o. Vă trimit, vă rog, două poezii pentru numărul care urmează, dacă aflați spațiu. Cu cele mai alese urări de mult bine și sănătate, Mariana Z. Gardner.*

90. Somnul dă de furcă la circa 45 la sută din populația lumii, aflu dintr-un articol publicat recent, în care găsesc și 10 condiții de somn sănătos la adulți. Cum și în noaptea asta m-am trezit la 2, le-am studiat pe îndelete și câtorva dintre ele ar trebui să le dau mai multă atenție. În capul listei stă fixarea orei de culcare și a orei de trezire, lucru pe care l-am făcut foarte rar. Una, de care mai abuzez, e să nu mănânci ciocolată cu 6 ore înainte de culcare. Alta, să nu am o siestă mai mare de 45 de minute, dar ce te faci când în timpul nopții nu dormi nici atât? Prost stau și cu mișcarea, ca să nu mai zic de faptul că folosesc zi de zi patul ca birou și sală de muncă, jumătate din el fiind ocupat cu reviste, cărți și caiete. Sătul să stau pe scaun în fața calculatorului, citesc în pat, de regulă, stând și notând în poziția culcat pe burtă. De asta am și bătătură în coate. Viorel Savin nu m-a lăsat nici azi în pace, anunțându-mă că are gata dreptul la replică și stricându-mi liniștea căpătată după Sfânta Liturghie. Așa îmi trebuie dacă m-am legat la cap fără să mă doară!

91. Lunea e jale! Zi moartă, ca în mai toate începuturile de săptămână. Nu voi da vina pe somn, că m-am lămurit și firesc ar fi nici să nu mai insist pe acest aspect al vieții mele. Am scris doar trei paragrafe din cronică la cartea lui Ioan Bărbunțoiu și am avut mai multe schimburi de corespondențe cu dramaturgul ofuscat, dar și cu alții. De la Viorel rețin aici doar scrisoarea ce însoțește dreptul la replică: *Cu mare regret sunt nevoit să fac asta: Domnului Cornel Galben, redactor-șef al revistei „Cadran cultural“, Dragă Cornel Galben, după cum am convenit telefonic, îți solicit și oficial publicarea unui „drept la replică“ referitor la materialul publicat cu ocazia zilei mele de naștere de Ion Tudor Iovian în*

(continuare în pag. 18)

Cadran cultural nr 1/2021, pag. 8, în care, în mod cu totul surprinzător, face afirmații nefondate care aduc grave atingeri imaginii mele. Excluzând orice parti-pris redacțional, consider un act deontologic publicarea acestui „drept la replică” în revista în care am fost blamat. Sper ca publicarea acestui „drept la replică” să deschidă calea unor discuții oneste și constructive între mine și poetul buhușean! Cu stima și cu respectul cuvenit, Viorel Savin Luncani, 29 martie 2021. Reproșându-i că e cam lung răspunsul și întrebându-l, cu propriile lui cuvinte, dacă e mai liniștit acum când se privește în oglindă, mi-a comunicat: *Dragul meu, deși ești cu evidență părtinitor, îți răspund sincer ca întotdeauna: Nu, Cornele, nu sunt mai liniștit! Pentru că am fost obligat de posesorii unor patimi obscure, împotriva dorinței mele de pace, să fac un lucru extrem de neplăcut: să arunc piatra îndărăt, în cel care m-a lovit pe nedrept. Ca de obicei, cei invidioși și răi, deghizați uluitor în serafimi, cu siguranță că vor condamna, tot gestul meu! Bănuiesc că, spre deosebire de demersul lui ITI, gestul meu va fi calificat din nou ca generator de conflict!?... - Lumea în care trăiesc mă obligă să constat că este bucsită de... „neprihănită” ipocrizie. Dar rezist încă! Să ai o seară blândă! Viorel PS: Am plăcerea să-ți dăruiesc volumul „Gresia albastră”, scos de editura Junimea în condiții grafice de excepție. Permite-mi să te anunț cu o zi, două, înainte de a trece pe la Filială pentru a ți-l înmâna cu bucurie. Cu aceleași urări, același V. Să-l las, așadar, în voia Domnului și să notez și altfel de opinii în ce privește numărul: Dragă Cornel, mulțumesc pentru revistă, acest număr este egal Ateneului. Te felicit sincer și te îmbrățișez, nu ne-am văzut de mult, sper să fii sănătos, Ovidiu Genaru; Revistă consistentă, colaboratori de excepție! Felicitări! C.I. Ușurelu; Cornel, mulțumesc! Felicitări! (Petre Isachi). După cum se vede, slava deșartă se ține scai de mine și eu o curtez cu dezinvoltură!*

92. Lânchezesc, dar măcar azi am finalizat cronică începută ieri și am inclus-o în sumarul LA5. Mă bucuram că mai am doar una de adăugat, dar trecând-o în opisul cu autorii, am constatat că numerotarea începea nu de la 1, ci ce la 4! Hachițe de soft și neatenție din partea mea, așa că acum mai am alte 4 cronici de scris.

93. Am primit coletul cu reviste de la tipografie, astfel că azi am fost ocupat cu pregătirea plicurilor și corespondența aferentă expediției, amânată însă pentru mâine. Am trimis, de asemenea, două texte la *Vitaliu*. Fiind final de lună, să notez măcar că și în martie am consultat 58 de publicații, cu 3036 pagini foiletate, doldora de informații.

94. Altă zi ratată în parte, că tot e 1 aprilie. Am pierdut-o cu drumurile la poștă, Biblioteca Județeană, sediu, redacția *Ateneu* și Casa Bacovia, unde am distribuit o parte din exemplarele noului număr. Cum astă-noapte am trecut la lecturi, dând gata dintr-o suflare *Francesca (miniaturi despre vremi și oameni)* de Elena Bostan-Delavicev (Bacău, Editura Egal, 2014, 40 pagini), după ce am revenit acasă nu am mai făcut nimic. Am dormit, în schimb, trei ore și precis va urma încă o noapte cu năbădăi.

95. Am irosit și ziua aceasta, după altă noapte nedormită. Las în urmă doar vreo 300 de pagini foiletate în mediul virtual, corespondențe cu poezii Ion Machidon și George Tei, câteva referințe adăugate la dicționarele mele. Am reușit să-i trimit coletul lui Ion Moraru, să mă întâlnesc cu domnul Constantin Donea, care mi-a dăruit cele două cărți

apărute recent și să mă bucur că recenzia mea la cartea poetului Ion Machidon a fost publicată de revista *Constelații diamantine*.

96. Cum de ce ți-e frică nu scapi, n-am reușit nici azi să adaug o cronică la sumarul LA5. Am făcut, în schimb, un pic de curățenie prin calculator, ștergând 98 de fișiere, ce-mi ocupau 134 MB, și am adăugat informații și referințe în dreptul Elenei Bostan-Delavicev, Miluță Bortă, Mihaela Băbușanu, Dumitru Radu, Mădălina Rotaru, Doru Ciucescu, Nicolae Cârlan, Costache Andone, Elena Bulai, Petru Scutelnicu, Romulus-Dan Busnea, Petre Colăcel, Constantin Țăranu, Gheorghe Ungureanu și Petruș Andrei.

97. Chinuitoare și această noapte, dar aducătoare de lumină duhovnicească. Trezit la 2, n-am reușit să mai adorm decât după Sfânta Liturghie, însă am pus punct lecturii volumului *Catehism ortodox* de Dimitrie N. Vernardakis (București, Editura Evanghelistos, 2019, 160 pagini), primit cu autograf de la traducătorul Paul Bălan. O rememorare necesară, mai ales în vremurile acestea atât de tulburi. Seara, ultimul episod al filmului *Victoria*, dedicat Alexandrinei Victoria, regina Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei, din 1837 până în 1901, împărăteasă a Indiilor, între 1877-1901, și stăpână a celor 28 de colonii britanice, interpretată admirabil de Jenna-Louise Coleman.

98. Bâjbăiala de luni a ținut până la prânz, când am izbutit să-mi fac singur coperta la jurnalul de anul trecut și să trimit pdf-ul la tipografie pentru exemplarul de semnal. După un somn de aproape o oră, minunea s-a produs și am scris dintr-o suflare cronică la volumașul Elenei Bostan-Delavicev. Ar mai fi trei de adăugat și voi pune punct și acestui proiect, care nu-mi mai dă nicio satisfacție. De vină e poate starea continuă de oboseală, dar și senzația de inutilitate a unui demers ce nu cred să mai intereseze pe cineva.

99. Degringolada continuă. De nesomn, organismul meu refuză să mai reacționeze. N-am fost în stare să scriu altă cronică, însă am dat peste două de care uitasem, așa că le-am adăugat la sumarul LA5. I-am trimis și noul episod din *Caietul albastru* lui Adi Popa, cules încă din februarie, dar uitat la rândul lui în folder. Doamna Carmen Sevastru s-a mișcat repede și am primit deja exemplarul de semnal al jurnalului, confiscat de Maria, care l-a și citit până seara. Între timp am corespondat pe mail cu Vasile Ghica și am adăugat alte referințe ori informații la fișele lui Niculae Gheran, Mircea Dinutz, Ana Podaru, Mihaela Băbușanu, Victoria Furcoiu, Constantin Zavate, Ioan Dănilă, Dumitru Ichim, Irina Lucia Mihalca, Marin Moscu, Mihaela Aionesei, Oana Maria Sechel și Dorin Macovei.

100. Dumnezeu mă tot încearcă și nu învăț nimic din lecțiile pe care mi le trimite. Nu mai departe astă-noapte, când în loc de o rugăciune profundă am preferat să citesc din jurnal, până seara parcurgând 181 de pagini. Discuții telefonice cu Vasile Bardan, Grigore Codrescu și Ion Tudor Iovian, cu ultimul și

(continuare în pag. 19)

văzându-mă, fără însă a sta mai mult de vorbă, așa cum ne propusesem într-o convorbire anterioară. Tot azi mi-am tuns barba, am refăcut profilul universitarului Doru Ciucescu și l-am trimis la *Ateneu*, am corespondat pe mail cu Ioan Dănilă, Elena Petriman-Țarălungă, Doina Dabija și cu doamnele de la „Busuiocul”. Tot pe mail am primit ieri, dar am citit acum, o veste bulversantă: *Domnule Cornel, ieri am avut parte și de bucurie și de o mare tristețe. Vă mulțumesc mai întâi pentru surpriza pe care mi-ați făcut-o prin publicarea acelor momente pline de spaimă, trăite cândva, în copilărie, care m-au marcat pentru totdeauna. Luni, Pamfil mi-a adus plicul cu publicația tipărită Cadran cultural. M-ați rugat să vă trimit un grupaj de versuri, ceea ce voi încerca. Sper că a ajuns și fotografia soțului. Totuși ziua de luni s-a încheiat trist. Ana, sora pe care o mai am la Slănic m-a anunțat, pe la ora 20, despre sfârșitul neașteptat al doctorului Rape Dorel, pe care cred că l-ați cunoscut. O mare pierdere pentru slăniceni și nu numai. Tatăl său era din Cerdac, casa bunicilor dinspre tată era mai sus de ciușmeaua cu apă rece din fața Monumentului Eroilor... Cu mulțumiri, vă doresc multă sănătate și să vă bucurați de această primăvară neprimăvară. Cu gânduri frumoase, Maria Bilțiu.* Da, tristă veste! Și iar n-am apucat să scriu la timp...

(Fragment din volumul „Acceleratul 502”, în curs de pregătire pentru tipar)

Regretatul poet Paul Sân Petru

Constantin OANĂ

Paul Sân Petru, in memoriam

„Paul Sân Petru (pseudonimul lui Paul Cioriciu) este medicul cu suflet de poet”, titrează cu litere îngroșate Adevărul.ro la data de 22 martie 2011 într-un interviu luat medicului-poet.

Prietenul nostru, Paul Sân Petru (poet, eseist, compozitor și, azi, cetățean al cerului), nu s-a pierdut, ci a fost recuperat într-o lume la care noi nu avem deocamdată acces deplin. De-a lungul ultimei perioade din viața lui pământească am avut privilegiul de-a purta multe discuții pe tema acelei lumi, unde cu toții vom merge mai devreme sau mai târziu. Îmi spunea ades, folosindu-se de versete din Sf. Scriptură: vezi, să nu te fure lumea cu filosofia ei, în lumea aceasta toate sunt deșertăciune, până și scrisul nostru, dacă el nu are în țesătura lui prezența lui Dumnezeu. Vezi-l pe Eminescu (era unul dintre idoli lui), Luceafărul este transpunerea în gândire românească a Evangheliei lui Hristos, iar în „Mai am un singur dor” face trimitere la „lumea cea comună”, dorința lui fiind aceea de-a trăi la marginea ei, pe țărmul din cer al mării învolburate.

În cel puțin trei veri (câte o săptămână) a fost acasă la noi. Ceea ce ne lega erau două pasiuni: aceea pentru muzica clasică și mai ales aceea pentru Evanghelia lui Hristos Iisus, așa cum este ea cunoscută din marea carte a neamului omenesc, Biblia. Prezența lui acasă la mine făcea să vină scriitori remarcabili, între care Dionisie Duma, Petru Baj, Ignatie Grecu, Petre Rău, Richard Constantinescu, Tase Dănilă, Eleonora Stamate, Vasile Sevastre Ghican, Vasile Ghica, Săndel Stamate, Marin Mârza, Iancu Huzum, Valeriu Valegvi, Marin Moscu, împreună cu care purta îndelungi discuții, ca într-un adevărat cenaclu al artelor, el cântând la mandolină compoziții proprii. La astfel de „ședințe” veneau și dintre vecini, mai ales că aflaseră de Paul că e medic, solicitându-i consultații pentru metehnele lor, el acordându-le la fiecare cu multă generozitate.

Am remarcat la el precizia, calmul argumentației și căldura cu care cânta la mandolină. Modestia și discreția lui erau, pot să spun, demne de un om ales, dragostea pentru cel din fața lui era exemplară!

A publicat 18 volume de poezie, plus două volume de proză scurtă. Amintim pe câteva dintre ele: *Poeme Regale*, *Carul de Biruință*, *În paroxismul vieții pe sfârșite*. A fost și compozitor, a adaptat și pagini din muzica clasică la versurile lui pentru a putea fi cântate, mărturie stând albumele „Rugă pe Harpă” și „Sacra Coralia”, toate având caracter divin.

Din 1978 este membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași. A beneficiat și de o recunoaștere internațională, multe din cărțile lui fiind traduse în alte limbi. A obținut multe premii naționale și internaționale.

Cât a trăit dragul nostru Paul Sân Petru? Cât a fost necesar pentru o împlinire de om și de scriitor. Apoi „a plecat în filiala USSR de SUS”, scrie ziarul *Viața Liberă* la 3 octombrie, prin scriitorul și dramaturgul Victor Cilincă. În Împărăția Cerurilor, unde cei aleși se întâlnesc cu Dumnezeu!

Lucian IZADRA
Cascada lui Hututui

1.

Vatra satului ținea de la hanul vechi de pe deal până la o răspântie de unde un drum în vale ducea la Moara de apă și un drum în sus la Moara de foc. Paralel cu drumul, curgea Scabărul care despărțea vatra satului de un cătun care se chema Deleni. Delenii erau legați de cei din jos cu un podeț la Moara de apă și cu un altul care dădea în ulița care se termina în dreptul curții unuia Spârlea, de la care își luase numele și ulița. Înainte de podețul ăsta, Scabărul făcea un cot larg până la o râpă, de unde nu mai urcau nici moinele nici boiștenii: cascada lui Ghiță Hututui. Cei nici trei kilometri de vatra satului erau împărțiți după repere ca magazinul, școala, aprozarul, crucile drumului de la Spârlea, ulița bisericii vechi. Pentru băieții crescuți pe ulița lui Spârlea, cascada nu era decât o râpă de vreo cinci metri de lut galben, pe care cădea Scabărul. Pentru noi, cei din jos de școală, cascada era un prilej să te dai viteaz în fața vecinilor, dacă ai fi ajuns până la ea. Cei mai mari ne luau peste picior că nu am ajuns încă să vedem cascada. Era periculos până acolo. La pește, nu treceam de școală. Mai în sus erau câinii mocănești ai lui Cojocarul, stejarul cu cuibul de uliu, unde a fost omorât pădurarul Samoilă (prieteni cu conu Sadoveanu, dar care n-a vrut să scrie nimic despre hanul din Vadu Catargi, unde făcea popas din când în când în drumul spre mănăstiri, și dacă un scriitor nu scrie despre un han, acesta se va dărâma, gurile rele spun de un legionar ajuns primar comunist, dar istoria îl va ierta, poate, pentru că avea cele mai frumoase două nepoate gemene din sat), de lingurarii din Tulnici, care n-ar fi avut curajul să se apropie de el cât era treaz, l-au pădăit când a ieșit din han până a ajuns în grădina sa și l-au tăiat cu balta lui după ce a adormit, sub stejar, livada lipovencei lui Julfă, care vindea tot felul de semințe și răsaduri primăvara, despre care se spunea că are o coadă de vreo 20 de santime și toată vara nu-i mai cădea durjaua sau durghineața din mână, ținea focul aprins în jicnă și cocea poame pe lozniță, casa țiganului Sabastian, cu o căruță de copii, care din aprilie până în noiembrie trecea desculț spre baltă, în spate c-un leșnic sau crâșnic. Dar cel mai înspăimântător era că trebuia să treci prin grădina lui Ghiță Hututui.

Umbla pe rândul satului cu o bătă în mână, citind dintr-un rest de ziar sau din cărți rufoase fără coperti. Când trecea prin fața noastră, intram repede în ogrăzi, și Fanache sau frate-său strigau din dosul gardului: Ghiță ursaru' din Lună! Lui Ghiță nu știu exact de ce i s-a dus vestea de hututui. Poate pentru că ținea vreo zece vaci cu strânsură pentru două. Iarna legate afară la o iesle. Din neam de gospodari, urmaș al unei vechi familii răzășești din sat, cu mult pământ. Nu a vrut să intre la întovărășire și se spunea că l-ar fi bătut pentru asta. Avea un frate ajuns în Marea Adunare Națională, la care a mers în audiență și care nu l-ar fi recunoscut de frate pentru că s-ar fi dus îmbrăcat în șpențar și opinci. Mai degrabă, de aici i s-a tras.

2.

Acum nu știu alții cum făceau, dar noi ăștia de pe vatra satului ne strângeam pe stradă în fiecare seară cu vreo lună înainte de Sfântul Vasile. Cu tobele încercam să

stricăm somnul profesoarele tinere venite din oraș, care stăteau în gazdă. Din strigături, țin minte pe aceea cu fata popii lui Matei, care nu știu ce a căutat în tei, când era clar că nu ține cracul. De căzut cădea ea undeva, căscata. Nu în cascadă. Mai treceam și pe la evangheliști, să-i scoatem din casă, ăștia nu mergeau cu nimic de Sfântul Vasile, decât cu chitara și Biblia la Adunare. Ne luau, fuduli, peste picior pentru tobele noastre de nailon întins pe veșcă din ladă pentru marmeladă și vara pentru că ne juram țigănește: să mor eu că nu a fost henț. Dar cum, îi întrebam? Spun în față, ziceau ei.

Într-una din seri, Fanachi a tot șuiert la poartă să ies mai repede că vin cei din sus, deja se aud venind pe uliță la Drobu-Mâței, să mergem la profesoara de geografie, care stătea în gazdă la Jujău. Până m-am mocăit, pleaseră. Îi auzeam cu tobele mai sus de aprozarul. Ne-am luat după ei. Mergeam cu tobele înspre podul de la Spârlea. Se duc la Ghiță Hututui, îmi spune Fanachi, am mai fost într-o seară. Noi o s-o scurtăm, o luăm pe ulița lui Tașca-Regimentului, trecem pe la puntea lui Șale-rupte-din-pârău. Ceilalți trecuseră pe lângă cascadă și au intrat prin grădină în spatele casei. Auzeam tobele mai aproape și toți cu un glas: ăsta-i urs adevărat, de la Oceanu-nghețat, l-am adus în sat la noi, a-nvățat a mânca oi... Deodată liniște. O lanternă bătea undeva și se reflecta în ochii mari și sperioși ai unei vaci. Am intrat și noi prin gardul de nuiele și Fanachi a început curajos să bată și să strige: ăsta-i urs adevărat... Atât. Din beznă, într-o mână cu un fânar, în cealaltă cu o furcă, Ghiță. În spatele lui o poteră de câini. Nu îmi amintesc dacă a urlat la noi. Știu că s-au repezit câinii, apoi el. Ne-am întors pe călcăie, nu era zăpadă, am alergat vreo câțiva metri, ajunși la o arătură am căzut amândoi. Furca a zburat pe deasupra capului nostru, câinii erau deja la picioare, fânarul se apropia și el. Am luat-o apoi, așa credeam, înspre cascadă. În spate Ghiță, în față saltul în gol în cascadă (Fanachi, prietenul ăsta al meu, văzuse la Târg și el un film, *Cinci pentru infern*, cu 5 soldați americani care exaladau zidurile unei fort nemțesc și săreau de pe ele, mi-l tot povestea în plimbări școală-magazin și invers, că-l visam de acuma).

De sărit, spre rușinea mea, eu n-am sărit cascada. Mi-am dat drumul huruiș. Eram bucuros că nu m-am udat. Un afurisit de câine după noi. Am intrat într-o altă grădină. Atunci Fanachi s-a întors un pas înspre câine și a scos un urlat cum n-am mai auzit de atunci. Câinele s-a făcut grămadă și acolo a stat. Am trecut pe lângă două case și am ajuns, nu în vatra satului cum credeam, ci în Deleni. Eu: dar nu am trecut cascada? Fanachi, care luase un șomoioc de paie dintr-un stog și se ștergea îndesat de balebă pe pantaloni, răspunde nervos: Ești prost, ce cascadă! Era năsada de gunoi a lui Hututui. Nu vezi că am ajuns pe deal. Nu am mai avut curajul să ne întorcem pe podul de la Spârlea și am ocolit pe la Moara de foc.

3.

Cu Ghiță Hututui am avut parte să vorbesc într-o vară, la cosit de bahnă în Gura Șăsului, în Rateșul de altădată. De la el am luat prima și ultima lecție de coasă. Nu te apleca, spatele drept, brațul stâng sus și lipit de trup. Ia brazdă mică. Ești la liceu? Înseamnă că taică-tău îți cumpără turism. Dar tu știi câtă apă este pe

(continuare în pag. 21)

Victor HUGO
(1802-1885)

Bunica

Dormi? Trezește-te măicuță a mamei noastre!
De obicei, când dormi buzele tale se mișcă;
Căci somnul adeseori aduce a rugăciune.
Dar astă-seară pari ca o madonă sculptată
Cu buzele-npietrite, fără de suflare.

De ce îți pleci fruntea mai jos decât altădată?
Cu ce-am greșit, de ce nu-ți mai suntem dragi?
Vezi, lampa clipește și jarul în vatră se scrumește,
De nu vorbești, fumegând se stinge,
Și lampa și noi cu ea ce vom face atunci?

Nemișcați vom sta în întuneric.
Și ce vei spune când te vei trezi din somn?
Copiii tăi vor mai auzi cum plângi?
Și ca să ne reînvii te vei ruga Prea Sfintei
Și-n brațe să ne strângi putere o să ai?

Lasă-ți dar mâinile tale reci în mâinile noastre calde
Și murmură-ne un cântec vechi de odinioară
Povestindu-ne de cei ce îl cântau ocrotiți de zâne,
Cavaleri purtând în mâini trofee domniței în dar
Și murind în lupte cu numele ei pe buze.

Spune-ne, ce semne de sus fantomele fac să piară?
Ce pustnic văzut-a căzând din cer pe Lucifer?
Ce fel de piatră scumpă împodobeste fruntea regelui
Gnomilor
Și dacă negrul demon se teme în regatul lui
Mai mult de psalmii lui Turpin decât de spada lui Roland?

Arată-ne Scriptura și slăvitele imagini,
Cerule aurit, sfinții în albastru, sfințele-n genunchi,
Pruncul lăsat, ieslea, boul și magii de la răsărit,
Fă-ne să citim cu degetul rând după rând
Ceva din vechea latină amintind lui Dumnezeu despre noi.

Măicuță! Vai, lumina piere încet.
Voioasă joacă umbra săltând în jurul vetrei.
Duhurile vor poate să intre în casa părgăinită.
O, trezește-te, pune dar capăt rugăciunii,
Tu care mereu ne linișteai, nu ne speria acum.

Doamne, ce reci îți sunt mâinile, deschide iar ochii,
Mai ieri ne vorbeai despre lumea spre care să pășim,
Cerule și pământul și viața care iute zboară,
Despre moarte, mai ales, spune-ne, o, măicuță dragă,
Ce oare să fie moartea? De ce taci acum?

Gemând, glasul lor nu se mai auzi o vreme.
Veniră zorii cei fragezi fără ca ea să se trezească.
Clopotul bătu rar cu lovituri mari și grele.
Spre seară, un trecător prin ușa întredeschisă,
Zări în fața patului gol și a Cărții Sfinte deschise
Doi copilași rugându-se-n genunchi și plângând.

Alfred de MUSSET
(1810-1857)

Jungfrau

(vârful unui munte din Alpii elvețieni, înalt de 4.166m)

Jungfrau, drumețul care ar putea să se oprească
Sus în vârful tău, sigur de izbânda lui
omenească,
Ar simți o nobilă bătaie în inima sa
Când sufletul lui zăpezii tale veșnice s ar pleca,
Tânăr pui de vultur încercând să vâslească
Zburând tot mai sus sub limpedea boltă cerească.

Jungfrau, știi o inimă care asemeni ție, rar se arată
Acoperită ca și tine, cu un veșmânt fără de pată.
Ea este mai aproape de Dumnezeu decât ești tu
de cer
Așadar, nu te mira cătuși de puțin, munte sublim și
stingher.
Dacă pentru prima dată creștetul tău văzând
Am crezut locul prea înalt pentru un muritor de rând.

În românește de **Ignatie GRECU**

(urmare din pag. 20)

suprafața pământului? Eu, nu. 3.875.000 kilometri cubi, el. Da' diametrul Pământului? Nu știu, zic eu. 4.367.000 kilometri, îmi spune el. Dar turbina știi ce este? Nu apuc să zic ceva, el îmi spune deja c-ar fi un rotor învârtit de apă. Dar Heracliteia Darcheia, ce-a fost? Eu, nimic. Muziciană, îmi zice el, da acum toți proștii intră la liceu! Nu-s prost, bădie Ghiță, am fost cel mai bun la matematică din clasă. Un jgheab cum trebuie să fie la gura de vărsare, ca să aibă debit mai mare, înalt și îngust sau lat? Da' matale, zic eu, ce-ți trebuie să știi toate astea, ești numai așa curios? Nu, zice el. Eu vreau să îmi fac o moară pe apă. Ca să îți faci o moară și să faci roata să se învârtă, trebuie să știi multe, ca da Vinci, nu știu dacă ai auzit de el, dar nu ajunge, e nevoie să mai ai și minte, știi eu am, în spatele grădinii, o cascadă.

Ștefan ANDRONACHE

Bordeaux, orașul francez cu o personalitate distinctă

Deși orașul Bordeaux îmi trezise întotdeauna un interes aparte din cauza sonorității insolite a numelui, a monumentelor generoase, despre care aflasem că le posedă, dar și a vinului său inconfundabil și atât de invidiat, de câte ori mă duceam prin Franța, din cauza numeroaselor tentații întâlnite pe acolo, se întâmpla să nu mai ajung ca să-l și pot vedea cu adevărat. În august 2024, în ciuda faptului că localitatea se afla într-o extremitate vestică a Hexagonului, tocmai spre Coasta Atlanticului, mi-am propus, totuși, să-l vizitez, lucru care, o dată ajuns acolo, avea să mă liniștească într-un fel, generându-mi și câteva satisfacții.

Pentru a ajunge la Bordeaux, am profitat de mașina unui prieten care, de la Poitiers, s-a înscris pe autostrada A10, ce venea dinspre Paris și mergea spre Bayonne, orașul situat în apropiere de granița cu Spania. Drumul, în cea mai mare parte, neaglomerat, mi s-a părut destul de lung, dar deloc plictisitor, pentru că, pe ambele laturi ale sale, întâlneam, în mod alternativ, când păduri umbroase și excesiv de dese, când suprafețe interminabile de vii îngrijite ce se străduiau, deopotrivă, să înfrumusețeze, pe cât posibil, orizontul.

După ce am străbătut Bastide-ul, unul dintre cartierele ultramoderne (inițiat de fostul primar Alain Juppé), din partea de răsărit a acestei metropole, despre care se spune că a depășit deja un milion de locuitori, am traversat cel mai vechi și mai frumos dintre podurile ce se arcuiesc peste fluviul Garonne, îndreptându-mă spre hotelul „Ibis“, aflat dincolo de larga stradă Alsacia și Lorena.

Deoarece știam, de la bun început, că descinderea mea la Bordeaux nu avea să fie prea lungă, am încercat să descopăr acolo doar elementele cele mai reprezentative ce contribuie la faima acestui oraș străvechi.

Așadar, primul lucru pe care l-am făcut, odată ajuns aici, a fost acela de a reveni, din locul unde mă cazasem, pentru ca să observ, de pe toate laturile, Podul de Piatră ce-l particularizează. Lungimea acestuia este de o jumătate de kilometru, cele 17 arcuri ale sale permițând, în ambele sensuri, traversarea fluviului Garonne a cărui lățime, aici, atinge 450 metri. Început de Napoleon Bonaparte, podul avea să fie terminat după anul 1822.

Copleșit fiind de dimensiunea și întinderea sa, am ținut să fotografiez stâlpii uriași, cu felinare la fel de mari, ce-l străjuiesc. Din locul unde descoperisem, întâmplător, câțiva bicicliști care se ospătau chiar la piciorul construcției, cu bucatele lor aduse de acasă, am admirat, îndelung, panorama frumoasă și excesiv de echilibrată a orașului de pe partea stângă a râului. M-a uluit lipsa de discrepanțe și de extravagante urbanistice a priveliștii care, de la o vreme, cel puțin în ceea ce privește România, au început să urâtească majoritatea orașelor.

Și în timp ce îmi propusesem să revin în orașul vechi, mi-a fost dat să asist la un spectacol inedit ce se desfășura de-a lungul podului. Pe partea dreaptă a șoselei a apărut brusc, exact ca într-un autentic șir indian, un grup disciplinat de bicicliști care alergau de zor pe carosabilul lipsit de circulație. Între mamă și tată, adică între liderii grupului, se aflau intercalați cinci copii de-ai acestora, de vârste diferite, care, cunoscând deja regulile de circulație, pedaleau de zor pentru a ajunge, probabil, într-unul din parcurile de distracție ale orașului. Deci ciclismul, aici, a ajuns să fie la mare căutare mai ales în zilele de week-end!

Uitându-mă pe harta turistică a așezării, am aflat că, la Bordeaux, Garonne mai este traversat de încă șase poduri ridicate după anul 1965, din cauza șoselelor și bretelelor de acces la diverse centuri sau autostrăzi, cel mai semeț dintre acestea fiind, desigur, cel care-i poartă numele lui Jacques Chaban-Delmas.

Podul de Piatră ridicat peste râul Garonne

Dar apropo de Jacques Chaban-Delmas (1915-2000), care fusese primar al orașului Bordeaux, prim-ministru, deputat și președinte al Adunării Naționale a Franței. Mă simt nevoit să fac o dezvăluire. Cu mai bine de cincizeci de ani în urmă, pe vremea când, tânăr fiind, eram interesat să cunosc muzeele de artă ale lumii și să scriu despre tezaurele și importanța acestora, în ziarul „Viața nouă“ de la Galați, deoarece în România, pe vremea aceea, nu prea găseam surse de informații adecvate, m-am adresat, printre altele, și Muzeului de Artă din Bordeaux despre care aflasem că, în colecțiile sale, existau o sumedenie de pictori europeni de mare valoare. Am fost impresionat de faptul că, după puțin timp, mi-a fost expediat un colet cu vreo zece cataloage de expoziții retrospective, majoritatea acestora fiind organizate din inițiativa acestui mare om politic și iubitor al artelor. Ceea ce m-a uimit atunci a fost și trimiterea cărții sale de vizită cu dedicație și autograf, gestul său bucurându-mă și dându-mi un plus de încredere în demersul jurnalistic în care mă implicasem în acea perioadă.

Revenind la escapada agreabilă pe care mi-am permis s-o întreprind prin Bordeaux, trebuie să evidențiez totuși zonele prin care am reușit să mă deplasez. De-a lungul cheiului râului atât de larg, am remarcat șirul interminabil al felinarelor filigranate de formă circulară, cât și covoarele multicolore de flori. M-am oprit, pentru o clipă, în fața Porții Cailhau, ridicată spre sfâr-

(continuare în pag. 23)

șitul secolului al XV-lea. Deși inițial, ea fusese concepută în stil gotic, pe parcurs a adoptat maniera renascentistă, distingându-se prin decorul sculptat, ferestrele specifice și acoperișul țuguiat.

Continuându-mi plimbarea relaxantă, m-am pomenit în fața faimoasei Piețe a Burselor care, datorită arhitecturii clasice a celor două corpuri identice de clădiri, a ajuns să fie un fel de emblemă urbanistică a orașului. Spațiul vast, care îi potențează valoarea, înglobează o fântână arteziană cu sculpturile celor trei grații. În fața acesteia, peste drumul care-l traversează tramvaiele silențioase, a fost amenajat, din iulie 2006, de către designerul Jean-Max Llorca, un bazin reflectorizant, deocamdată unic în lume. Acesta, în anumite ore ale zilei, se transformă într-o autentică oglindă de apă în care se reflectă nu numai fațadele clădirilor din preajmă, ci și cohortele norilor, aflați într-o permanentă mișcare, din cauza influenței pregnante a Oceanului Atlantic, ori din care aburii ies din pardoseală, creind o atmosferă, oarecum stranie, pentru cei care au privilegiul să descindă aici.

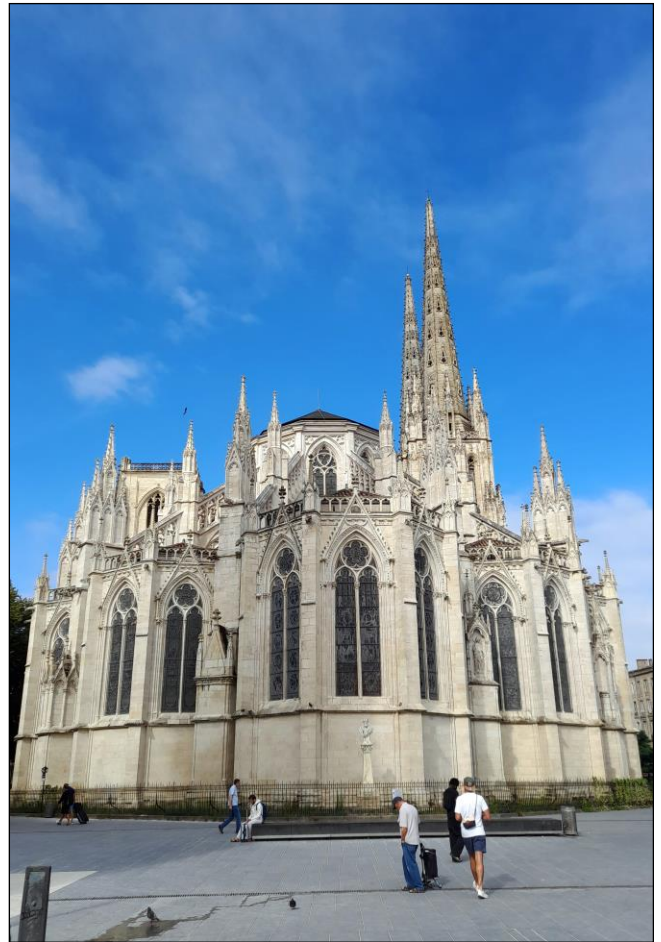

Bordeaux – Catedrala gotică „Sf. Andrei“

Bordeaux – Palatul Rohan

Ceva mai departe, spre nord, pe cheiul dedicat marelui Lyauley, am întâlnit esplanada Quinconces. În partea ei vestică, a fost amplasată una dintre cele mai mari piețe din Europa ce este dominată de impresionantul monument dedicat Girondinilor, adică grupului politic elitist, alcătuit din deputații provinciei Gironde, implicat direct în Revoluția franceză, dar care avea să-și încheie cariera o dată cu executarea tuturor reprezentanților săi din ziua fatidică de 31 octombrie 1793. Dorind să imite o statuie similară din Lyon, bordelezii au creat, în fața memorabilei coloane, și o fântână arteziană înzestrată cu

Bordeaux – Piața Burselor

mai multe statui. Personajul feminin central, din cadrul bazinului, o înfățișează, bineînțeles, pe Franța, la picioarele acesteia tronând fluviile sale reprezentative: Loara, Sena, Rhône și Garonne, înviorate, la rândul-le, de prezența monștrilor marini.

Bordeaux – Strada Sfânta Caterina

Întorcându-mă pe strada 30 Iulie, am nimerit la Teatrul Mare, alt monument, la fel de spectaculos, ce a fost ridicat, în anul 1780, pe un vechi templu din perioada ocupației din timpul romanilor. Arhitectura sa neoclasică mi s-a părut că emană nu numai un plus de eleganță, ci și de rafinament. Coloanele, dar și statuile muzelor ori zeitelor, de pe fațada principală, reușesc să mă ținut să le fac câteva fotografii. În sala din interior, construită din lemn cu 1000 de locuri, aflăm că, în momentul inaugu-

(continuare în pag. 24)

rării sale, s-a jucat piesa „Athalie“ a lui Racine. Scara dublă din foaier, precum și cupola, din cauza elementelor lor preponderent estetice, aveau să fie imitate, cu scrupulozitate, chiar și de arhitectul Operei din Paris.

Nu departe de hotelul în care mă cazasem, am descoperit turnul maiestuos al lui Pey-Berland, prin vârful căruia, în cursul lunii mai din 2024, trecuse și flacăra olimpică în drumul ei triumfal spre Olimpiada de la Paris. Catedrala în stil gotic dedicată Sf. Andrei, de alături, a fost ridicată în secolele XII-XVI. Cea mai frumoasă și mai armonioasă mi s-a părut a fi însă fațada sudică. Pătrunzând în interiorul excesiv de luminos și înviorat de vitraliile atât de generoase ale ferestrelor, am apreciat dimensiunile edificiului: lungimea sa fiind de 124 m., iar înălțimea de 29 m. În fața altarului destul de bine conservat s-a oficiat, pe 21 noiembrie 1615, căsătoria Annei de Austria, infanta Spaniei, cu Ludovic al XIII-lea, regele Franței.

În același perimetru, aveam să mai descopăr, chiar în plină stradă, și impozanta statuie din bronz, de peste trei metri, care-l înfățișează, pe Jacques Chaban-Delmas, una din marile personalități ale orașului. Aceasta redă momentul când el obișnuia să se îndrepte chiar spre Primăria de vizavi (instalată în Palatul Rohan) unde, din postura de edil, funcționase între 1947 și 1995. Tot mergând la întâmplare, la un moment dat am descoperit o clădire de-a dreptul insolită în raport cu edificiile din jur, ce reușește să adune, laolaltă, mai multe instituții adecvate: Palatul de Justiție, Tribunalul Judiciar și Școala Națională de Magistratură. Mi-au reținut atenția pereții săi complet transparentți, stâlpii ușori din metal care îi despart din loc în loc, precum și acoperișul ondulat din care ies în evidență gurile de aerisire pentru spațiile dispuse în interior. Pe parcurs aveam să aflu că autorul proiectului fusese arhitectul Richard Rogers de la Centrul Cultural „Georges Pompidou“ din Paris.

Rătăcind și pe alte străzi din orașul vechi, am mai întâlnit încă o poartă din secolul al XIII-lea cunoscută mai mult sub denumirea, deja consacrată, de Marele Clopot. Aceasta fusese inițial constituită din două turnuri rotunde și înalte de 37 m. Clopotul uriaș, care continuă să se afle instalat aici, pe vremuri, marca evenimentele locale mai importante și anunța debutul culesului strugurilor din ținutul Angoulême. În partea inferioară a clădirii s-au aflat temnițele destinate celor care îndrăzniseră să nu respecte prerogativele extrem de riguroase ale administrației locale.

Între Piața Victoriei, marcată printr-un arc de triumf măreț și calea Alsacia și Lorena, se desfășoară renumita stradă Sfânta Caterina, ce s-a transformat astăzi în cel mai animat corso al metropolei de pe râul Garonne. Aici sunt concentrare o puzderie de magazine, cafenele, buticuri, baruri și cofetării, fapt ce îi motivează atât pe localnici, cât și pe turiști, să descindă, oricând, cu plăcere. Lumea, o dată ajunsă aici, savurează sau chiar gustă, o sumedenie de specialități culinare locale, activitatea gastronomică specifică situându-se întotdeauna la înălțime. Pe aceeași stradă, lungă și dreaptă, mai sunt grupe și cei mai buni brutari, ciocolatieri, producători de mezeluri sau brânzeturi.

Turiștii, care poposesc la Bordeaux, sunt îndemnați să viziteze și Galeria Art'Gentiers, din centrul orașului, unde au posibilitatea să deguste câteva dintre vinurile de excepție, așa cum sunt: Chateau de Cérons, roșu sau

alb, ori Coucher de Soleil, vechi de patru sau trei ani. O reclamă, de pe un panou, ține să evidențieze „aromele fructate, profunde și strălucitoare“, atrăgându-le atenția doritorilor că, acestea, sunt capabile să-i încânte și chiar să-i emoționeze.

Desigur că nu avea cum să-mi scape și un alt monument de cult al localității. Bazilica St. Mihail este situată în cartierul marinarilor și se află, cum nu se putea mai bine, adică în apropierea Garonne-ului. Din clopotnița sa înaltă de 114 metri (fiind considerată drept cea mai reprezentativă din întreaga Franță!), turiștii, care reușesc să parcurgă cele 228 de scări (în ceea ce mă privește, la vârsta mea, fusesem nevoit să renunț), o dată ajunși în vârf, au posibilitatea de a admira, în mod cert, cea mai frumoasă panoramă a orașului.

Cei care au suficient timp pentru a parcurge mai multe din străzile orașului, vor descoperi și unele elemente cu caracter simbolic inscripționate pe fațadele unor clădiri, adică niște „triunghi de aur“ (sub forma unei delte ce evocă întotdeauna ochiul), trebuind să rețină astfel faptul că orașul Bordeaux a fost unul dintre leagănele francmasoneriei mondiale. Reprezentantii celor patru loji masonice (cea mai veche fiind întemeiată de niște ofițeri irlandezi în anul 1732), după Revoluția franceză, s-au mobilizat pentru a-și exprima opțiunile lor liberale ori republicane pe tot parcursul secolului al XIX-lea. Unul dintre acești masoni a fost și Victor Louis, arhitectul faimosului teatru care adăpostește astăzi spectacolele de Operă.

Amintesc faptul că, la Bordeaux, spre sfârșitul lunii iunie, are loc un Festival al Vinului. Vinurile produse în împrejurimi, indiferent dacă sunt roșii, albe, seci, dulci sau rosé, sunt clasificate în 57 denumiri de origine controlată, cele mai apreciate dintre acestea fiind: Cabernet Sauvignon, Merlot, Cabernet Franc, Malbec și Petit Verdot. Podgoriile, atât de faimoase și de diverse, se întind pe o suprafață de cca. 130000 hectare situând regiunea, atât de binefăcătoare cultivării viței de vie, pe primul loc în lume!

Chiar și pe cheiul Bacalan, dincolo de podul dedicat lui Jacques Chaban-Delmas, se găsește și un Muzeu al Vinului, unic în lume, creat din anul 2016. Clădirea acestuia, extrem de îndrăzneță și cu influențe futuriste, pe care am văzut-o, ce-i drept, de la distanță, pare să sugereze fie momentul învârtirii vinului într-un pahar, fie mișcarea de înfășurare a viței de vie pe un arac. Aveam să aflu că, în interior, pe cei 3000 mp., sunt amplasate tot felul de standuri, pivnițe cu cca. 800 de vinuri din întreaga lume!, inclusiv din țara noastră, ateliere și zone de degustări, un spațiu expozițional și chiar o sală de conferințe. Deasupra turnului se află amenajat un restaurant de unde clienții, care își potolească foamea și savurează licorile inconfundabile ale vinurilor din interior, pot admira, prin ferestrele din sticlă, și alte splendori ale orașului.

Datorită prosperității și ambițiilor, dar și atmosferei sale plină de viață, pe care am întâlnit-o, orașul Bordeaux reușește să trezească, din ce în ce mai mult, interesul turiștilor francezi, spanioli sau englezi, ce sunt plăcuți impresionați, nu numai de edificiile arhitecturale, adevărate bijuterii, ce seamănă întrucâtva cu cele de la Paris, ci și de cheirurile întinse, de locurile de prome-

(continuare în pag. 25)

(urmare din pag. 24)

nadă ideale ori evenimentele cultural-artistice atât de numeroase. Desigur că tuturor acestor atuuri li se adaugă și oamenii locului, atât de deschiși, primitivi și veseli, făcându-te să te simți, întotdeauna, în siguranță pe stradă. Poate că tocmai și din acest motiv, cu cinci ani în urmă, revista „L'Express” ajunsese să considere localitatea ca fiind „cel mai plăcut oraș de trăit în Franța”.

Bordeaux este considerat, totodată, și un mare port maritim. Acesta începe din zona orașului vechi, unde descind navele de croazieră, ori au loc diverse sporturi nautice, și se întinde, pe mai mulți zeci de kilometri, până în gura Oceanului Atlantic. Din păcate, din cauza timpului limitat, a trebuit să amân pentru altădată această tentantă oportunitate.

După ce am părăsit zona centrală a orașului, am trecut prin câteva suburbii înfrumusețate de noile blocuri de locuințe din cartierul Euroatlantic al căror design, extrem de modern și în culori mai puțin stridente, se integrează dorinței Primăriei de a conserva patrimoniul natural moștenit, pentru ca, o dată parcursă și șoseaua de centură, dinspre nord, să reușim să intrăm și pe autostrada ce indica drumul cel mai sigur spre Paris. Bineînțeles că ne-a trebuit aproape o oră pentru ca să putem scăpa de aglomerația infernală, care se crease, la sfârșitul zilei de vineri, din cauza zecilor, poate chiar sutelor de tiruri, ce păreau să aibă, ca destinație, atât navele de prin port, cât și drumurile spre partea sud-estică a Franței ori chiar spre Spania, aflată nu prea departe.

Bordeaux – Turnul marelui clopot

Marin MOSCU

Aprinsul cădelniței uitării

Când se va sparge paharul cu spumă de litere la gură
Voi lua Interregio, cu mii de întâzieri,

Așa cum ne-am obișnuit :

Venim pe rând și plecăm pe sărite,

Să facem prezența și altor îndrăgostiți de condei...

Să nu uităm de poezii de suflet

Care știu să poarte

Arca în Rai, pe râuri de lapte și miere, chiar și pe
Norul drag însetaților, norul Oort, cel plin cu alcool.
Și dacă în Rai nu vom găsi niscaiva tărie de clătit

gura,

O să improvizăm un cazan din caznele umane,
Vom scutura roadele pomului oprit și vom lăsa tăria
Să curgă în râul unde și îngerii își vor scălda
beregata.

Vom trece pe Domnul prin toți aburii conștiinței
Umane, vom umple grătarul cu mici de lebede stelare,
Vom aduce la picnic femeile de pe toate plajele dosite
Într-un singur ochi, un sigur ochi, ferit de final...

Va fi veselie, băutură, merinde cu carul, va fi dragoste

Cât cuprind sufletele îngenuncheate uitării și, iată,

Vom fi nesătui de-atâta spumă și-ncercare!

Paharele se vor sparge singure, un înger va lovi
cioburile

Cu oasele mele albite de poezia iubirii, poezie pe care
Femeile o pudrează cu petale de amintiri și o duc la
Altare în fumul de tămâie la aprinsul cădelniței uitării.

Azi

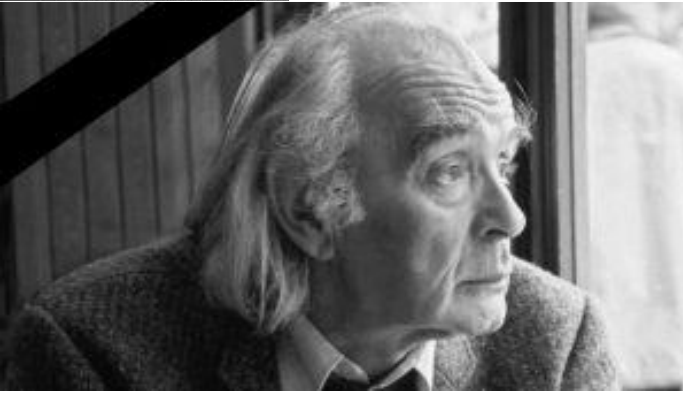
Azi am răscumpărat nisipul timpului din clepsidra
ochilor pe care îi ador.

Am ascultat vorbe pline de mângâiere, dulci precum
ești tu, poezia mea!

Am lenevit pe stâlpii oaselor cu cercuri concentrice
mirosind a coajă de stejar cu buletin de existență
învechit. O pasăre cu zborul frânt a trecut prin
sunetele mele urecheate de aburul năstrușnic al
toamnei cu perfuzie infimă de iarnă. Ochii geamurilor
s-au prefăcut în imenși ochelari pentru vederi tăiate
de orbire.

Cât de frumos, la lăsarea ghearelor nopții, se gudură
în mijlocul pădurii voinicul huhuruz. Voi visa colorat
fluturii care-mi trec prin stomac, așa cum trec nuntașii
în dansul păunului pe lângă mire și mireasă. Cântă
cleștarul apelor îngânând alămurile ce prelungesc
buzele deformate ale aducătorilor de acorduri
stridente. Hai, vino în visul meu, dimineată te voi unge
cu cremă solară de pe razele înfipite în destinul
nostru. O să fim veseli împreună, tu pe un pat, eu
lângă o sobă ce ronțăie lemn după lemn obosită de
gradele Celsius. Te pup pe conturul inimii cu sufletul
meu înnobilat de o imensă și statornică iubire!

Emil BRUMARU

Elegie

O, vechi și dragi bucătării de vară,
 Simt iar în gură gust suav de-amiază
 Și în tristețea care mă-nconjoară
 Din nou copilăria mea visează:
 Ienibahar, piper prăjit pe plită,
 Pești groși ce-au adormit în sos cu lapte,
 Curcani păstrați în zeama lor o noapte
 Spre o delicatețe infinită,
 Ciuperci cât canapeaua, în dantele,
 Icre cu bob bălos ce ochiu-și cască,
 Aluaturi tapisate, crescând grele
 Într-o dobitocie îngerească,
 Moi miezuri de ficați în butoiașe
 De ou de melc, înlăcrămate dulce,
 Mujdeiuri ireale, șunci gingașe
 Când sufletu-n muștar vrea să se culce,
 Și-n ceainice vădindu-și eminența
 Prin fast de irizări și toarte fine
 Ceaiuri scăzute până la esența
 Trandafirie-a lucrului în sine!

Julien Ospitalierul

Mă numesc Julien Ospitalierul. Am treizeci de ani.
 Duc o viață destul de retrasă, la țară, și iată, v-o jur,
 În patul meu moale nu au dormit decît struguri și boi dia-
 fani
 Și prieten nu-mi este decît detectivul Arthur.
 Melcilor (celor mai leneși) le-am spus totdeauna: „Veniți,
 Putreziți în fotolii, umblați pe oglinzi, intrați-mi în gură”.
 Oh, fiindcî nu pot refuza nici un dulce capriț,
 Tinere cepe scaldat-am în lacrima-mi pură.
 Vara cultiv levănțica și-n vreme ce-aștept diligența poș-
 tală
 o dată la cinci săptămîni
 S-aducă scrisori, în mîna c-o bilă de fildes galbuie,
 De sufletul meu mirosind a gard proaspăt atîrnă-n exta-
 tice cuie
 Subțiri lenjerii de fîntîni.

Apoi, cind e toamnă și-ascult împăcat cum în lungi
 dup-amiezi
 Iepuri de angora-mi ronțăie cărțile-n tufele-adînci de
 mărar
 Și cum se surpă pe mese miresme-n prăpastia unui
 pahar,
 Cu toată ființa mea-n praf jubilez.
 Și-ngenunchind fericit lîngă ușă,
 Furnicile portocalii eu le trec peste prag, în urechi,
 dintr-o cameră-n alta,
 Iar către-amurg mă rog blînd și umil să plutească-n
 înalta
 Sufragerie a casei mari gălbenușe...

Negoț cu îngerii. Gălețile cu amor

Motto: Dă-te jos din corcoduș / Că ți-o văd acuș-acuș!

Îngerul meu, în două găletușe,
 Mi-aduce, cam nemernic, corcodușe
 Fiindcă uitîndu-mă cum le culege de pe crengi
 Am reușit să-i văd minunele-i întregi
 Ce le ascunde sub capotul lui smierit
 Cînd, Dumnezeu să-l ierte!, s-a crăcit
 Și le-a cules, în gînd c-o taină-anume
 Ce dacă mai stătea făcea și spume
 Și începea tot cerul să miroase
 A subțirele buze de mătase
 Lin dezlipindu-se de nerăbdare,
 Căci sub capot dînsul nimic nu are
 Decît ceva ce nu poți să înduri
 Deși poartă medalion și fini conduri
 Și îi roșesc, sfios, obrazii puri...

Nicu SAVA

Scrisori de la EMIL BRUMARU

"Sînt bucuros c-am dat peste un poet autentic"

Prietenia mea cu Emil Brumaru a început brusc și cu noroc. Începuse el o poștă a redacției cu un nume fistichiu, "Diligența poștală", într-un supliment al ziarului "Scînteia tineretului", care se chema "Năzuințe", iar eu am fost primul lui "mușteriu". Mi-a publicat din prima trimitere patru poeme "mari și late", cum se exprima el. M-a declarat în mai multe rînduri prietenul lui dar m-a și ajutat efectiv la apariția primei cărți. În noiembrie 1981 m-a dus de mîină să citesc la cenaclul "Confluente" din București cu Matei Vișniec (acesta prezentat de Mihai Șora, eu de Emil Brumaru). Luasem concursul de debut în volum la "Junimea" prin 1981, împreună cu tinerii (pe atunci) poeți Cassian Maria Spiridon, Tudor Cristian Roșca, Elisabeta Vartic și Constantin Severin, (Brumaru nu a fost în juriu) dar cartea nu se mai tipărea. Cenzura îmi eliminase din carte aproape toate poemele (cartea avea, inițial, 58 de texte, dar mai rămăseseră vreo 20), trecuse doi ani și volumul nu mai apărea. Brumaru intra săptămînal pe la editură să-l întrebe pe directorul "Junimii" cînd dă drumul la carte. De la Emil Brumaru mai păstrez doar patru scrisori. În prima dintre acestea (cea din 1 martie 1981) mă anunța, printre altele, că va face diligențe să public în cîteva reviste și să citesc în Cenaclul "Confluente" de la București:

"Dragă domnule Nicolae Sava,

Sînt bucuros că am dat peste un poet autentic. Asta mă onorează pe mine-n primul rînd, cred că-ți dai seama. Din noul lot mi-au plăcut cam jumătate. Una i-am dat-o lui Ion Cristoiu (care conducea pe vremea aceea revista SLAST; n.n.) s-o publice la "Constelații lirice". Dar nu aștepta cu sufletul la gură, de el, nu de mine depinde apariția.

Voi încerca la "Convorbiri literare" să-l conving pe Sturzu să-ți deie un ciclu de poeme cu poză. Dar nu uita că el e șeful revistei, nu eu.

La Luceafărul nu prea am spor, acolo e o tabără bine definită, din care eu nu fac parte.

Cred că va trebui să vii o dată la Cenaclul "Confluente" (se ține la două săptămîni, joi) ca să-ți citești (mia) suta de poeme. Asta se va aranja, vorbesc eu cu Cristoiu, vei fi anunțat din timp.

În continuare trimite-mi versurile și tot ce vrei pe adresa mea de acasă: str. Cuza Vodă, 6, etaj V, ap. 14, Iași, 6600. Cu prietenie, Emil Brumaru. Telefonul meu este 15387.

P.S. Complimente iubitei dumitale, Mina, care-ți aduce garoafe-n timp ce cînți porcării cu prietenul Nicolau după patru kile de vin!!! E. B."

În cea de-a doua scrisoare, din 31 X 1981, îmi dădea niște date certe în legătură cu prezența mea la Cenaclul "Confluente" de la București:

"Dragă Nicolae Sava,

Vei citi pe 12 noiembrie, joi. Cristoiu a anunțat în șe-dința de deschidere a cenaclului chestia. Eu te voi prezenta. Trebuie, cred, să vii în Iași pe la sfîrșitul săptămîinii ăsteia ca să stabilim exact ce vei citi. Deci adu tot ce ai! (Nota o vor face cei de la Sc. t. pentru serviciu). Trebuie să-mi spui cui să o adreseze. Amănunțele le stabilim cînd sosești în Iași, joi, vineri sau sîmbătă. Eventual dă-mi un telefon și comunică-mi ziua și ora cam cînd apari. După ce vei citi vei fi publicat cu o jumătate sau chiar o pagină de poezie la "Distingem o voce". Eu te voi prezenta-n 15 rînduri! E clar? Te aștept. Emil Brumaru".

După ce a trecut și ziua de cenaclu, în care s-a întîmplat exact cum era stabilit, Emil îmi mai precizează într-o scrisoare, a treia, din 1.XII. 1981, ce ar trebui trimis la SLAST pentru pagina în care voi apărea:

"Dragă Nicolae Sava,

M-am gîndit mai bine. La urma urmei eu te prezint pe tine, nu tu pe mine! Deci trimite-mi:

1. Poza
2. Nota autobiografică (bătută la mașină)
3. Vreo 10-12 texte (bătute la mașină).

Eu voi face prezentarea (15 rînduri) și voi expedia tot materialul lui Ion Cristoiu. Cred că pricepi că, prezentîndu-te voi propune și poeziile după gustul meu. Dar tu însemnă-ți preferințele, s-ar putea să coincidă cu ale mele. Dă titlul acela despre care am vorbit. Nu fi nerăbdător. Noi am făcut o treabă bună și-o vom continua, te asigur. Cu prietenie, Emil Brumaru".

Cea din urmă scrisoare este datată 2 februarie 1982:

"Dragă Nicolae Sava,

După cum vezi, ți-am dat adresa la gagici. Altceva ar mai fi că am vorbit cu Liviu Antonesei să-ți publice în "Opinia studentescă" o pagină. I-am pasat din poeziile aflate la mine, nepublicate. Dacă se va întîmpla chestia o să-ți fac și o foarte scurtă prezentare (10 rînduri)... (Da, am apărut într-un număr din "Opinia studentescă" cu un grupaj de poeme, împreună cu poetul și prietenul meu Călin Vlase, cîte jumătate de pagină de fiecare; n.n.).

Altceva. A apărut Liliana Ciornei prin Iași, cea de la "Plicuri transparente" din numărul din SLAST în care ai apărut tu cu poză. Culmea, lucrează la Autobaza Cîmpulung! (Eu lucram pe vremea aceea la Autobaza din Tîrgu Neamț; n.n.) Are 19 ani, e drăguță. Poate te însori și tu o dată, ce naiba! Ca-ntr-o poezie.

Deci,

- 1) Trimite-mi poeziile, dacă poți, mie.
- 2) Aici toți vorbim cu dragoste despre tine (eu, Danilov, Tamara, Antonesei etc).
- 3) Sper să facem noi isprăvi împreună, adică literare.

4) De 10 zile nu mai beau!!!

Cu afecțiune, Emil Brumaru".

Asta e ultima scrisoare pe care o mai păstrez de la Emil Brumaru. Nu știu dacă s-a lăsat atunci de băut, cum m-a anunțat triumfal, dar pentru o perioadă de

(continuare în pag. 28)

timp cred că da.

Am multe amintiri frumoase din acea perioadă de vreo 2-3 ani în care mă întâlneam la câteva săptămâni cu el și cu Nichita Danilov, pe acasă, și la Brumarul (în camera lui în care nu avei unde să te așezi din cauza cărților clădite într-o harababură periculoasă), și la Nichita, dar și prin localuri, pe la "Cina", pe la "Unirea", "Moldova" sau "Corso", ei fiind corectori la "Convorbiri literare" din minunatul Iași. Se știe deja, Emil era cel care comanda la masă de fiecare dată câte două vodci mici, noi câte una mare și începeam să punem țara la cale. Lui Emil nu-i plăcea bîrfa. Dar făcea mare haz de cei înfumurați și fără talent. Avea cîțiva tineri poeți în țară pe care îi promovase la "Diligența poștală" și le urmărea evoluția: Constantin Preda din Craiova, Dan Giosu din Iași, Marin Ifrim din Buzău, Dinu Pătulea din Vîlcea.

În una din zile, în care m-am văzut doar cu Emil la un restaurant din centru, nu mai țin minte cum se numea, undeva vizavi de blocul lui, Emil vine la întîlnire însoțit de George Lesnea, poetul și traducătorul în românește al lui Esenin. Eu, mai timid, m-am cam pierdut cu firea. Dar avea să am o surpriză și mai neplăcută pentru mine imediat: după ce Brumarul m-a prezentat noului oaspete și și-a băut doar prima vodcă mică s-a scuzat că nu mai poate rămîne. A și plecat. Am rămas cu George Lesnea. Mi-era teamă că discuția dintre noi, străini unul de altul, va lincezi. Spre bucuria mea, nu s-a întîmplat deloc așa. Bătrînul Lesnea, după ce m-a întrebat de unde sînt și cam în care parte a satului meu am copilărit, a început să mă descoase: ce mai face țiganul cutare, dacă soția lui mai trăiește, copii lui unde au ajuns, dar vecinul meu, fostul șef de post, ce mai face la pensie, dacă s-a terminat de reparat podul de la Cărbuna, dacă s-a asfaltat drumul spre Secu etc. Am rămas perplex: cunoștea mult mai bine și în amănut pe aproape toți vecinii mei, în special țiganii din sat. Ulterior am realizat că bătrînul Lesnea, pescar învederat, și-a petrecut multe veri în comuna mea, acolo fiind și casa de odihnă a maestrului Sadoveanu, cu care era prieten, apelînd desigur, cînd mergeau la vînătoare sau pescuit la țiganii din Vînători. Mi-a și povestit cîteva întîmplări din satul meu petrecute cu mult timp în urmă.

Pe unul din volumele de versuri pe care le am cu autograf de la Emil, "Dulapul îndrăgostit", acesta scrie: "Poetului Nicolae Sava, Sufletul meu îmbibat cu Bitter Martini, într-o dimineață ploioasă-n care i-am dat cu pixu-n moalele manuscriselor, încredințîndu-l că data viitoare vom bea de-un milion de lire sterline (personale!), acest dulap unde-l rog să-și păstreze prietenia mea pentru dînsul, îmbrățișîndu-l. Emil Brumarul. 2 octombrie 1981".

După cîteva drumuri la Iași m-am cunoscut mai bine cu Emil, îl iubeam ca pe un prieten drag, el era grijuliu cu mine ca un frate mai mare. Iată ce scria el, după vreo doi ani, la "Diligența poștală" din revista "Cronica" din 21 ianuarie 1983: "Totu-i bine cînd începe cu bine! Prima diligență poștală, rostogolită vijelios în februarie 1981, avea ca pasager de seamă pe Nicolae Sava! Să fi vrut să nimeersc cu rostopasca în butonieră și nu reușeam mai dihai decît s-a potrivit să o facă juriul ce i-a acordat, mare și lat, un premiu la concursul pentru debut în volum pe anul 1982, la Editura Junimea! Deci a tinerilor, precum i se zice pe nume. Să mă fălesc puțin nu strică la... lingurică. Nicolae Sava tace și apoi tace. Iar cînd scrie, a se observa cu lupa

fenomenul, ia caimacul cel mai gros de pe ulcică, la fel de mut ca întotdeauna. Pe urmă surîde. Și din surîs în surîs ajungem la poeme muiate în tristețe. E o modestie și o delicatețe în omul zîmbitor. Se pare, a suferit destule omizi păroase pe suflet. Mărturisesc (fusta-i cu belea, domle!) că mereu îl îmbii să se însoare. Eu: "....." Sava: "...." Și dicțiu-ne se înpotmolește. Pleacă, dă telefoane, îmi așează brazi de cuvinte curate în brațe, glasul-i dispăre din neglijența unor telefoniste aiurite: ttttttt... Cînd reapare, rar, mă bucur și mă înduioșez. Nici nu știu de ce. Un frate din comuna Vînători".

Închei aceste cîteva amintiri cu Emil Brumarul cu prezentarea pe care mi-a făcut-o

în SLAST: "Nicolae Sava trăiește brutal și se fotografiază cu cravată. Relativa izolare îl avantajează. Astfel se respiră în Vînători-Neamț, altfel aiurea, unde pe un centimetru pătrat se cațără unii peste alții o sută de poeți. Spațiul contează. Și aerul. Și literele, am senzația, în anumite locuri. Vreau să fiu înțeles exact: izolarea, spațiul, aerul, literele sunt importante doar pentru adevărații scriitori. Un fel de probă de foc și de rouă. Cine rezistă e ștampilat pe viață. Dovada? Nicolae Sava, poet de cursă grea. Poemele, niște dreptunghiuri de cuvinte în mișcare lentă, ascund o mare nostalgie: prietenia".

Vali ȘERBAN

Dumnezeu crupier

Există un Dumnezeu crupier –
cumpără povești de la tarabe
și le vinde
celor care n-au cer.
“Dacă vrei să te bucuri de stele,
cumpără nopți!” — scrie pe pancarta de la intrare.

În fiecare zi,
mulți stau la rând,
cu banii mototoliți în pumni.

Abia după ce plătesc
înțeleg
că totul a fost un joc. Și au pierdut

Despre un mai

În fiecare dimineață
mergem la plimbare
o stradă e mai îngustă
o piatră e mai mare
un copac depășește pe altul
Tu
mă ții strâns de mână
și-mi spui
că *mai*
îmi stă sub tălpi
de când m-am născut
mi l-ai pus

ca să fiu
și eu
într-o zi
puțin *mai* înaltă
ca timpul

Femeia cu zaruri

Undeva
e o femeie cu zaruri
care aruncă secunde
celor prea plini de nimic.

Apoi
îi așază la masă,
le arată jocul,
le dă să bea,
să mănânce.

Și-i lasă să se încurce,

să arunce cu piese
în pahare și sticle,
până când
strigă în ceasuri:
du-te, înger pustiu!

Mai sunt câteva runde,
încă mai e vin!

Când ninge

Când ninge
fetița aceasta își caută sania
pe sub lemnele ude,
căzute
de prin casele bătrânești
Când și când
își verifică ceasul –
să nu intre omăt în el
apoi aleargă singură prin zăpadă.

Cade,
se ridică.
Pe lângă ea trec tați cu copii.

— Tu unde ești, tată?
Iar construiești pereți
pentru icoanele cu prunci?

Oamenii- fluturi

Eu cred,
Doamne,
că oamenii-fluturi
nu mor niciodată.
Doar se rătăcesc,
uneori,
prin inimile roase
de viermii prea flămânzi
și-atunci
încep să se hrănească
cu resturi de îngeri,
până-n într-o zi
când
vor deveni,
iarăși,
Zbor

Iulia-Maria CIHEREAN

Frunze de toamnă

Toamnă, ochi de vară dusă,
 Frunza se face o floare,
 Portocalie, arzătoare.
 O caldă privire
 Ca un foc de primăvară.
 Toamnă, ochi de iarnă
 Alb ca spuma laptelui
 Liniște și melancolie
 Frunza se risipește mereu.

E toamnă?

Și ce dacă e toamnă și norii se risipesc
 Și ce dacă afară e ploaie și ceață?
 Visarea, melancolia se zidesc
 În al meu suflet și-l zdrobesc.

Și ce dacă e toamnă și păsările se sfădesc
 Și ce dacă zilele se scurtează?
 Iubirea se poate așterne
 Bucăți de poveste se pot rescrie.

Și ce dacă e toamnă și e rece?
 Amintirea îmi e prietenă pe viață.

Lasă toamna

Lasă toamna iar să cadă,
 Frunza-i fragilă ca un dans,
 Nu mai zboară în înaltul cer.

Lasă toamna iar să cadă,
 Vântul să se răspândească,
 Mreaja ei să te cuprindă.

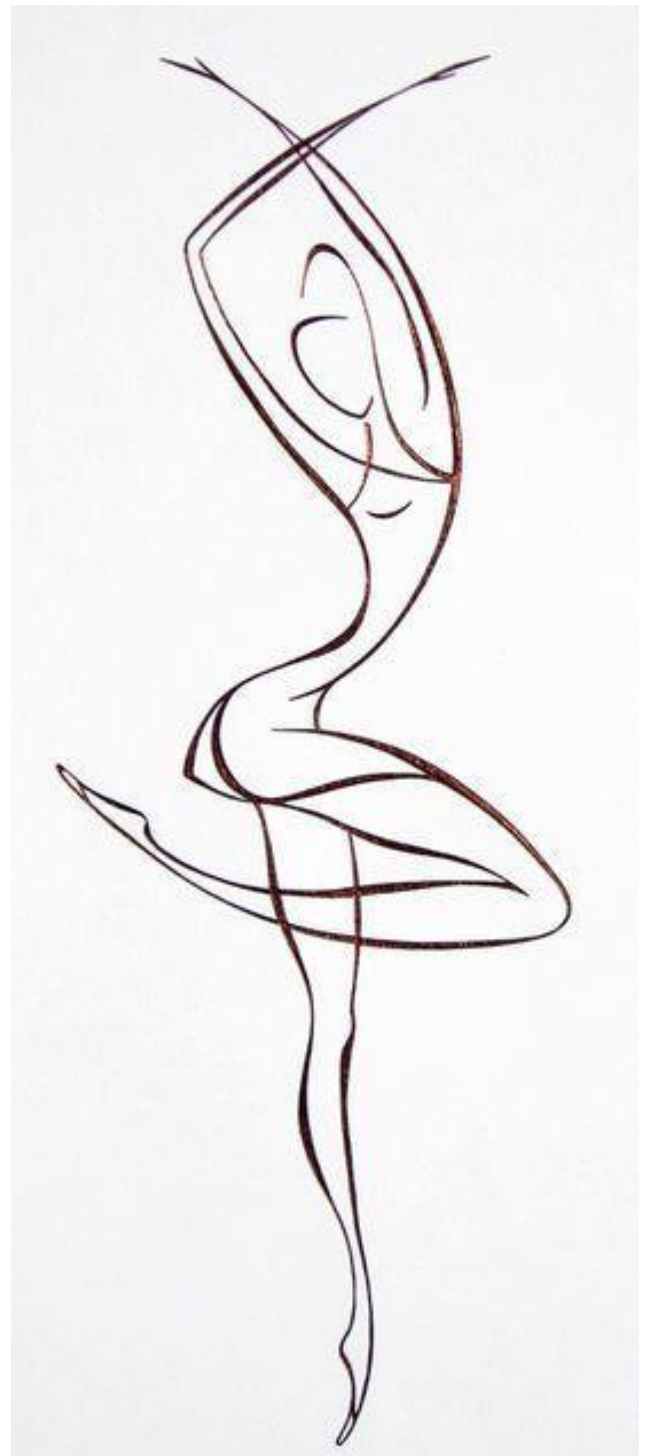
Lasă toamna iar să cadă,
 Roua dimineții se așterne,
 Soarele se cuibărește și se-ascunde.

Lasă toamna să fie fragilă
 Și să cadă ca un vals.

Magie colorată

Alei colorate, frunze,
 Copaci, arbuști, tufișuri ruginii,
 Struguri dulci și voioși.

Alei colorate, frunze,
 Gâzele de frig se-ascund,
 Păsările plâpânde se retrag.
 Magie colorată și toamnă portocalie.

Florentin STRECHE

Memoria, etica și istoria în proza realistă contemporană, în volumului «De vorbă cu... Maria» de Ion Dulugeac

Volumul *De vorbă cu... Maria* (Editura Romhelion, 2025) semnat de Ion Dulugeac reprezintă una dintre cele mai articulate încercări recente de a reînvia tradiția prozei realiste românești, ancorată în morală, istorie și memorie. Autorul, fidel unei viziuni clasice asupra literaturii, propune o serie de texte scurte care funcționează ca un mozaic al conștiinței românești, un tablou în care se amestecă vocile trecutului, ale comunității rurale și ale intelectualității moderne.

Ion Dulugeac scrie într-un registru accesibil, dar profund. El nu caută spectaculosul formal, ci adevărul moral al vieții.

Personajele sale - preoți, țărani, ofițeri, femei, scriitori sau demnitari - sunt oameni ai unei epoci frământate, surprinși între tentația puterii și fragilitatea credinței, între dorința de dreptate și fatalitatea destinului. Volumul se poate citi ca o cronică morală a secolului XX românesc, în care memoria familială, religia și istoria colectivă se împletesc într-un discurs sobru, de un realism sincer, cu accente confesive.

Ion Dulugeac aparține unei linii de prozatori pentru care literatura are un rol moral. Ca și Ioan Slavici, Ion Agârbiceanu sau Marin Preda, el privește lumea printr-un filtru etic. Nu întâmplător, multe texte din volum reiau motivele vinovăției, ale iertării și ale reconcilierii omului cu sine. Proza sa este realistă prin fidelitatea față de detaliu, dar și prin respectul pentru structura vieții. Fiecare povestire se sprijină pe o întâmplare recognoscibilă: o tragedie de familie, o dispută morală, o istorie locală. În același timp, autorul acordă o mare importanță memoriei ca mecanism de salvare spirituală. Povestirile sunt spuse adesea de un narator care reconstituie evenimentele din trecut: un martor, un descendent, un om al prezentului care privește spre ceea ce s-a pierdut.

Această strategie face ca volumul să funcționeze ca o antologie a memoriei culturale și istoric. De la viața rurală până la elitele comuniste, toate planurile existenței sunt legate printr-o perspectivă comună: aceea a unei lumi care încearcă să-și păstreze demnitatea.

Textul „Părintele Bujor” deschide volumul și are valoarea unei parabole morale. Povestea urmărește destinul unei familii din sudul țării, de la generația bunicilor până la tinerii din prezent. Nucleul povestirii îl constituie figura părintelui Bujor – un preot confruntat cu o serie de tragedii: moartea fiului, pierderea soției, destrămarea familiei. Fragmentul în care părintele, copleșit de durere, strigă spre cer – „Tu-ți Dumnezeul mă-tii de Dumnezeu! Dacă existai, nu permiteai să mi se întâmple atâtea necazuri...” – reprezintă momentul central al narațiunii.

Blasfemia sa nu este un act de necredință, ci de disperare sinceră.

Dulugeac surprinde aici conflictul dintre credință și suferință, dintre datorie și revoltă. Prin acest personaj, autorul oferă o meditație asupra condiției umane. Părintele Bujor nu este doar un simbol al credinței puse la încercare, ci și imaginea omului modern, care caută sensul într-o lume fără repere. Narațiunea este amplă, desfășurată pe mai multe generații, ceea ce conferă textului alură de *cronică de familie*. De altfel, Dulugeac continuă tradiția romanului genealogic, arătând cum păcatele și virtuțile se moștenesc. Drama personală se transformă într-o meditație asupra neamului, asupra istoriei și a legăturii dintre oameni.

Proza „Cenaclul de la Comana” schimbă registrul și aduce cititorul în epoca comunistă. Personajele aparțin elitelor culturale, iar centrul lumii narrative devine casa demnitarului Gogu Rădulescu, transformată într-un veritabil sanctuar al artiștilor. Ion Dulugeac investighează relația complicată dintre cultură și cercurile Puterii. Cenaclul literar apare ca un spațiu dublu: de libertate spirituală, dar și de compromis moral. Scriitorii, actorii și pictorii care frecventează casa de la Comana trăiesc o existență ambiguă – se bucură de protecția regimului, dar își pierd treptat independența. Prin acest text, autorul reușește să redea fidel atmosfera intelectuală a anilor '70-'80, cu farmecul și corupția ei. Descrierile seratelor literare, ale discuțiilor între Augustin Buzura, Fănuș Neagu sau Dorina Rădulescu, trădează o nostalgie pentru o epocă în care cultura era încă un act de rezistență, chiar și sub ochii puterii. Tema dublului moral – artistul care trăiește între vocație și compromis – este tratată fără sarcasm, cu o blândețe melancolică. Autorul surprinde oamenii în complexitatea lor, într-un balans permanent între sinceritate și adaptare. Dincolo de aspectul documentar, „Cenaclul de la Comana” propune o reflecție despre libertatea interioară și despre felul în care arta poate supraviețui într-un context politic opresiv.

„- Știi, dragul meu Fănuș, că Gogu Rădulescu a fost de trei ori închis: o dată de sovietici, apoi de comuniști și a treia oară de capitaliști. Astfel că viața bietului Gogu a fost de trei ori pe marginea prăpastiei.

- Prima dată, s-a petrecut în Uniunea Sovietică, în 1941, până la finele războiului. Mobilizat pe Frontul de Est, după ce-a trecut Prutul, comunistul cu doctorat în eco nomie la București s-a predat Armatei Roșii. Dar frații l-au 26 de vorbă cu... Maria trimis în lagăr, după ce încercaseră să-l trimită cu misiuni de spionaj în România

(continuare în pag. 32)

Astfel, în 1952 a fost exclus din partid și anchetat în legătură cu „devierea de dreapta”.

Ultimul text ce merită analizat în ansamblul volumului, „**Bunica Sofia**”, readuce accentul asupra memoriei personale și feminine. Povestirea reconstituie episoadele bombardamentelor din aprilie 1944, văzute prin ochii unei bunici care își apără nepoții. Prin vocea Sofiei, autorul oferă o imagine de o autenticitate emoționantă asupra războiului: „*Când avioanele treceau prin aer, glasul motoarelor îți frângea elanul și-ți îngheța inima...*”

Această frază sintetizează stilul lui Dulugeac - direct, descriptiv, dar încărcat de empatie. Bunica devine o figură simbolică a feminității eroice, o femeie care nu filozofează, ci acționează, care transformă spaima în protecție și iubirea în scut. Textul se remarcă și prin realismul său istoric. Detaliile topografice (Calea Griviței, Podul Grant, bombardamentele engleze) dau verosimilitate scenei, în timp ce limbajul oral al personajelor reînvie atmosfera Bucureștiului de altădată.

Stilul lui Ion Dulugeac este realist, dar nu lipsit de poezie. Narațiunea este lineară, însă presărată cu reflecții lirice și observații morale. Dialogurile au naturalețe, iar descrierile se sprijină pe imagini vizuale simple și puternice.

Autorul cultivă un realism reflexiv, în care faptele concrete se transformă în simboluri. Ceea ce pare doar o povestire de viață ascunde adesea un sens moral sau spiritual. Limbajul este limpede, accesibil, cu influențe din vorbirea populară și cu o muzicalitate discretă. Se observă, de asemenea, o predilecție pentru personajele meditative, care se confruntă cu propria conștiință. Dulugeac nu creează eroi, ci oameni obișnuiți, ale căror gesturi dezvăluie o dramă profundă.

De vorbă cu... **Maria** este mai mult decât un volum de proză scurtă: este o carte a memoriei morale, în care Ion Dulugeac reușește să unească istoria și viața interioară, să dea chip demnității și durerii. Autorul propune astfel o întoarcere la valorile umane fundamentale: credința, iertarea, responsabilitatea, iubirea.

Prin realismul său sobru, prin atenția acordată memoriei și prin capacitatea de a da sens moral suferinței, Ion Dulugeac se înscrie în linia scriitorilor care văd în literatură nu un joc estetic, ci o formă de cunoaștere și rememorare.

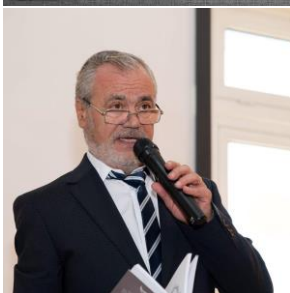
Ion Dulugeac se remarcă drept un autor care propune revitalizarea prozei realiste românești, o literatură în care memoria, etica și istoria se împletesc într-un discurs sobru și profund uman. Prin diversitatea temelor – de la tragedii familiale, la relația dintre artiști și putere, până la mărturia feminină în fața războiului – autorul construiește o galerie de personaje veridice, purtătoare ale unor dileme universale.

Fie că evocă suferința părintelui Bujor, ambiguitățile morale ale elitelor culturale sau curajul bunicii Sofia, Ion Dulugeac demonstrează o sensibilitate aparte pentru drama interioară și pentru responsabilitatea memoriei. Stilistic, deci, prozatorul rămâne fidel unui realism de profunzime, în care limbajul direct și atent nu se opune emoției, ci o potențează. Astfel, în toate prozele din volum, se conturează aceeași viziune etică: literatura ca act de mărturisire, ca instrument de recuperare a unei demnități umane puse la încercare de istorie.

Avem nu doar o colecție de povestiri, ci o veritabilă

cronică morală a secolului XX românesc, în care individul și comunitatea sunt recuperați prin memorie, iar literatura capătă funcția esențială de a salva ceea ce altfel s-ar pierde. În final, cartea confirmă vocația lui Ion Dulugeac de a readuce în prim-plan literatura responsabilă, orientată către adevărul vieții și către valorile care definesc umanul.

Adrian TALABĂ

O celebrare a valorii: Petre Rău, între matematică și literatură

Într-o atmosferă încărcată de emoție, recunoștință și bucurie culturală, Școala Gimnazială „Gabriel Drăgan” din Nicorești, județul Galați a găzduit, luni 10 noiembrie 2025, un amplu eveniment cultural-artistic, dedicat zilei școlii, dar și valorilor și personalităților nicoreștene care au marcat istoria acesteia. Figura centrală a manifestării a fost renumitul matematician-informatician, editor, poet, prozator, eseist și critic literar Petre Rău, fiu al satului și prieten de nădejde al comunității nicoreștene.

Evenimentul a adunat, în sala de festivități, în fapt sala bibliotecii școlii, foarte mulți invitați și oaspeți. Printre ei s-au numărat: Petre Rău, părintele protopop Mihai Roșu, șeful Protoieriei Nicorești, inginer Gheorghe Grădinaru, consilier al Primăriei Nicorești, profesorul și scriitorul Ștefan Andronache, scriitorul și jurnalistul Tănase Dănilă, poetul și jurnalistul Adrian Talabă, Iuliana Itu – psihoterapeut, Doina Talabă - grafician, Emma Drăgan - soția regretatului muzician Mircea Drăgan, conducătorul formațiilor Sideral, Mondial și Romanticii, fiul scriitorului nicoreștean Gabriel Drăgan. Au fost prezente numeroase cadre didactice, un impresionant sobor de preoți care au sfințit evenimentele, dar și elevi, părinți și foști absolvenți ai școlii nicoreștene ș.a. Printre organizatori și gazde s-au numărat: profesorii Țuchel Nicuța - directorul școlii, Boghuiu

Cătălina Ioana - director adjunct, Andronic Gina – profesor și bibliotecar, organizatoarea unei minunate expoziții de cărți semnate de scriitorul sărbătorit, Andronic Cezar Ionuț - profesor de engleză-franceză, care a prezentat, pe diapozitive și proiecții de filme, personalitatea scriitorului Petre Rău.

Deschiderea a debutat cu o comemorare adresată personalităților nicoreștene care au construit la identitatea școlii, o vie reîntâlnire cu trecutul. Organizatorii au reușit să așeze laolaltă, într-o singură după amiază, emoția reculegerii, dar și bucuria creațiilor artistice contemporane, oferind o demonstrație concludentă că școala „Gabriel Drăgan” nu este doar un loc al învățării, ci și un spațiu viu al tradițiilor și valorilor culturale.

Atmosfera a prins viață treptat, aducând în centrul atenției energia tinerei generații, când pe scenă și-au făcut apariția elevii corului "Armonii nicoreștene" care au interpretat cântece populare specifice zonei. Au urmat

(continuare în pag. 34)

(urmare din pag. 33)

apoi recitări din poeziile poetului Petre Rău, interpretate în mod tineresc și solemn de către elevii școlii. De menționat în mod special intervenția surprinzătoare și foarte plăcută a unui elev cu autism, care și-a ales și a recitat singur una din cele mai reprezentative poezii din opera poetică a lui Petre Rău.

După prezentarea unui documentar special semnat de profesorul Ștefan Andronache, film cuprinzând imagini și momente deosebite din istoria recentă a satului Nicorești, a urmat momentul central al manifestării, prin prezentarea vieții și personalității scriitorului Petre Rău. Momentul a debutat cu o amplă expunere, realizată prin mijloace audio și video de către profesorul Cezar Ionuț Andronic. Spicuim aici foarte succint unele dintre cele mai importante date din biografia scriitorului Petre Rău. S-a născut în satul Fântâni pe 9 martie 1953, a urmat

școala generală în satul natal, iar liceul în Tecuci. Chiar

înainte de a merge la școală a manifestat o deosebită atracție pentru matematică, pasiune pe care ulterior a transformat-o în profesie. Așadar, a urmat facultatea de Matematică de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. În perioada aceea în țara noastră luau amploare computerele și astfel informatica și-a făcut loc printre celelalte pasiuni ale lui Petre Rău, domeniu în care a profesat până la pensionarea din anul 2009, într-o continuă și fulminantă ascensiune atingând cele mai înalte funcții și responsabilități la Centrul de Calcul al Combinatului Siderurgic din Galați, apoi la o firmă particulară de IT ca director de software și până la aceea de a-și înființa și manageria propria sa societate de informatică, pe care a orientat-o prin anul 2009 spre activitatea de editură.

Pe plan literar debutul l-a semnează cu poezie apărută într-o publicație literară gălățeană, încă din timpul liceului, mai precis în anul 1971. De-a lungul timpului a făcut parte din diferite cenacluri literare: mai întâi în liceu, la cnaclul "Calistrat Hogaș", apoi în timpul facultății, în cadrul cnaclului "Mihai Eminescu" fost "Junimea". În 1983, împreună cu niște prieteni scriitori participă la înființarea la Galați a cnaclului literar "Noduri și Semne" iar din 1999 a preluat și manageriat varianta online a aceluiași cnaclu.

A publicat 25 volume științifice (matematică, informatică ș.a.), 47 cărți de literatură (poezie, proză, eseu, aforisme, critică literară. A coordonat 33 de antologii literare, 202 ediții ale revistei literare Boem@ cu apariție lunară. A obținut numeroase premii literare interne și internaționale, la loc de cinste situându-se premiul național „Mentor pentru Excelență în Educație”,

(continuare în pag. 35)

la Cluj Napoca 2015. Demn de subliniat este contribuția sa importantă în formarea noilor generații, nu doar prin opera literară, ci și ca model de viață, ca intelectual complet care și-a pus amprenta discret, dar durabil, în crearea și promovarea multor talente artistice.

Desigur, invitații au avut și ei multe de spus. Unii au recitat din poeziile lui Petre Rău, alții au luat pe rând cuvântul, precum Adrian Talabă, Ștefan Andronache, Ghiorgi Grădinaru, Emma Drăgan și Tănase Dănilă care au vorbit despre personalitatea și opera scriitorului aniversat. Fiecare intervenție a adus o perspectivă personală și/sau complementară, toate au evidențiat și o trăsătură comună: îmbinarea armonioasă între știință și artă, între logica matematică și sensibilitatea literară, un drum al pasiunii și al determinării pe care l-a parcurs sârguincios Petre Rău în trecerea sa prin viață până la aceste momente. S-a subliniat faptul că, în spatele cifrelor din matematică și informatică s-a aflat permanent un poet sensibil, un eseist cu o privire limpede asupra lumii și un prozator atent la detaliile umane.

În aplauzele asistenței și încărcat de emoții, cu vocea tremurândă, a luat cuvântul sărbătoritul Petre Rău, care a reamintit audienței ceea ce a scris de-a lungul timpului cu referire la satul natal și despre tot ceea ce îl leagă de aceste minunate meleaguri nicoreștene:

- în eseu "Verde vale de rai" despre locurile natale
- ampla și documentata monografie "Născut în zodia Nicorești" a comunei Nicorești
- volumul monografic "Satul meu în toate dorurile mele", în care a scris despre istoria satului natal Fântâni dar și a familiei sale de peste 200 de ani care a ctitorit biserici și școli încă din anul 1866
- volumul "Întoarșele gânduri" cuprinzând povestiri rupte din realitatea acestor locuri
- romanul "Evangelia după Potop" scris în arealul cuprins între localitățile Buciumeni-Fântâni-Nicorești-Galați.
- poezii dedicate satului natal în volumul "Neostolite izvoare" ș.a.

Apreciind cât și cum a scris despre aceste frumoase locuri, cred că nu greșim să-l numim pe scriitorul Petre Rău „părinte” al Nicoreștilui, așa cum Ion Creangă a fost al Humuleștilui sau Nicolae Labiș al meleagurilor bucovinene.

Programul artistic a mai fost completat și de intervenția elevilor școlii gimnaziale care au continuat cu dan-

suri populare susținute de ansamblul "Mlădițe nicoreștene".

Astfel ziua cultural-artistică de la Școala Gimnazială din Nicorești a demonstrat că educația înseamnă nu doar învățatură și acumulare de cunoștințe, ci și evocarea memoriei și a personalităților care au marcat aceste locuri. Prin celebrarea personalității scriitorului Petre Rău, cu origini certe nicoreștene, elevii și toți cei prezenți au (re)descoperit un intelectual polivalent, capabil să transforme știința și arta într-un tot armonios.

Evenimentul se înscrie în memoria participanților ca un moment exemplar, în care matematica și poezia s-au întâlnit într-un dialog fertil, informatica și eseu și-au recunoscut rădăcinile comune, iar timpul - cu trecutul și prezentul său - a căpătat coerență într-o școală ce rămâne, neabătut, un centru viu al culturii și al formării spiritului.

Lucia PĂTRAȘCU

ANGHEL FURTUNĂ - PAGINI AUTOBIOGRAFICE

„PAGINI AUTOBIOGRAFICE”, semnat de profesorul ANGHEL FURTUNĂ, un volum surpriză, scris acum mulți ani și publicat postum sub atenta îngrijire a doi dintre copiii săi, Aurel și Sorin Furtună, în acest an când autorul ar fi împlinit 100 de ani. Un altfel de centenar, sărbătorit într-un mod special prin acest frumos și meritoriu gest de restituție.

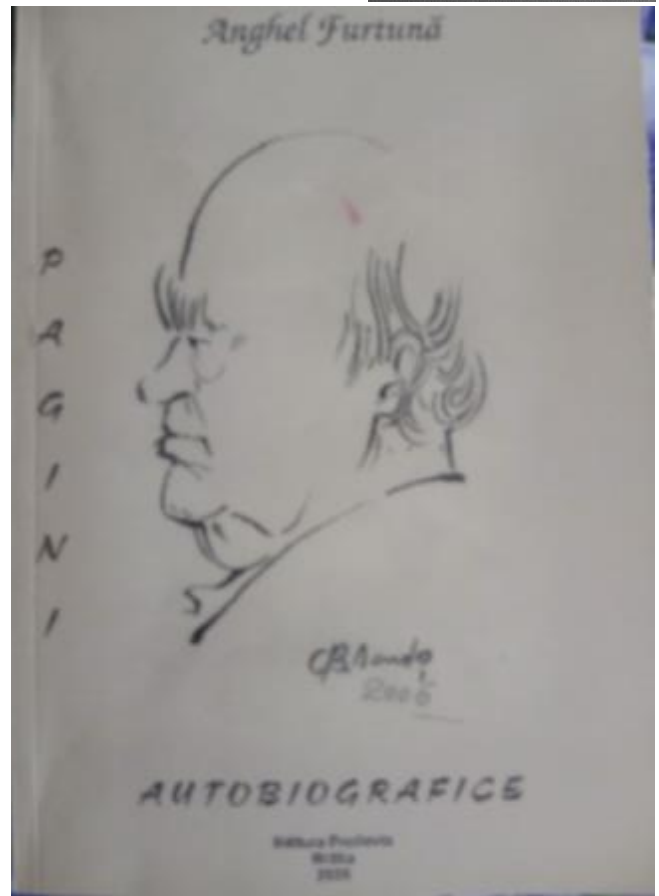
Cine este Anghel Furtună?... Lecturând acest volum binevenit, cititorul află, prin mărturia prozatorului Vasile Ruscescu, despre învățătorul, profesorul, omul de cultură Anghel Furtună, în articolul intitulat „Un om pentru...arta amatoare” că: „Deși de ani buni...este în lumea orașului, el a rămas alături de țărani câmpiei brăilene pe care-i cunoaște ca puțini alții. Le știe rosturile, truda, sufletul, porturile, obiceiurile și cântul, dărindu-și la rândul său sufletul ca toate să rămână neîntinate, să îmbogățească în timp zestrea spirituală a satelor noastre.”

Iar pentru cei doi fii care s-au îngrijit de publicarea acestui volum nu este numai tatăl, ci omul care: „...a iubit mult profesia de învățător, apoi pe cea de profesor de limba și literatura română, a prețuit folclorul adevărat, precum și muzica sub toate formele ei...”. Este omul care la vârsta senectuții a hotărât să aștearnă pe hârtie povestea vieții sale, pentru a rămâne mărturie despre toate câte au fost. Proiect finalizat laudabil de cei doi fii! Un gest binevenit, deoarece câți oameni valoroși nu au participat cu toate strădaniile lor la promovarea culturii și, totuși, au rămas în uitarea timpului.

Paginile acestei cărți cuprind, în prima parte, textul autorului său Anghel Furtună, referitoare la biografia și devenirea sa. În partea a doua este materialul rămas virgin, neprelucrat, în arhiva autorului. Acesta a fost preluat și așezat în ordine, sub formă precisă: *Addenda, Lista cărților editate sub îngrijirea lui Anghel Furtună, Articole semnate în presă, Interviu, Despre Anghel Furtună, Genealogie, Documente și fotografii.*

Toate sunt importante, însă prima parte trezește interesul cititorului, deoarece cuprinde o viață de om. O viață bogată în întâmplări, activități, realizări, unele eșecuri și iar realizări. Interesantă este mărturia despre ce se întâmpla în anii de școală, unde micul Anghel este primit în rândul elevilor înainte de vreme, grație aptitudinilor sale impresionante și convingătoare. Este o perioadă descrisă cu multă dragoste și plină de un parfum vechi, pe care puțini dintre noi îl mai cunoaștem. Ani în care se făcea școală de calitate, iar numele dascălilor au rămas ca icoane vii în mintea fostului învățace. Și către care se îndreaptă veșnic considerația fostului elev. Sunt modele care-i vor călăuzi ulterior viața și profesiunea.

Sigur că apoi urmează referiri la activitatea spornică a celui ce avea să rămână în amintirea tuturor drept un neobosit om de cultură, îndrăgostit de profesiunea sa,

hotărât să -și închine puterile luminării elevilor săi și propagării tradițiilor culturale, a folclorului, prin numeroase manifestări pentru toate categoriile de vârstă.

Interesantă este readucerea din timp a amintirilor legate de anii de școlaritate ai autorului, apoi de activitate profesională, a relațiilor cu mulți dintre colegii săi, de încurajare a altor condeieri și ajutorarea acestora în realizarea cărților semnate de aceștia. Sunt amintiri aduse mai târziu, la vârsta senectuții, învăluite într-un limbaj clar, corect, și plin de căldură, fapt ce ține treaz interesul cititorului interesat să afle cum au fost vremurile atunci când Anghel Furtună nu pornise încă scrierea acestei cărți și care au fost metodele care l-au ajutat să-și îndeplinească visul de a propaga cultura poporului român din această parte de țară.

De remarcat este maniera în care cei doi fii, urmând poate exemplul tatălui lor, s-au îngrijit editarea acestui volum. Aurel Furtună, bibliotecar prin formație, care și-a legat viața tot de cuvântul scris, este cunoscut pentru interesul său pentru carte, pentru cititori, pentru bibliotecă, culcușul alintat al atâtor volume. Rigurozitatea cu care și-a însoțit practicarea profesiunii o viață întregă, l-a obligat moralmente să umble cu finețe în tainicele însemnări ale tatălui său, să le studieze, să le grupeze pe teme și să dea *bun de tipar* acestui volum. Împreună cu, fratele său, cei doi fii au hotărât și au realizat un dar literar celui care le-a fost tată, sprijin moral, material, îndrumător și model.

Admirație pentru strădania depusă!

Cristian Ovidiu DINICĂ

Revenirea

Cei doi soți nu-și vorbeau de ceva timp. Își împărțeau spațiul locativ într-o înțelegere tacită, ca într-o legiferare trecută prin obolul timpului. El, preocupat să scrie, imagina realitatea. Ea vedea faptele cu măsura realității, însă ambii urcaseră iubirea în pod.

În acea dimineață, după o sumară examinare a trupului său, ca și când universul s-ar fi învârtit doar în jurul său, soțul hotărî să bea o cafea matinală și neîndulcită. Din baie zgomotul provocat de curgerea apei în cadă, amintea de ultimele întâlniri amoroase, când cei doi se iubeau vârtos pe conduite înfierbântate. Numai că de atunci trecuse ceva timp, iar trupurile lor se ridaseră ca trandafirii ofiliți.

Orele treceau în șir necurmat, iar cei doi își vedeau de propriile existențe. Soția, după ce cada s-a umplut suficient, intră în apă. El, meticulos, a așteptat momentul să-și descarce stomacul în baie, dar nu înainte să-și spele din obișnuință soția, cu buretele frecând spatele acesteia.

Nu-l mai atrăgea nimic, totul era similar automatismului, ca și când i-ar fi fost introdusi în craniu electrozi pentru flexibilizarea atenției și a concentrării. Trăia ca într-un vis, cu greu percepend realitatea. Nu era conștient de ce i se întâmpla. Pierduse emoția. Pentru el viața ajunsese un lanț de erori. Spălarea soției îi sugera un timp trecut.

Accidentul în urma căruia devenise amnezic, nu și-l amintea. Ziua aceea lipsea din gândurile sale, la fel ca și alte elemente de sprijin. Rememora întâmplări din tinerețe, fapte ale iubirii, care deveniseră pentru el crâmpoșe imaginative.

Soția îl tolera. Îi venea greu să accepte situația, dar cândva se iubiseră. Cel mai mult îi lipsea tandrețea pe care el i-a acordat-o într-un alt timp.

Dintr-o vreme necenzurată cobora un păianjen în pânza sa. Lumina se așternea. În acea zi, după o lungă perioadă în care a zăcut la pat, soția se hotărî să meargă la piață, lucru care altădată cădea în grija bărbatului ei.

Rămas singur, soțul deschise ușile dulapului în care se ascundea copilăria sa. I se părea un fapt frivol, totuși. Era incredibil de afectat de singurătatea ce se ivise ca urmare a accidentului. Însă acum putea să reînnoade amintirea.

Ușile grele de lemn s-au deschis scârțâind. Printre obiectele ce zăceau în dulap se găseau caietele de școală, dar și fotografia mamei sale și câteva cartele telefonice. Parcă o rană adâncă se activă în mintea sa. Simți dintr-odată o durere cumplită de cap, care fu urmată de licăriri, ca și cum lumina izbucnea recompusă din lucrurile găsite în dulap.

Dădu chiar și peste vechea pușculiță de tablă, în care cândva strângea monede. Apoi cravata de pionier, asta nu-l bucură, dar își aduse aminte de anii de școală. Caietele, în schimb, erau ca o revelație. Într-unul din ele, în ultima oră de curs de la liceu, semnaseră toți colegii. Chiar Agripina, fata căreia îi fusese cea mai apropiată. Rememoră primul sărut pe care colega i-l dăduse. O studiasse îndelung, se plimbaseră, iar acum o vedea

aieva. Închise ochii și simți cum inima i se umple de o dulce senzație. Pulsul i se mări. Lumina din jurul său prindea contur. Corpul i se încălzea de febrilitate, ca și cum l-ar fi străbătut un curent electric blând.

Fotografiile tinereții aveau un farmec select, gata să-l impresioneze. Chipul mamei îi reaminti bucuriile adolescenței, dar și reproșurile primite pentru comportamentul său, ușor iresponsabil, din tinerețe. Sub alea castanilor primise îmbrățișările unei iubiri.

Sub cupola imaterială a timpului, uși, pe care le credea închise, se deschideau. Era o atitudine de responsabilizare pentru faptele trecutului. Fețele unor personaje de care abia își mai aducea aminte, reveneau sub forma flash-urilor. Cuvintele rătăcite le auzea ca un ecou strident. Toate se adresau unui timp trecut, dar care reînvia.

Simți o durere cumplită de cap. Telefonul sună și, ca și cum ar fi auzit pentru prima dată sunetul său, se grăbi să răspundă. O vocea cunoscută i se adresă. Era vocea soției.

Avu o revelație. Tresări. I se cerea ajutorul lui? Nu-i venea să creadă. El putea să fie util? Sentimente amestecate îl încercau.

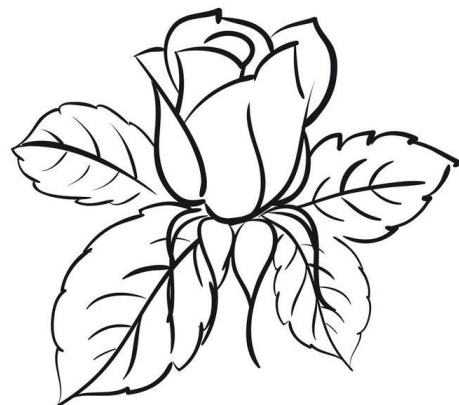
Se îmbracă în grabă și plecă spre oraș. Copacii, oamenii ce-i ieșeau în cale, îi păreau stranii. Totuși, o vibrație pe care o identifica ușor, ca fiind nouă, se cuibărea în sufletul său. Se va întâlni cu femeia pe care o reinventa emoțional. Oare îl va recunoaște?

Cu fiecare pas făcut, senzații intense reveneau. Culoarele toamnei se revărsau în interiorul lui. Frunzele pe care călca, îi transmiteau un lucru inedit. Lumea nu-i mai era indiferentă. Ca și când ar fi reînvățat să fie, simți vântul și, odată cu el, teama. Apoi, sângele reveni în obraji săi.

Ocoli o insectă ce nimerise pe traiectoria lui și cu grijă, se feri să atingă grupul de trecători ce-i tăiasă cale. Privirea fetei din grup îi atrase atenția pentru scurt timp...

Dar își continuă drumul. Se grăbea să fie util. Înainta ca și cum chemarea îi nivela calea. În colțul străzii o zări pe ființa ce-l aștepta. Ea era, o ivire nouă și totuși bine cunoscută. Era ea. Pe moment se opri. Ezită. Dintr-odată își auzi numele strigat cu ardoare.

Se înflăcăra. Emoțiile reveneau. Da, simțea din nou că iubește.

Cezar Ionuț ANDRONIC

ZIUA ȘCOLII „GABRIEL DRĂGAN” DIN NICOREȘTI, ANIVERSATĂ AN DE AN

Luna noiembrie a debutat pentru elevii școlii noastre cu sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. Ziua patronului spiritual al școlii noastre gimnaziale “Gabriel Drăgan” din comuna Nicorești, județul Galați, a devenit și o sărbătoare culturală, un prilej deosebit pentru a promova adevărate valori ale culturii din zona Nicorești și din vecinătate: întâlniri cu scriitori, pictori, muzicieni, reprezentanți ai unor lăcașuri de cultură, oameni care prin realizările lor pot constitui exemple pentru tinerele generații.

Anul acesta am avut ca invitat central pe scriitorul Petre Rău, fiu al satului Fântăni din comuna noastră, matematician, informatician și prolific scriitor de cărți tehnice și de literatură (poezie, proză, antologii, aforisme, critică literară ș.a.). Alături i-au stat alți invitați, vechi și noi cunoștințe ale școlii: prof. Ștefan Andronache, Tase Dănăilă - scriitor și publicist, ing. Ghiorghe Grădinaru, Emma Drăgan - soția regretatului compozitor și muzicolog Mircea Drăgan, Iuliana Itu - psihoterapeut, Adrian Talabă - jurnalist, membru UZPR, Doina Talabă - grafician, preoți ai Protoieriei Nicorești în frunte cu preotul protoieru Mihai Roșu, reprezentanți ai Primăriei ș.a.

Foste și actuale cadre didactice au participat cu bucurie și emoție la activitatea școlii noastre. Prin invitarea foștilor colegi am dorit să-i facem părtași la evenimentele

Evenimentul a fost presărat cu momente artistice deosebite: recitarea unor poezii și lecturarea unor pasaje din cartea „Născut în zodia Nicorești” a scriitorului Petre Rău, o selecție de cântece (în interpretarea corului „Armo-nii nicoreștene”) și dansuri (formația de dansuri „Mlădițe nicoreștene”). Au avut apoi cuvântul și o bună parte dintre invitați. Rând pe rând, au vorbit despre omul Petre Rău, despre scrierile sale, despre activitatea sa de mentor.

culturale ale școlii și, totodată, să le arătăm prețuirea noastră pentru viața închinată școlii nicoreștene.

Mulțumim din suflet invitaților pentru participare și pentru plus-valoarea adusă an de an activităților noastre cultural-educative, activități menite să deschidă noi perspective elevilor noștri, să le ofere experiențe de viață reale, să le deschidă apetitul pentru activități de timp liber adevărate, pentru lectură, pentru cultură și creație.

Pentru tot ceea ce a însemnat organizare, realizarea activităților și materialelor prezentate mulțumim tuturor cadrelor didactice, elevilor, personalului nedidactic al școlii și, nu în ultimul rând, părinților!

Alexandru BOȚOROGA

Imnurile vieții

De ce n-aș scrie pe apă?
 O piatră bine aruncată
 Poate fi un poem
 Al naibii de bun
 Între două atingeri
 Ale hidrogenului.
 De ce n-aș scrie
 Cuvinte în aer?
 Între un inspir
 Și un expir
 S-ar derula,
 Fără antract,
 Imnurile vieții.

Versetele foamei

N-am luat în serios
 Preavizul toamnei
 Și iată-mă acum
 La cantina săracilor,
 Cu o poezie
 Pe care o împart
 În dreapta și în stânga.
 Prea multe guri
 Pentru o singură strofă,
 Prea multe linguri
 Bat, în tăblia mesei,
 Versetele foamei.

Moleculele somnului

Trebuie că există
 Moleculele somnului.
 Le prizezi pe nas
 Din tabachera
 Fără capac
 A nopților.
 Numai așa
 Poți rotunji la loc,
 Aidoma coapselor
 Femeii de lângă tine,
 Poliedrele știrbite
 Ale faptelor dintre
 Răsărit și apus.

Letopiseț

Pe pagina albă
 Am scris despre noi.
 Teleaga poștașului
 A adus și astăzi
 O tăcere sub timbru,
 Este știut
 Că la post-restant
 Se pot trimite
 Strigări fără sunet.
 Cartea ta e la mine,
 Pe pagina albă
 Am zăbovit cu penița
 Preț de o răpire
 În ceruri
 Și am scris, din nou,
 Despre noi.

Auzul

La ce pagină
 A abecedarului era auzul?
 Pesemne că pe la mijloc
 Susurau fonemele,
 Pe acolo te-am simțit venind,
 Fotografie a notei do
 Din față și din profil,
 Cu fusta plisată
 Peste genunchiul
 Compus și el, la rândul-i,
 Din hârtia concentrată
 A o mie de partituri.

Resemnare

Pe unde am trecut lăsat-am semne:
 Spirale pe o apă-ncețoșată,
 Fragment de rid în floarea de mușcată,
 Un ac vernil pe nordul unor lemne.

Sărac la conținut, mai mult erată,
 Am slugărit la curțile nedemne
 Și rănile mi le-am cusut însemne
 Pe haina ponosită, demodată.

Și totuși, înarmat cu-nțelepciune,
 De-ar fi s-o iau din nou la viețuire,
 N-aș ști să fac minutele mai bune

Și loc mărgăritarelor în fire.
 Un singur merit am - că, între strune,
 Am pus iubirea-n cartea de citire.

Constantin GEANTĂ

EMINESCU ȘI INDIA

Motto:

„Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător
Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una,
Pe când pământul, cerul, văzduhul, toată lumea
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inimi?”

M. Eminescu, *Rugăciunea unui dac*

Difuziunea și influența culturii Indiei în Europa

După cum arăta Ovidiu Drimba în „Istoria culturii și civilizației”, vol. I: „Cultura și civilizația indiană au dat multor țări ale lumii modele, sugestii, au exercitat influențe în domeniile cele mai diverse”.

În țările europene, din cultura indiană s-au difuzat mai întâi fabulele. Panciatranta a fost tradusă în peste 50 de limbi, fapt semnificativ mai ales pentru fabulistica medievală care s-a inspirat din îndepărtate surse indiene, încât La Fontaine avea dreptate când recunoștea cât de mult datorează și el „înțeleptului indian” Bidpay, legendarul autor al Panciatantrei.

Mahabharata, Ramayana, Vedele, Sakuntala ș.a. au fost traduse în limbile europene, versiuni sau integral.

Cunoscând capodopera lui Kalidasa precum și alte tradiții ale culturii indiene, Herder a considerat că leagănul omenirii este India. Un mare traducător a fost W. Jones care, pe lângă Sakuntala, a mai tradus și Bhagavad-Gita precum și Legile lui Manu.

Goethe, Schiller, Schelling vor fi entuziasmați la întâlnirea cu literatura indiană.

Dar în primul rând cultura indiană a intrat mai profund în conștiința culturală a Europei, în ultimele două secole, prin filosofia sa. Astfel, scriitori și poeți ca: William Blake, P.B. Shelley, Tennyson, Leconte de Lise, Th. Gautier, Franz Schubert, R. Wagner ș.a. sunt profund marcați de întâlnirea cu înțelepciunea indiană.

Filosofia romantică germană a fost influențată de filosofia indiană. Urmele ei sunt clare mai ales la Art. Schopenhauer, Fichte, Schelling, Nietzsche, Hartmann.

Poeziile vedice, epopeile, concepțiile filosofice indiene s-au implantat adânc în solul spiritualității europene contribuind la definitivarea unor profile, la descoperirea unor vocații, la cristalizarea unor concepții și viziuni.

Descoperirea gândirii indiene a fost pentru europeni un miracol comparabil cu descoperirea Americii de către Cristofor Columb. Sau chiar cu descoperirea unor teritorii inedite ca în călătoria lui Magellan în jurul lumii.

India în conștiința poporului român

După cum observă L. Blaga referitor la spiritualitatea României, „Prin asimilarea totală, motivele de proveniență indică au intrat în însăși ființa noastră, de unde ele nu mai pot fi smulse decât distrugând țesuturi vitale”.

Cercetări recente au stabilit paralele între gândirea daco-geților și a vechilor indieni. Astfel, pornind de la o însemnare a lui D. M...trașcu în care se arată că „Geții credeau n nemurirea sufletului și socoteau trupul o piedică numai, menită să se distrugă din momentul

morții. După ei, aspirația omului trebuie să fie eliberarea din trup (...) pentru ca astfel sufletul să poată duce o viață de zeu alături de Zamolxe”. Amita Bose sublinia că „Aceasta e și concepția hindusă, conform căreia după moartea trupului, sufletul se întoarce la izvorul infinit al vieții, la Brahma”. Aceeași autoare făcea similitudine între legenda dacică în care Decebal și căpeteniile sale se sinucid la Sarmisegetusa pentru a realiza salvarea divină și existența motivelor sacrificiului propriei vieți pentru o înaltă realizare, precum și a atitudinii față de moarte existente în tradiția indiană.

Autoarea sus-numită mai menționează: „În balada Dochia și Traian o vedem pe Dochia rugându-se la Zamolxe s-o prefacă în piatră ca să se apare de Traian”. De asemenea, în istoria Indiei se spune că femeile din anumite epoci se ardeau ca să nu cadă pradă în mâinile invadatorilor străini.

S-a observat că Miorița (C. Poghirc) predică o doctrină asemănătoare celei de ahimsă, de nonviolență. De asemenea, unele indicații lingvistice arată că traco-dacii au fost înrudiți cu poporul indo-iranian.

În secolele care au urmat formării sale, poporul român a întâlnit trei credințe religioase – creștinismul, iudaismul și islamismul – care-și trag originea din Orientul Apropiat și poartă amprente ale hinduismului și ale budismului.

Mai târziu, contactul Țărilor Românești cu Imperiul Bizantin și țările islamice le-a pus în legătură indirect cu literatura indiană, mai ales cu literatura folclorică existentă în spațiul geografic, politic și istoric al orientului european. Valori literare, filosofice ori morale provenite din spațiul indian au fost preluate și integrate în suma valorilor spirituale orale sau scrise în lumea bizantino-orientală și nord-dunăreană.

Una din cele mai răspândite cărți populare a fost Alexandria, legată de viața indiană din Vremea lui Alexandru cel Mare. Diferite episoade și personaje din Alexandria au pătruns în iconografia și onomastica română, precum și în proverbele, colindele și zicătorile românești. După cum arăta N. Cartoian, până în ziua de astăzi țărani români serbează Paștele blajinilor în cinstea „nagomudrilor”, înțelepților indieni.

Vestitul roman hagiografic Varlaam și Ioasaf, o istorie modificată a vieții lui Budha (Lalitavistana) a avut o remarcabilă influență atât în folclorul nostru cât și în pictura religioasă. Cele 32 de scene pictate la mănăstirea Neamț sunt în bună parte inspirate din această carte populară; iar frescele de la Voroneț, figurile de sfinți așezați pe lotuși amintesc respectiva poziție a lui Budha și a altor figuri din sculpturile și miturile indiene.

Tot în literatura noastră populară Sindipa –povestirea înțeleptului indian Siddhapati despre falsitatea femeilor, a devenit un „Decameron românesc” (N. Cartoian).

Dar influența gândirii indiene se face simțită atât în opera lui D. Cantemir, cât mai ales în veacul trecut la M. Eminescu care în schița vastei epopei proiectate – sub influența lui Herder – situa originea dacilor în Himalaya, presimțind afinități între mitologiile getică și indică.

Dar în veacul trecut, datorită activității neobosite a lui G. Coșbuc, atât capodopera lui Kalidasa cât și o antologie indică sunt traduse în limba română.

În secolul trecut Mircea Eliade, prestigios istoric și filosof al religiilor, este printre altele și autorul unor lucrări fundamentale despre sistemul filosofic Yoga; sistem care,

(continuare în pag. 41)

cu respectivele-i tehnici s-a răspândit în toate continentele. „Coloana fără de sfârșit” a lui Brâncuși, avându-și „geneza în stâlpii de lemn ai pridvoarelor de la casele Pestișanilor și Hobiței, unde s-a născut artistul, sau ai altor sate”, poartă același mesaj cu cel al filosofiei indiene, exprimând dorința sufletului uman de a tinde spre infinit. De asemenea, „Oul” lui Brâncuși pare să fie o realizare plastică a viziunii genezei din Rig-Veda.

După cum sublinia Amita Bhowse: „Toate aceste evidențe, ca și multe altele, ne surprind și ne dezvăluie cât de adânc a pătruns India în sufletul poporului român”.

Influențe indiene în opera lui Eminescu

Eminescu cunoștea literatura română de până la el, precum și importante momente ale culturii și gândirii universale de până atunci. După cum remarca A. Bhowse, creațiile eminesciene au trei izvoare proeminente: literatura populară română, vechiul scris românesc și literatura romantică europeană. Mihai Eminescu a moștenit unele aspecte ale gândirii indiene infuzate în cultura țării sale, iar pe altele și le-a însușit din literatura romantică, precum și din studiile proprii în domeniul indologiei.

Dacă până în 1869-1872 (anii studenției) poetul își însușește cunoștințe temeinice din biblioteca tatălui său, precum și din cea a profesorului Aron Pumnul, anii studenției vienez și mai apoi berlineze au fost hotărâtori în formarea lui Eminescu.

Astfel, referitor la această perioadă, Constantin Noica observa că „în acest sens, cei cinci ani ai lui Eminescu ar fi tocmai prin întâlnirea cu marea cultură a lumii, înfrângerea deosebirii dintre cărțile de ordin teoretico-științific și cele poetice”, ridicarea emoției celor din urmă (Scrisoarea I, Nirwana) la treapta celor de cunoaștere, cu alte cuvinte adevărarea a ceea ce a făcut întotdeauna obiectul mirării critice: de a nu exista poezie mare fără cultură mare.

Pentru noi, lucrurile stau mai simplu, chiar dacă mai uimitor până la urmă: în paginile germane este urma vie a celor cinci ani, care au făcut cu puțință cei cincisprezece ani, care au făcut cu puțință jumătate din sufletul românesc.

Dar pentru a sublinia mai pregnant interesul lui Eminescu pentru gândirea și creația indiană, reproducem o însemnare din perioada studenției din așa-numitele scrieri germane în traducerea lui G. Pinte. Acesta e un comentariu referitor la Imnul Creației: „Înainte ca creația să înceapă a exista, exista numai o substanță primitivă închisă în ea însăși; nu existau încă contradicțiile existenței (sat) și inexistenței (asat), ale nemuririi și morții, care se dezvoltă numai ca urmare a Creației și procesului devenirii. Această substanță primitivă era materia primitivă, cu Arta sa immanentă, eternă, care exista prin sine însăși, constituia doar un început. Ea e descrisă ca o masă acvatică întunecată – o expresie ce trebuie considerată desigur la figurat, ca să dea sferei noastre de cunoaștere o noțiune aproximativă despre starea primitivă a Universului înainte de Creație. Creația e un proces în devenire, o evoluție, ea nu este opera unui creator conștient acționând în vederea unui scop. Aceasta o dovedesc deja cuvintele utilizate aici pentru „a crea” și „creație”, respectiv „visarjanan” și „virsih”, care înseamnă propriu-zis punere în libertate, degajarea, adică nu se poate opera decât conservând pe de o parte, adăugând pe de alta – o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără orânduială.

Deci progresul adevărat fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiile trecutului, înlătură inovațiile improvizate și aventurile hazardoase.

Astfel, motive învecinate cu cele ale gândirii și creației indiene cum ar fi:

- 1) sufletul eliberat de viața pământească își va găsi fericirea pe lumea cealaltă;
- 2) trecerea sufletului de la viață la nemurire;
- 3) conceperea morții ca prag spre nemurire;
- 4) poezia naturii;
- 5) motivul misterelor nopții și ale luminii, care veghează gândurile omenești;
- 6) comparația ochilor femeii cu stelele;
- 7) contopirea cu natura;
- 8) conceptul de dragoste care evoluează în preajma naturii și a artei;
- 9) nașterea și moartea universului;
- 10) divinizarea dragostei;
- 11) imaginea morții;
- 12) panorama vieților

și multe altele, găsim în creația eminesciană.

Astfel, în „Venere și Madonă” întâlnim un mod propriu de a vedea lumea indică întâlnit și la Herder:

*„Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândea în basme și vorbea în poezii,
O! te văd, te-aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr-un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alți zei”.*

Versuri ca:

*„Plângi, copilă? –C-o privire umedă și rugătoare
Poți din nou zdrobi și frânge apostat- inima mea?
La picioare-ți cad și-ți caut ochii negri-adânci ca
marea*

Și sărut a tale mine, și-i întreb de poți ierta.

*Șterge-ți ochii, nu mai plânge! ...A fost crudă-
nvinuirea,*

A fost crudă și nedreaptă, fără reazem, fără fond.

*Suflete! De-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin
iubire*

*Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul
blond”*,

ne amintesc de versuri din Kalidasa Sakuntala:

Prymvada:

„Plâng blânde gazele cu ochii dulci și buni!

Și-au strâns toți evantaiul, multicolori păuni!

Liane pe ape s-au și plecat curând,

Iar veștedele frunze par lacrimi picurând...”

Kanva:

„Destul, copilul meu, o, nu mai plânge!

Usucă-ți firul genelor prelungi.

Te stăpânește și puteri îți strânge,

Căci ai de mers pe-atâtea drumuri lungi

Necentenit urcând și coborând

O, stăpânește-ți plânsul mai curând...”

De asemenea, este posibil ca pe lângă alte concepții Eminescu să fi fost influențat și de cea budistă, care predica desființarea castelor.

La finalul Epigonilor, în care apare ideea zădărniciii oricărui efort uman, par să se resimtă unele influențe budiste care predică inutilitatea vieții pe pământ și falsitatea idealului de fericire:

„Rămâneți dar cu bine, sfinte firi vizionare

Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să

(continuare în pag. 42)

zboare,

*Ce creați o altă lumepe-astă lume de noroi,
Noi reducem tot la pravul azi în noi, mîni în ruină,
Proști și genii, mic și mare, sunet, suflet, lumină –
Toate-s praf... lumea-i cum este... și ca dânsa sun-
tem noi”.*

Înrudiri cu **Rig-Veda** și anume **Imnul creațiunii**, întâl-
nim atât în **Scrisoarea I** cât și în **Rugăciunea unui dac:**
Imnul creațiunii

*„Atunci neființă, ființă nu erau
A cerului mare, boltitul cort din ceriu
Ce-acoperea, atuncea? ... și-n ce se ascundeau
Acele-acoperite... Au în noianul apei
Au în genune...
Pe-atunci nu era moarte, nimic nemuritor
Și noaptea-ntunecată de ziua cea senină
Nu era despărțită
Și fără de răsuflătul sufla în sine însuși
Ne mai numitul Unul... Și-afară de aceste
Nimic n-a fost pe-atuncea
Și-atât de întuneric era, ca un Okean
Neluminat, și totul era adânc ascuns
În început. Și unul, învăluit în coaja
Uscată, prinde viață din tainica căldură
Ce singur el o are”.*

Scrisoarea I

*„La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu se-ascundea nimica, deși tot era ascuns,
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns,
Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare fără rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vadă”.*

Rugăciunea unui dac

*„El Singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii.
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenirei izvor de mîntuire.
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții”.*

Aceste versuri din Eminescu arată similitudine și cu
un mare poet indian Rabindranath Tagore care în poemul
Grădinarul arată că:

*„Frate - nimic nu e veșnic în astă lume, nimic nu e
statornic,*

*Păstrează Frate, în adâncul sufletului tău, aste
cuvinte – și te-nveselește”,*

pe care, dacă le comparăm cu versuri din Glossă:

*„Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate,
Ce e rău și ce e bine
Tu te-ntreabă și socoate,
Nu spera și nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece”.*

ne duc cu gândul la vechea concepție filosofică indiană,
mai ales budistă, prin care se încerca ieșirea din iluzoriu
și transcenderea în lumea esențelor, dar și la descum-
pănirea gânditorului care nu găsește sensul durabil al

unor fapte efemere.

În ce privește Luceafărul, se merită făcute câteva
observații: zeul suprem este izvorul vieții și al morții,
toate ființele sunt existente în ființa nemuritoare, toate
creaturile se întorc în el. Aici apare și imposibilitatea
dezlegării de misterele veșniciei:

*„Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg.
Dar moartea nu se poate”.*

Interesantă este și ipostaza în care apare Kamadeva
în poezia cu același titlu, ca

*„Fiul cerului albastru
Și-al iluziei deșarte”.*

Oda în metru antic, care după cum spunea A. Bhoșe:
„Cumpănită între poezie și filozofie, între patimi și medi-
tare (...) reprezintă una dintre cele mai frumoase creații
eminesciene, ne prezintă pe Eminescu gândindu-se filo-
sofic în loc de filosoful Glossei. Aici recele filosofic e din
nou înlocuit de focul poetic:

*„Focul meu a-l stinge nu pot
Cu toate apele mării”.*

Însă poetul aspiră spre acea nepăsare, către liniștea
karmei:

*„Piară-mi ochii tulburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă,
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!”.*

Referitor la proză aș menționa următoarele, care o
leagă de gândirea indiană: nuvela Sărmanul Dionis e
concepută pe baza ideii relativității timpului în raport cu
eternitatea: „Și într-un spațiu închis ca fără margini,
nu este bucată a lui, oricât de mare și oricât de mică ar
fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea. Aseme-
nea în eternitatea fără margini nu este orice bucată de
timp, oricât de mare sau oricât de mică numai o clipă
suspendată!”

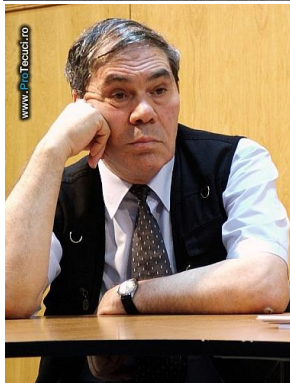
Acțiunea nuvelei "Avatarii Faraonului Tla" se desfășoară
pe baza teoriei visului și metapsihozei.

Romanul "Geniu pustiu", cu desfășurarea conflictului
sentimental dintre Toma Nour și Poesis își are paralelă
în Sakuntala. Fermecat de frumusețea fizică și puritatea
sufletească a Sakuntalei, Dussyanta se îndrăgostește de
ea în ermitaj și o ia de soție. După ce se întoarce în pala-
tul lui regal o uită ca urmare a blestemului unui ascet.
Când Sakuntala vine la el, Dussyanta n-o mai recu-
noaște; în schimb, acuzând-o de înșelare, o obligă să
pelece.

O altă întâmplare, regăsirea unui inel pe care-l dădu-
se Sakuntalei, îi aduce aminte de ea și atunci o regretă.
Mai târziu, într-un loc așezat între cer și pământ, Dussy-
anta o regăsește pe Sakuntala și-i cere iertare. Cele
două suflete se unesc din nou. Ca și Toma Nour și Po-
esis, cel puțin ideal în lumea spiritualității. Deci atitu-
dinea schimbătoare a eroului față de eroină corespunde
în linii mari cu cea a eroilor eminescieni.

Aș încheia cu o observație a Amitei Bhoșe: „Prin
scrierile lui Eminescu, imaginea cosmogoniei și concep-
ția nirvanei indiene s-au integrat literaturii române pentru
totdeauna. Mihai Eminescu e singurul poet european
care a făcut India nemuritoare în țara sa”.

Ionel NECULA

ADRIAN BOTEZ REVINE¹

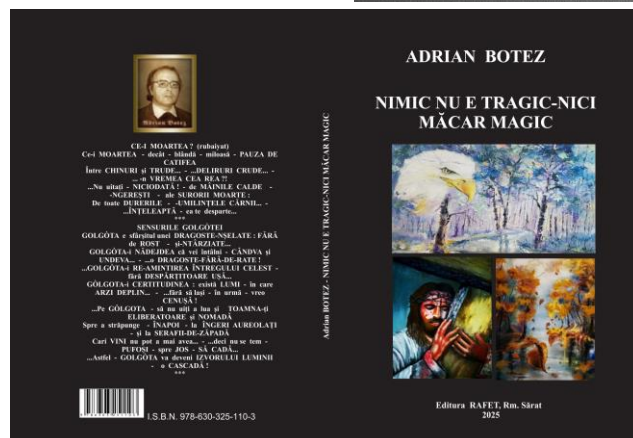
Am spus-o de multe ori și nu ezit s-o repet ori de câte ori mi se oferă ocazia: Adrian Botez este așa de prolific, că e greu pentru un degustător de literatură, oricât de harnic s-ar dovedi, să țină pasul cu frecvențele sale apariții în vitrina cu noutăți literare. Ceea ce spuneau francezii despre Molière este, în mare parte, valabil și pentru vrânceanul nostru, Adrian Botez - care mă onorează, curent cu toate izvodirile sale literare.

Ultima sa carte poartă, tot așa, cum ne-a obișnuit de atâta vreme, un titlu oarecum ciudat, *NIMIC NU E TRAGIC, NICI NĂCAR MAGIC* (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2025). Predomină, și în această nouă alcătuire livrescă, ideea de moarte, dar parcă mai pregnant față de cum o evocase anterior. "Nimic nu e TRAGIC - nici măcar MAGIC: totul e PRĂPĂDIT și DIVERS:/ Nu-ncetăm SIMFONIA s-o cântăm într-uma și până la CAPĂT - INVERS:/ Nu mai recunoștem - în nicio SPECIE DIN LUME - SOTERIOLOGICUL VERS" (cf. 1-NIMIC NU E TRAGIC - NICI MĂCAR MAGIC, *Adjud, Joi, 7 August 2025*, p. 12).

Toate poeziile consemnează, cu exactitate, data elaborării - ceea ce înseamnă că-și trag seva din realitatea noastră endemică, bătută de tot felul de maladii - maladii greu de vindecat, de nu cumva, devin, treptat, chiar nevindecabile. Așa se face că sentimentul obsesiv de indignare, sau de îngrijorare - nu se mai manifestă solitar, la nivel de individ, ci se dilată la nivel de etnie și afectează țara, realitatea românească, în toate neputințele ei. "Peste noi - TOȚI URINEAZĂ!/ NEVOILE-și fac... - ...cu EMFAZĂ! / Și ce dacă ... - ...bin' că plouă: SFANȚII noștri-or FACE OUĂ!/ COȘMARULUI ăstuia - AZI - i se tot spune "ROMÂNIE"/..... «GRĂDINA SFINTEI MAICI A DOMNULUI» - ajuns-a UN CUIB DE CIORI - ÎN A PAIAȚEI PĂLĂRIE!" (cf. 14 - EPOPEEA MODERNĂ A OMENIRII ÎNDRĂGOSTITE DE GÖLGOTA - *Adjud, Sâmbătă, 13 Septembrie 2025*, p. 32).

Tonul este tot deprimant, iar DISPERAREA - leit-motivul dintotdeauna al lirismului activat de Adrian Botez - se radicalizează și se adâncește, cu cel puțin o octavă.

O altă secvență a cărții este consacrată rubaiyatelor - gen privilegiat de poet, prezent cam în toate alcătuirile sale livrești anterioare. Sigur, tonul sever, bovaric și plin de formulări fataliste îl regăsim și în aceste depoziții lirice, dar, dincolo de obstinațiile sale apocaliptice, regăsim o bogată galanterie de răscoliri ființiale și o generoasă recuzită de trăiri tectonice, încercate de poet și transpuse în ritmica rubaiyatelor. "Zăboveam - de multe CEASURI - pe VECHEA NOAST' CĂRARE / printre COPACII cari MEREU - mi te ascund în ZARE.../ Nădăduiam că - în

sfârșit! - de mine te vei îndura/ Și din pustiul LUMII-n care-ai dispărut ... mi te vei arăta..." (cf. 18-ZĂDĂRNICIE, *Adjud, Vineri, 8 Septembrie 2025*, p. 76).

Cea de a treia secvență a cărții este consacrată unui amalgam de teme, din care nu lipsește TRUVERUL-AR-MONIE - un motiv drag poetului ! :

"NIMENI! - nimeni nu m-ascultă !/CÂNTECUL meu: O INSULTĂ !/...Cu LUMEA ce-aș putea face ?/Să o-nchid între CAPACE ?// De RĂCNIT - PIEPTUL mă doare:/Voi sădi - -n TĂCERE - -O FLOARE !/FLOAREA fi-va ȘOAP-TA mea/Pentru CEL-CE-M-ASCULTĂ...//...Am pus RO-UA - în POTIRE / Pentru CEI cu LECUIRE.../ROUA îi va boteza/ Pe TOȚI câți m-or asculta..." (cf. 16 - TRIBULAȚIILE² TRUVERULUI, *Adjud, Marți, 16 Septembrie 2025*, p. 107),

...dar și balade, imnuri și Golgote:

"MUNȚII plâng... - ...VĂNTUL suspină... - ...iar la STRUNGĂ - BACII / Mulg - din ȚĂȚA MIORIȚEI - LAPTE ÎNDOIT CU SÂNGE !/...STRĂMOȘIMEA noastră SFÂNTĂ : MARTIRII - VALAHO-DACII/ Înfiorată de-un BOCET - CA LA MORT - ...SE STRÂNGE // În jurul VĂPĂII VETREI ! - ...TOȚI vin și întrebă : / «DE CE GLIA-i ÎN FURTUNĂ... - ...și - ÎN TOI³ - SE CRAPĂ?»//...Oar' ce DEMONI (...NOI - de ASTĂZI !) - îndesăm sub TINĂ ?/ Că - la fiecare PAS-DE-OAMENI - ȚĂȘNESC NORI DE VINĂ !/...De ce CRIST nu e de față? CIN' L-A ALUNGAT?/ Ajuns-am - NOI - în GRĂDINA FĂRĂ DE PĂCAT/ IAR RĂSTIGNITORI DE OAMENI ?! - ...NEBUNI DE LEGAT !//...CINE va răspunde - oare - la AȘA-NTREBAT ?/ ...CIN' va trage - la LUMINĂ - STRĂINUL SPURCAT ?/...CINE va ieși ÎN FAȚĂ - spunând : «AM TRĂDAT!»... ?!" (cf. 15-BOCET ÎN MUNȚI, *Adjud, Luni, 15 Septembrie 2025*, p. 105).

...toate decontate din aceleași învolburări nereprimite, încercate de poet în ceasurile lui de neliniște, CÂND FACE DE VEGHE, LA TÂMPLA ȚĂRII ȘI A DESTINULUI OMENESC...

¹ -Adrian Botez - "NIMIC NU E TRAGIC - NICI MĂCAR MAGIC", Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2025.

² -TRIBULAȚIE : Zbucium sufletesc, frământare, necaz; alergătură.

³ -TOI - centru, mijloc, miezul, punctul culminant al unei acțiuni.

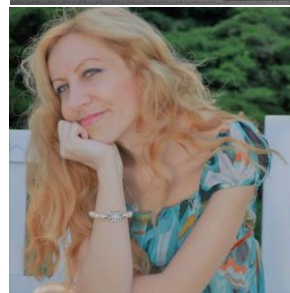
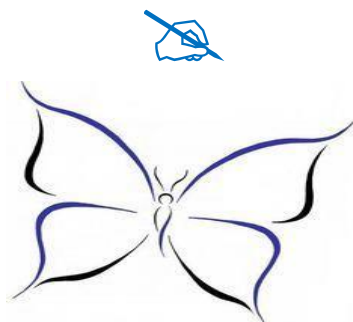

Cosmin POPA

Cântec de leagăn (elegie)

Când luna, lumânarea moartă,
 Ne cuprindea îmbrățișați
 Prin orașul german, vara
 Prin grădina botanică,
 Printre librării și biblioteci
 Mâncând înghețată și jeleuri
 Bând fanta
 Ți-am șoptit primul sonet
 De monogamie - Anneliese - și te-ai cutremurat de
 dragoste și monogamie
 Și ne plimbam prin lacul de flori parfumate
 Și ți-am spus că am deschis cărți întunecate
 Și-am intrat în lad să te scot
 Și călcam pe toate cadavrele și pe toți scheleții
 Biciuind pe flăcările ladului
 Craniile și demonii
 Și te-am adus la suprafață
 Când luna ne lumina
 Sub un ritual păgân
 Și ți-am șoptit elegia zodiei Fecioară – Anneliese –
 Și ne-am îndreptat spre oraș
 Sub luminile de cinematograful și de magazine
 Trecând prin ploaia violentă
 Printre mașini și oameni
 Râzând
 Cu tine sub umbrela mea
 Și ți-am spus că ardem
 Ca flăcările ladului
 Și ți-am șoptit din nou cântecul de leagăn sub o lună
 și sub un oraș mistic – Anneliese –
 Și ai înțeles moartea și indiferența față de lume –
 Anneliese - infinit.

Felicia PANĂ

Cristale de gheață

Din cer sclipire,
 În zgomotul absurd al orașului,
 Când aerul rece aproape îmi taie respirația
 Ca o sclipire îmi treci prin gând
 Când stau la fereastră și
 Pulberea sclipitoare
 Se scutură în vântul rece
 Și îți simt îmbrățișarea caldă,
 Chiar de nu ești lângă mine,
 Dumnezeu ne scutură din cer sclipire
 Ce dar minunat e iubirea,
 Când moi biscuițele în lapte
 Și ești lângă mine.

Roze

Roze în părul meu
 Captând lumina,
 Corola sub care reflecțiile cresc
 Și apoi zboară topindu-se
 Într-o firească melancolie,
 Pe tărâmul unde
 E iarnă cu flori de primăvară,
 Roze ce veghează
 Existența diafană.

Fragilitate

Printr-o petală
 Văd transparența lumii,
 Prin nervurile frunzelor simt viața
 Atât de fragilă la atingere.

Liniștea

Lacul cu nuferi și liniștea din noi,
 Cum îmi mângâi chipul
 Și sâni goi,
 În aburul dimineții totul pare ireal
 Pentru că ne-am obișnuit să ne doară
 Dar lacul cu nuferi e tămăduitor
 Pentru amândoi.

Eugen ONISCU

Cei doi Adami

Trăim zile în care veștile rele abundă. De aceea doresc să scriu despre o veste bună de care oamenii au nevoie și o audă din nou, pentru că vine din partea lui Dumnezeu. Mă refer la vestea bună a mântuirii, a salvării, prin credință și har. Oare mai suntem dispuși ca, în acest context sumbru în care trăim, să mai acordăm atenție veștii bune a mântuirii? Nu este deloc ușor, atunci când la orizontul existenței noastre se strâng nori negri, să-ți îndrepti ochii spre Dumnezeu. Deși pentru unii oameni tot acest tablou întunecos al lumii noastre reprezintă cadrul cel mai prielnic de a-L căuta pe Dumnezeu.

În cartea Romani (5:12) stă scris: „De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume și prin păcat a intrat moartea, și astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toți au păcătuit...”

Din acest verset și din multe alte versete ale Bibliei înțelegem că păcatul și moartea au intrat în lume prin primul om, prin Adam, pentru că neascultarea lui a fost poarta prin care păcatul și moartea ne-au lovit pe noi toți.

Adam și Eva au fost așezați în grădina Eden, unde puteau să mănânce din toți pomii din grădină, cu excepția pomului cunoștinței binelui și răului, care era așezat acolo ca un test, la care părinții neamului omenesc au căzut, amăgiți fiind de Satana. Și de atunci cu toții, prin răzvrătirea noastră, am călcat pe calea neascultării, păcatului și a morții. Păcatul original ne-a cuprins pe toți datorită faptului că am ales calea neascultării. Natura umană a suferit o schimbare și am moștenit înclinații spre păcat și o natură, din punct de vedere moral, cu tendințe spre a face răul.

Ne naștem și trăim într-o lume a păcatului și a morții. Viața în sine devine astfel o alergare spre moarte. Ce e de făcut într-o astfel de situație tragică?

De aceea este scris: „Omul dintâi, Adam, a fost făcut un suflet viu. Al doilea Adam a fost făcut un duh dătător de viață.” (1 Corinteni 15:45)

Apostolul Pavel ne vorbește despre cel de-al doilea Adam, care, în contrast cu primul Adam ce a fost făcut un suflet viu, a fost făcut un duh dătător de viață. Primul Adam a avut o natură perfectă, fără degenerarea produsă de păcat și fără a moșteni ereditatea neamului omenesc. Cel de-al doilea Adam a venit în lume după milenii de păcat, luând asupra Sa o natură umană degenerată de păcat și supusă eredității. Trebuie să înțelegem că, atunci când apostolul Pavel ne vorbește de al doilea Adam, se referă la Iisus. De aceea întruparea Sa este un act de iubire pe care Dumnezeu-Tatăl îl oferă omenirii. Așa că în al doilea Adam avem marea noastră șansă la mântuire.

Iisus s-a întrupat și a trăit printre oameni mai bine de treizeci și trei de ani, până când a murit pentru păcatele noastre pe crucea Golgotei. Este o taină pentru noi să înțelegem cum El, care era Dumnezeu în sensul absolut, fiind una cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, a putut să se întrupeze și să trăiască ca om. Puterea noastră de înțelegere este depășită de acest fapt al întrupării. Nu putem spune decât, așa cum apostolul Pavel afirma, mare este taina evlaviei. Ce a adus întruparea lui Iisus pentru noi, oamenii?

În primul rând, har nemeritat, ceea ce înseamnă favoare divină pentru o lume plină de răutate, care nu a apreciat la adevărata valoare darul mântuirii oferit tuturor prin întruparea lui Hristos. Și astăzi, în aceste zile grele pe care le trăim, întruparea Sa rămâne unica cale spre veșnicie.

„În nimeni altul nu este mântuire, căci nu este sub cer niciun alt Nume dat oamenilor în care trebuie să fim mântuiți.” (Faptele Apostolilor 4:12)

O singură cale și un Nume în care putem fi mântuiți - Iisus Hristos. Ca Fiu al omului, Iisus a trăit din plin în umanitatea noastră, simțind din plin ispite, suferințe și s-a confruntat din plin cu păcatul și forțele întunericului, dar a ieșit biruitor pentru că în El nu s-a găsit păcat. Întruparea Sa este punctul culminant al dragostei divine prin care se deschide o cale de a intra în împărăția harului, de unde putem ajunge în împărăția slavei, beneficiind de corpuri proslăvite.

De aceea, Sfintele Scripturi ne prezintă marele contrast dintre cei doi Adami. Acest contrast se vede în natura lor: primul a avut o natură perfectă din punct de vedere fizic și spiritual, pentru că a fost creat desăvârșit. Al doilea Adam a adoptat natura umană supusă legilor eredității și degenerată de păcat și a triumfat în lupta cu Satana, deschizând un drum tuturor oamenilor spre Noul Ierusalim. Aceasta este perspectiva luminoasă pe care doresc să-o aduc în aceste timpuri grele pe care le străbatem, prin intermediul acestui eseu.

„Dar cu darul fără plată nu este ca și cu greșeala, căci, dacă prin greșeala unuia singur, cei mai mulți au fost loviți cu moartea, apoi cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul pe care ni l-a făcut harul acesta într-un singur om, adică în Iisus Hristos, s-au dat din belșug celor mai mulți. Și darul fără plată nu vine ca printr-acelel unuia care a păcătuit, căci judecata venită de la unul a adus osândă, dar darul fără plată venit în urma multor greșeli a adus o hotărâre de iertare. Dacă, deci, prin greșeala unuia singur, moartea a domnit prin el singur, cu mult mai mult cei ce primesc în toată plinătatea harul și darul neprihănirii vor domni în viață prin acelel unuia singur, care este Iisus Hristos!” (Romani 5:15-17)

Avem marele privilegiu să beneficiem de harul lui Dumnezeu, care în mijlocul necazurilor se coboară în inimile noastre pline de răni, atunci când îl invocăm, aducând restaurare și mângâiere divină. Întruparea ne arată dragostea Tatălui Cerească pentru o lume răzvrătită, o lume pierdută, care rătăcea departe de calea mântuirii. Însă, prin întruparea lui Iisus, Dumnezeu oferă o nouă șansă fiecărui locuitor al planetei. Și fiecare dintre noi suntem invitați să acceptăm harul salvator. Nu suntem mântuiți în grup și nici prin intermediul liderilor religioși, ci mântuirea este o conlucrare divină-umană, unde omul se întâlnește cu Dumnezeu în mod personal, și fiecare dintre noi ne hotărâm soarta pentru eternitate.

Ce iubire imensă revărsată peste noi!

Ce privilegiu măreț pus la dispoziția noastră!

În fața tuturor adversităților și a situațiilor limită pe care viața ni le scoate în cale, avem Golgota, care ne insufflă speranță și ne dă putere să mergem mai departe pe drumul vieții, animați fiind de speranța mântuirii în Hristos.

„Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică.” (Evangelhia după Ioan 3:16).

Ignatie GRECU

COLINDE

Steaua

Steaua pe ceruri arată
Peștera din suflet curată.

Ieslea, inima gata să primească
Lumina cea de sus, dumnezeiască.

Căci Domnul acum vine
Să-Și afle în noi sălășluire,

Leagăn cu dulce mirosire:
Nădejde, credință, iubire.

Colind

Sovățuiți de o stea
Cu lucire aparte,
Magii au pornit
Din țări de departe.

Din Persia veche
Cu daruri ei vin
Și cad la picioare
Pruncului divin.

Steaua trimite
Raze întruna
Sărutând sfioasă
Maicii dulci mâna.

Păstorii cu fluier
Înalță cântare
Veghind lângă turme
În noaptea cea mare.

Îngerii vestesc
Păstorilor: Iată,

În peștera din Betleem
Prunc nou se arată.

Dumnezeu Cel Care
Ține, acum deși mic,
Întreg Universul
Zidit din nimic.

Dumnezeu Cuvântul
Cel adevărat,
Din mare iubire
Pentru noi S-a-ntrupat.

Așadar, se cuvine,
Fără zăbavă,
Toți într-un glas
Să-l cântăm: Slavă!...

La mulți ani, 2026!

Merinde pentru suflet

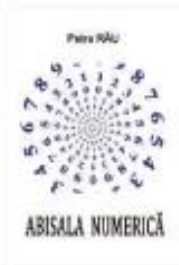
CĂRȚI

de citit la lumina unui pahar de vin

distilate

EDITURA BOEMA

PETRE RĂU, ABISALA NUMERICĂ

Cât de abisală e ABISALA NUMERICĂ? Oricum ar fi, volumul e foarte coerent – și se nutrește din interogații cu privire la numere/și numere fundamentale: unu, cifra unu, precum și nașterea lui DOI etc. Acest volum de poezie este o coborâre poetică în adâncurile ordinii universale, acolo unde cifrele nu doar calculează, ci visează. Autorul matematician de vocație și poet de destin (sau viceversa, n. n.) – explorează armoniile tainice dintre logică și lirism, dintre rațiuni și revelație. Nu este doar o colecție de versuri, ci o explorare curajoasă a simbiozei dintre matematică și poezie, o demonstrație că logica poate fi muzică, iar ecuațiile pot ascunde rime insesizabile – ne spune, pe copertă, un pasaj edificator, care poate fi considerat semnificativ pentru întreaga operă a poetului. Am vrea și semnalăm și câteva fragmente de poezie aflate nu la îndemâna oricărui poet: Dacă aș fi avut doar nouă degete/mi-ar fi lipsit ceva/din gestul îmbrățișării/din rotunjimea unui cerc făcut din palme – sau : Unu/a fost un fel de liniște/ce nu cunoștea întoarcerea/un punct orb/fără umbră/fără ecou/fără vreo margine/în afară de sinele său sferic/etern și neîmpărțit – care amintește de un Nchita Stănescu ceva mai tânăr, dar cucerit de abstracțiță. Versurile au și ceva prosepțime, ca o consecință directă a faptului că viziunea numerică are prosepțime.

PETRE RĂU, TERAPII ȘI DESTINE

CU SUBTITLUL POVESTIRI DESPRE SPERANȚĂ ȘI VINDECARE, cartea însumează 15 relatări, scrise la persoana întâia. Cartea se prezintă ca o însumare a unor bucăți de proză. De fapt, ca o cazuistică, repovestită de o străină gură, la o altă persoană/întâi. Un preambul ne explică situ: Fiecare om poartă în sine o poveste – uneori luminată de bucurii și reușite, alteror umbrită de suferințe răscuri de drumuri. În paginile acestei cărți veți găsi 15 povești, inspirate din realitatea celor care au avut curajul să pășească în cabinetul unui psihoterapeut și să-și deschidă sufletul, mintea și viața... În orice caz, nu putem ști dacă e adevărul sau numai o punere în scenă/un artificiu EPIC. Dacă avem poveștile unui terapeut...sau nu. Personajele nu sunt transparente. Identitățile lipsesc, persoanele/personajele nu pot fi atestate documentar sau identificate ca atare. Deci, secretul există/și confidențialitatea... Cum, de altfel, și misterul. Cea mai bună povestire din volum este cea despre un fel de grup(restrâns) de swingeri. Asta pentru că reflectă/este/pare decupată din realitatea imediată.

ANA DOBRE, IOAN ES. POP, CAPTIV ÎN PARADISUL INFERNULUI

Ceea ce este fundamental la o autoare precum(critic literar!) ANA DOBRE este că nu scrie la fel, de fiecare dată, despre obiectul de studiu/sau, mai curând...subiectul de studiu. Nu scrie la fel despre IOAN ES. POP – și despre ceilalți colegii de generație. Fiecare are tratamentul său special. Cu alte cuvinte, ocau...diferă! Și asta e bine. Dar nu face departajări/diferențieri injuste. Am avansa ipoteza că Ana Dobre, se găsește, ca autor, la antipodii scriiturii post-moderniste, a unui Dan-Silviu Boerescu din epoca 1995-2000 (sau chiar ceva mai devreme, 1986-1995, cel din... Climatul temperat continental și HARTA SINOPTICĂ A POEZIEI RECENTE/1986-1988). Dar contează cel mai mult ceea ce ne oferă Ana: soliditate, clasicism, coloane sigure, edificiu sustenabil critic, discurs pedagogic/ex-cathedra. Ana Dobre este DIFERIT receptivă critic de la un autor la altul. Și așa trebuie să și fie. Se mlădiează pe conceptul personal/poetic al fiecărui scriitor – și are, drept abordare, FLEXIBILITATEA prizării operii. Ea însăși e o scriitoare care a ajuns la maturitate târziu, de aceea înțelegerea i s-a fost dat ca un fruct al maturității. Cele mai bune cărți ale ei, înainte/înafară de seria nouzecești, sunt, fără îndoială, cea despre MARIN PEDA – și, dintre cele mai eseizate, DON QUIJOTE ȘI RINOCERII, în care-și dă adevărata măsură/adevărate valoare, după șovăirile inerente oricărui început.

MARIA VASILESCU, PRIVEGHI LA CAPĂȚUL SENSULUI

Maria Vasilescu este un poet autentic. Învățată cu rostirea sacră- și sacralizantă. Și are o anume originalitate. Originalitate în a simți altfel. Nu expresia este cea care diferă fundamental, deși, da, diferă și expresia. Dar ceea ce face originalitatea poeziei ei, atâta câtă e(și chiar este!) nu e altceva decât acuitatea simțirii. Ceea ce este interesant la ea este numai faptul că, aflată în prag de cincizeci de ani, vârstă la care mulți poeți depun armele(și se lasă la vatră! – căci poezia este, în genere, o artă de tinerețe), ea mai poate să urce. Da, căci are un real potențial liric. Iar asta se întâmplă doar pentru faptul că a trăiește (încă) poezia – și în poezie. De aceea, are votul meu de încredere. În încheiere, CA UN EXEMPLU PEREMPTORIU, am ales, special, un fragment de poezie curată, cu totul curată: iubirea e felul lui Dumnezeu/de a spune/ridică-te și respiră -//și moartea, iubitul, moartea?//moartea nu e/felul lui Dumnezeu. – care poate fi interpretată, în egală măsură, ca un crez personal/cu solemnitatea lui, afectivă și, deopotrivă, ceremonioasă) – și ca o ars poetica...

MIHAIL GĂLĂȚANU

EDITURA VINEA

BOE MA

boema.edituraboema.ro

Alte-
2024